

REGULIAVIMO NAŠTOS KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖJE VERTINIMO ATASKAITA

Paslaugos teiktos įgyvendinant Administracinės ir kitos reguliavimo naštos savivaldybėse vertinimo atlikimo ir reguliavimo naštos ūkio subjektams mažinimo bei kitų susijusių paslaugų pirkimo 2018 m. gegužės 31 d. sutartį Nr. 8-72, finansuojamą 2014 – 2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 10 prioriteto „Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas“ Nr. 10.1.4-ESFA-V-921 priemonės „Geresnio reglamentavimo diegimas ir verslo priežiūros sistemos tobulinimas“ projekto „Administracinės ir kitos reguliavimo naštos verslui vertinimas ir mažinimas savivaldybėse“ (projekto kodas Nr. 10.1.4-ESFA-V921-01-0003) lėšomis.

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

2019 m. spalio 28 d.
Vilnius

Ataskaitos rengėjai:

ADVOKATŲ PROFESINĖ BENDRIJA „RIDD Vilnius“

ir

UAB „EKONOMINĖS KONSULTACIJOS IR TYRIMAI“

Projekto vadovas – Edmundas Piesarskas

Projekto ekspertai:

ekonomikos srities ekspertė Danguolė Saldžiūnienė

teisės srities ekspertė Daiva Dumčiuvienė

TURINYS

SUTRUMPINIMAI	6
IVADAS	9
I. SAVIVALDYBĖS ŪKIO SUBJEKTŲ TEISINĖS REGULIAVIMO POLITIKOS APŽVALGA	11
1. ADMINISTRACINĖS NAŠTOS MAŽINIMO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMAS.....	15
2. VERSLO APLINKOS ASPEKTAI	17
II. SAVIVALDYBĖS NUSTATYTŲ ĮPAREIGOJIMŲ VERSLUI VERTINIMAS	20
1. STRATEGINIS TIKSLAS: TVARIOS EKONOMINĖS RAIDOS SKATINIMAS IR KONKURENCINGUMO DIDINIMAS	22
1.1. Prekybos (paslaugų teikimo) viešosiose vietose reguliavimo bendroji apžvalga	22
(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė	22
(ii) Reguliavimo naštos vertinimas	25
1.1.1. Prekyba (paslaugų teikimas) iš (nuo) laikinųjų prekybos įrenginių, automobilių ar automobilių priekabų	29
Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė	29
1.1.2. Prekyba iš kioskų ar paviljonuose.....	31
Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė	31
1.1.3. Prekyba lauko kavinėse	32
Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė	32
1.1.4. Mažmeninė prekyba alkoholiniais gėrimais	33
Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė	33
1.1.5. Prekyba (paslaugų teikimas) renginio metu.....	34
Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė	34
1.2. Reklama	35
(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė	35
(ii) Reguliavimo naštos vertinimas	36
1.3. Transportas	37
(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė	37
(ii) Reguliavimo naštos vertinimas	38
1.4. Renginių organizavimas	40
(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė	40
(ii) Reguliavimo naštos vertinimas	42
1.5. Tvarkos ir švaros reikalavimai	45
(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė	45
(ii) Reguliavimo naštos vertinimo	47
2. STRATEGINIS TIKSLAS: DARNUS TERITORIJŲ IR INFRASTRUKTŪROS VYSTYMAS	48
2.1. Žemės darbų vykdymas ir gatvių dangos apsaugos reikalavimai	48
(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė	48
(ii) Reguliavimo naštos vertinimas	50
2.2. Triukšmo prevencija	52
(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė	52
(ii) Reguliavimo naštos vertinimas	54
2.3. Gyvūnų laikymas	56
(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė	56
(ii) Reguliavimo naštos vertinimas	58
2.4. Želdynų ir želdinių apsauga	58
(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė	58
(ii) Reguliavimo naštos vertinimas	59
2.5. Turizmo infrastruktūra	61
(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė	61
(ii) Reguliavimo naštos vertinimas	61
III. APIBENDRINIMAS	64
PRIEDAI	70
Paveikslas 1. Savivaldybių politikos sritys	10
Paveikslas 2. Ūkio subjektų, registravusių savo buveinę Savivaldybėje, skaičius 2015 – 2018 m. laikotarpiu.....	17
Paveikslas 3. Ūkio subjektų, registravusių savo buveinę Savivaldybėje, skaičiaus palyginimas su nuolatinių gyventojų skaičiumi 2015 – 2018 m. laikotarpiu	18
Paveikslas 4. Ūkio subjektų, registravusių savo buveinę Savivaldybėje, skaičiaus palyginimas su 15 – 65 metų amžiaus nuolatinių gyventojų skaičiumi 2015 – 2018 m. laikotarpiu.....	18
Paveikslas 5. Ūkio struktūra pagal apyvartą Savivaldybėje 2019 m. sausio 1 d., Eur	19

Paveikslas 6. Savivaldybėje savo buveinę registravusių ūkio subjektų apyvarta, Eur (diagrama kairėje, 2013 – 2017 m. laikotarpiu), ir darbo užmokestis, neto, Eur (diagrama dešinėje, 2016 – 2018 m. laikotarpiu).....	19
Paveikslas 7. Ūkio subjekto pareigos prieš gaunat leidimą ir jį gavus	23
Paveikslas 8. Prekybos srities tikslinės grupės dydžio, palyginimas su ūkio subjektais, registravusiais savo buveinę vertinamose savivaldybėse, (2018 m. duomenys) ir prekybos srityje veikiančiais ūkio subjektais (2017 m.), Druskininkų sav., Klaipėdos raj. sav. Kauno m. sav., Vilniaus m. sav. ir Visagino sav., ūkio subjektų skaičius	26
Paveikslas 9. Reguliavimo naštos išlaidos pagal prekybos srities įpareigojimus, Eur	27
Paveikslas 10. Prekybos srities reguliavimo naštos išlaidos tipiniam ūkio subjektui vertinamose savivaldybėse, Eur	27
Paveikslas 11. Dokumentai ir duomenys, teikiami siekiant gauti leidimą važiuoti didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis	37
Paveikslas 12. Transporto srities tikslinių grupių dydžių palyginimas su veikiančių transporto srities ūkio subjektų skaičiumi vertinamose savivaldybėse, skaičius ir proc.	39
Paveikslas 13. Transporto srities tipinio ūkio subjekto patiriama Reguliavimo našta, Eur	39
Paveikslas 14. Renginių organizavimo apraše nustatyto įpareigojimo renginio organizatoriui turėti Pažymėjimą ir (ar) Leidimą organizuoti renginių veiksmų ir Pažymėjimo/Leidimo turėtojiui nustatytų reikalavimų schema	41
Paveikslas 15. Renginių organizavimo srities tikslinės grupės palyginti su meninės, pramoginės ir poilsio organizavimo srityje (ERVK sekcija R_S) veikiančių ūkio subjektų skaičiumi bei visų ūkio subjektų skaičiumi vertinamose savivaldybėse	42
Paveikslas 16. Reguliavimo našta pagal renginių organizavimo srities įpareigojimus, Eur	43
Paveikslas 17. Renginių organizavimo srities Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui vertinamose savivaldybėse, Eur	43
Paveikslas 18. Renginių organizavimo srities Reguliavimo našta vertinamose savivaldybėse, Eur	44
Paveikslas 19. Leidimo atlikti kasinėjimo darbus viešojo naudojimo teritorijoje išdavimo tvarka	48
Paveikslas 20. Žemės kasimo srities Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui vertinamose savivaldybėse, Eur ...	51
Paveikslas 21. Triukšmo prevencijos srities tikslinių grupių palyginimas su ūkio subjektų skaičiumi vertinamose savivaldybėse	54
Paveikslas 22. Reguliavimo naštos išlaidos pagal triukšmo prevencijos srities įpareigojimus, Eur	54
Paveikslas 23. Reguliavimo naštos išlaidos tipiniam ūkio subjektui pagal triukšmo prevencijos srities įpareigojimus vertinamose savivaldybėse, Eur	55
Paveikslas 24. Reguliavimo naštos išlaidos pagal triukšmo prevencijos srities įpareigojimus vertinamose savivaldybėse, Eur	56
Paveikslas 25. Želdynų ir želdinių apsaugos srities tikslinių grupių palyginimas su visais ūkio subjektais vertinamose savivaldybėse, Eur	59
Paveikslas 26. Reguliavimo našta išlaidos pagal želdinių apsaugos srities įpareigojimus vertinamose savivaldybėse, Eur	60
Paveikslas 27. Želdinių apsaugos srities Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui vertinamose savivaldybėse, Eur	60
Paveikslas 28. Reguliavimo našta pagal turizmo infrastruktūros srities įpareigojimus, Eur	62
Paveikslas 29. Reguliavimo naštos išlaidos tipiniam ūkio subjektui pagal turizmo infrastruktūros srities įpareigojimus vertinamose savivaldybėse, Eur	63
Lentelė 1. Savivaldybės vykdoma ūkio subjektų veiklos priežiūra	13
Lentelė 2. Kauno miesto savivaldybės Administracinės naštos mažinimo priemonės	16
Lentelė 4. Savivaldybės teisės aktais nustatyti leidimų išdavimo terminai	22
Lentelė 4. Tikslinių grupių dydis pagal įpareigojimus, ūkio subjektų skaičius	25
Lentelė 5. Reguliavimo naštos išlaidos, sukeltos prekybos srities teisės aktų, Eur	28
Lentelė 6. Savivaldybių tarybų kompetencija priimti teisės aktus AKI įgyvendinimui	33
Lentelė 7. Tarybos nustatyti ribojimai ir draudimai dėl vienkartinį licencijų išdavimo verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais renginių metu	33
Lentelė 8. Išorinės reklamos įrengimo teisinio reglamentavimas pagal nacionalinių ir savivaldybės institucijų teisės aktus	35
Lentelė 9. Tikslinės grupės dydis pagal transporto srities įpareigojimus, ūkio subjektų skaičius	38
Lentelė 10. Tikslinės grupės dydis pagal renginių organizavimo srities įpareigojimus, ūkio subjektų skaičius	42
Lentelė 11. Reikalavimų dubliavimas ir dvigubos atsakomybės pagal ANK nustatymas	45
Lentelė 12. Tvarkos ir švaros srities tikslinių grupių dydžių palyginimas su ūkio subjektų skaičiumi vertinamose Druskininkų, Klaipėdos rajono, Kauno miesto ir Vilniaus miesto savivaldybėse	47
Lentelė 13. Žemės kasimo srities tikslinių grupių dydžių palyginimas su ūkio subjektų skaičiumi vertinamose savivaldybėse	51
Lentelė 14. Tikslinės grupės dydis pagal triukšmo prevencijos srities įpareigojimus, skaičius	54
Lentelė 15. Tikslinės grupės dydis pagal turizmo infrastruktūros srities įpareigojimus, ūkio subjektų skaičius	61
Lentelė 16. Turizmo srities tikslinių grupių dydžių palyginimas su ūkio subjektų skaičiumi vertinamose Druskininkų, Kauno miesto ir Vilniaus miesto savivaldybėse	61

Lentelė 17. Reguliavimo našta pagal politikos sritis vertinamose savivaldybėse, Eur	65
Lentelė 18. Tikslinių grupių dydžiai pagal politikos sritis vertinamose savivaldybėse, skaičius	65
Lentelė 19. Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui pagal politikos sritis vertinamose savivaldybėse, Eur.....	66
Lentelė 20. Įstatymuose nenumatyti leidimai ir jų Reguliavimo našta	66
Lentelė 21. Pertekliniai dokumentai.....	66

SUTRUMPINIMAI

SUTRUMPINIMAI	PAAIŠKINIMAS
Administracija	Kauno miesto savivaldybės administracija
Administracijos direktorius	Kauno miesto savivaldybės administracijos direktorius
Administracinė našta, AN	Administracinė našta ūkio subjektams – išlaidos, kurias patiria ar gali patirti ūkio subjektai, vykdydami teisės aktuose ar teisės aktų projektuose nustatytus informacinius įpareigojimus
Administracinės naštos metodika, AN metodika	Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4
AKĮ	Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymas
ANK	Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas
ANM įstatymas	Lietuvos Respublikos administracinės naštos mažinimo įstatymas
Ataskaita	Reguliavimo naštos Kauno miesto savivaldybėje vertinimo ataskaita, parengta Sutarties pagrindu
CK	Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas
EIMIN	Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija (iki 2018 m. gruodžio 31 d. – Lietuvos Respublikos ūkio ministerija)
ESO	„Energijos skirstymo operatorius“ AB
Gyvūnų laikymo taisyklės	Gyvūnų laikymo Kauno mieste taisyklės, patvirtintos Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. liepos 7 d. sprendimu Nr. A-2094
IVR specialusis planas	Kauno miesto išorinės vaizdinės reklamos specialusis planas, patvirtintas Kauno miesto savivaldybės tarybos 2006 m. gegužės 18 d. sprendimu Nr. T-206
Įpareigojimai	Teisės aktuose numatyti įpareigojimai, sukeltys Prisitaikymo išlaidas
Kasinėjimo taisyklės	Kasinėjimo (žemės) darbų Kauno miesto savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje (vietinės reikšmės keliuose, gatvėse, pėsčiųjų ir dviračių takuose, aikštėse, skveruose, kiemuose ir žaliuosiuose plotuose), jos ar jos dalies atitvėrimo arba eismo joje apribojimo taisyklės, patvirtintos Kauno miesto savivaldybės tarybos 2010 m. liepos 23 d. sprendimu Nr. T-471
KPA išdėstymo specialusis planas	Kioskų, paviļjonų ir prekybai pritaiktų automobilių ar priekabų išdėstymo Kauno miesto savivaldybės teritorijoje specialusis planas, patvirtintas Kauno miesto savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 27 d. sprendimu Nr. T - 52
KPA įrengimo tvarkos aprašas	Kioskų, paviļjonų, lauko kavinių, laikinųjų prekybos įrenginių projektavimo ir statybos (įrengimo) ir prekybai pritaiktų automobilių (priekabų) statymo Kauno miesto savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašas, patvirtintas Kauno miesto savivaldybės administracijos direktorius 2018 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. A-2126
Leidimų laikyti pavojingus šunis aprašas	Leidimų įsigyti, laikyti, veisti, dresuoti pavojingus šunis ir jais prekiauti Kauno mieste išdavimo ir kovinių šunų, kovinių ir pavojingų šunų mišrūnų laikymo tvarkos aprašas, patvirtintas 2005 m. gruodžio 1 d. Kauno miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-622
Leidimų važiuoti didžiagabaritėmis transporto priemonėmis išdavimo tvarkos aprašas	Leidimų važiuoti Kauno miesto gatvėmis didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis (jų junginiais) išdavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Kauno miesto savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. T-741
Licencijavimo taisyklės	Didmeninės ir mažmeninės prekybos alkoholio produktais licencijavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 618

SUTRUMPINIMAI	PAAIŠKINIMAS
LJIR aprašas	Leidimų įrengti išorinę reklamą išdavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Kauno miesto savivaldybės administracijos direktorius 2016 m. gegužės 4 d. įsakymu Nr. A-1282
LPI	Laikinieji prekybos įrenginiai
Mažmeninės prekybos taisyklės	Mažmeninės prekybos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 11 d. nutarimu Nr. 697
Metodika	Prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams vertinimo pinigine išraiška metodika
PAS aprašas	Viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo aprašų rengimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2009 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. 1V-644
PASIS	Viešųjų ir administracinių paslaugų stebėsenos ir analizės informacinė sistema
Pasiūlymai	Techninės specifikacijos III dalyje apibrėžti Reguliavimo naštos verslui mažinimo pasiūlymai
Prisitaikymo išlaidos (PI)	Išlaidos, kurias tiesiogiai patiria ūkio subjektai privalomai įgyvendindami teisės aktų projektuose ar teisės aktuose nustatytus įpareigojimus ir kurių nepatirtų, jei nebūtų taikomas Įpareigojimas
PVV taisyklės	Prekybos Kauno viešosiose vietose taisyklės, patvirtintos, Kauno miesto savivaldybės tarybos 2003 m. kovo 13 d. sprendimu Nr.T-72
Reguliavimo našta	Reguliavimo našta ūkio subjektams apima išlaidas, kurias patiria ar gali patirti ūkio subjektas, vykdydamas Įpareigojimus. Ši našta praktikoje apima Administracinę našta ir Prisitaikymo išlaidas (angl. <i>compliance costs</i>) ūkio subjektams.
Reklamos įstatymas	Lietuvos Respublikos reklamos įstatymas
Renginių organizavimo aprašas	Renginių organizavimo Kauno rajono savivaldybės viešose vietose tvarkos aprašas, patvirtintas Kauno miesto savivaldybės tarybos 2017 m. spalio 26 d. sprendimu Nr. TS-387
Rinkliavų įstatymas	Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymas
Rinkliavų nuostatai	Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Kauno miesto savivaldybės viešąja turizmo ir poilsio infrastruktūra nuostatos, patvirtintos Kauno miesto savivaldybės tarybos 2015 m. rugsėjo 29 d. sprendimu Nr. T-541
Savivaldybė	Kauno miesto savivaldybė
Sutartis	2018 m. gegužės 31 d. Administracinės ir kitos Reguliavimo naštos savivaldybėse vertinimo atlikimo ir Reguliavimo naštos ūkio subjektams mažinimo bei kitų susijusių paslaugų pirkimo sutartis Nr. 8-72
Taksi leidimų išdavimo taisyklės	Leidimų vežti keleivius lengvaisiais automobiliais taksi išdavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2011 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. 3 – 768 patvirtintos
TAR	Teisės aktų registras
Taryba	Kauno miesto savivaldybės taryba
Techninė specifikacija	2018 m. gegužės 31 d. Administracinės ir kitos Reguliavimo naštos savivaldybėse vertinimo atlikimo ir Reguliavimo naštos ūkio subjektams mažinimo bei kitų susijusių paslaugų pirkimo sutarties Nr. 8 - 72 1 priede pateikta Administracinės ir kitos Reguliavimo naštos savivaldybėse vertinimo atlikimo ir Reguliavimo naštos ūkio subjektams mažinimo bei kitų susijusių paslaugų pirkimo techninė specifikacija
Telia	Telia Lietuva, AB

SUTRUMPINIMAI	PAAIŠKINIMAS
Teisės aktų sąrašas	2018 m. rugsėjo 24 d. sudarytas teisės aktų sąrašas, suderintas su Lietuvos Respublikos ūkio ministerija
Triukšmo prevencijos taisyklės	Triukšmo prevencijos Kauno miesto viešosiose vietose taisyklės, patvirtintos Kauno miesto savivaldybės tarybos 2016 m. gruodžio 27 d. sprendimu Nr. T – 660
Tvarkymo ir švaros taisyklės	Kauno miesto tvarkymo ir švaros taisyklės, patvirtintos 2014 m. lapkričio 6 d. sprendimu Nr. T-559
Vertinimas	Administracinės ir kitos Reguliavimo naštos savivaldybėje vertinimas
VSI	Vietos savivaldos įstatymas
Želdinių taisyklės	Kauno miesto želdynų ir želdinių apsaugos taisyklės, patvirtintos Kauno miesto savivaldybės tarybos 2016 m. lapkričio 29 d. sprendimu Nr. T-602

IVADAS

Šios Ataskaitos rengimo tikslas – įvertinti Kauno miesto savivaldybės kompetencijai priskirtus teisės aktus, kuriuose yra įtvirtinti įpareigojimai, sukėlę Reguliavimo našta ūkio subjektams. Ataskaitoje įvertintas Savivaldybės teisės aktų poveikis Reguliavimo naštai (vadovaujantis Pristatymo išlaidų ūkio subjektams vertinimo pinigine išraiška metodika), nustatyti pertekliniai reikalavimai verslui, dubliavimai, nesuderinamumai, spragos ir pasenę reikalavimai. Šios Ataskaitos išvados bus panaudotos rengiant pasiūlymus Reguliavimo naštos verslui mažinimo savivaldybėje.

Savivaldybių teisės aktų vertinimo aktualumą lemia kelios pagrindinės sąlygos:

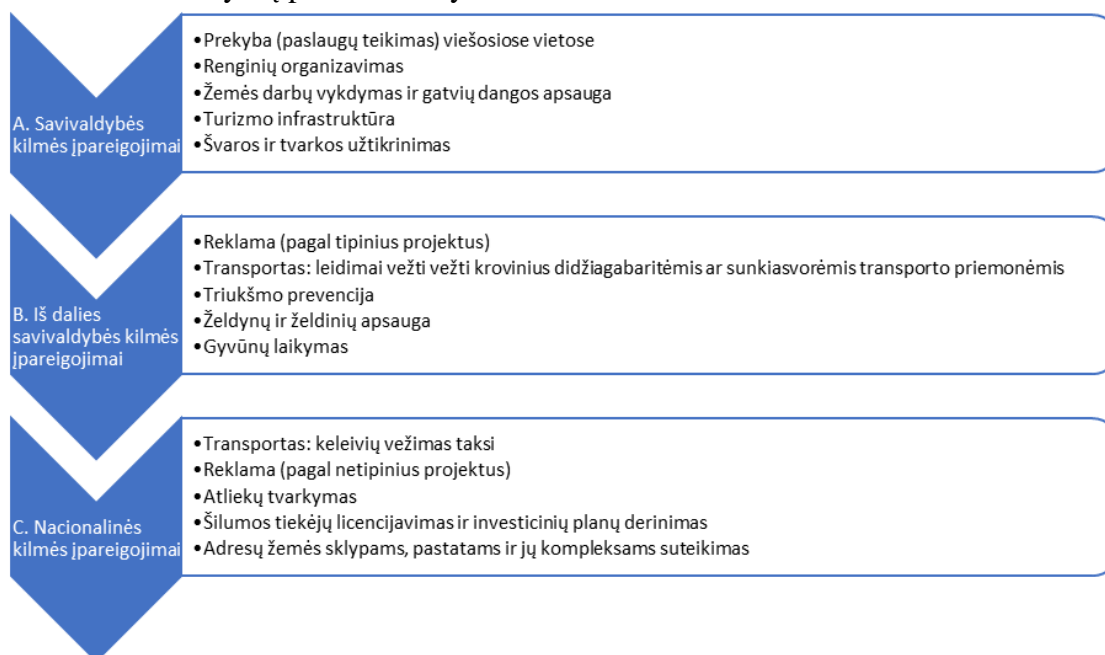
- Siekiant geresnio reglamentavimo Lietuvoje reikalinga apibrėžti savivaldybių kompetencijoje esančią Reguliavimo naštos aplinką, t. y. sritis, kuriose formuojasi galima našta.
- ANM įstatymas įpareigoja savivaldybes numatyti Administracinės naštos mažinimo priemones strateginiuose veiklos planuose, tačiau nėra įvertinta, ar šios priemonės yra veiksmingos ir ar jos yra įgyvendinamos.
- Savivaldybių kompetencijoje esantis įvairių verslo subjektų veiklų reglamentavimas dažniausiai yra susijęs su Reguliavimo našta smulkioms ir vidutinėms įmonėms, kurios yra jautresnės tokiai naštai.
- Skirtingos savivaldybės procesus, susijusius su Administracine našta, realizuoja skirtingais būdais (skiriasi leidimų išdavimo terminai, reikalaujami pateikti dokumentai ir pan.). Todėl aktualu įvertinti skirtingas praktikas, identifikuoti tas, kurios kuria mažiausią našta ir sukurti aplinką, įgalinčią geriausias praktikas perkelti į kitas savivaldybes arba ieškoti būdų konsoliduotai spręsti Administracinės naštos verslui mažinimą.

Savivaldos teisės prigimtis suponuoja tai, kad savivaldybės įstatymų joms priskirtas funkcijas turi vykdyti atsižvelgdamos į vietos sąlygas ir aplinkybes, tačiau visais atvejais savivaldybės kompetencijos ribas numato Konstitucija ir įstatymai. Konstitucinis Teismas, aiškindamas Konstitucijos 119, 120 str. nuostatas, yra konstatavęs, kad savivaldybių funkcijos gali būti nustatytos tik įstatymu; nė viena iš savivaldybėms priskirtų funkcijų nereiškia absoliutaus savivaldybių savarankiškumo atitinkamoje srityje; savivaldybių veikimo laisvė ir savarankiškumas yra saistomi Konstitucijoje ir įstatymuose apibrėžtos kompetencijos¹. Ataskaitoje nustatyta, kad visose savivaldybėse yra nustatytų nepagrįstų ūkinės veiklos laisvės ribojimų, viršijant įstatymuose nustatytas kompetencijos ribas.

Peržiūrėjus virš 420 Savivaldybės teisės aktų, identifikuoti 29 Ataskaitoje analizuotini teisės aktai (Priedas Nr. 1), kurie paskelbti TAR ir nustato įpareigojimus ūkio subjektams. Siekiant nuo nacionalinės teisės atskirti Savivaldybės teisės aktuose nustatytus įpareigojimus, Ataskaitoje išskirtos savivaldybių politikos sritys, kuriose yra nustatyti savivaldybės kilmės įpareigojimai verslui (Paveikslas 1). 1 paveikslas atspindi tik į Vertinimo apimtį patenkančius įpareigojimus ir juo nėra siekiama atspindėti viso reguliavimo.

¹ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2000 m. birželio 13 d., 2002 m. gruodžio 24 d., 2005 m. liepos 8 d., 2008 m. kovo 5 d. nutarimai.

Paveikslas 1. Savivaldybių politikos sritys

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Savivaldybės kilmės įpareigojimai Ataskaitoje yra analizuojami kaip A kategorijos įpareigojimai. Visi A kategorijos įpareigojimai yra įvertinti Reguliavimo naštos ir kito geresnio reglamentavimo požiūriu. A kategorijos įpareigojimuose visus reikalavimus (veiksnius) verslui sukuria savivaldybės teisės aktas, o nacionaliniai teisės aktai nustato tik savivaldybės kompetenciją išleisti teisės aktą. B kategorijos įpareigojimai yra iš dalies savivaldybės kilmės (pvz., reklamos pagal tipinius projektus sritys, triukšmo prevencija ir t.t.). B kategorijos įpareigojimuose kai kuriuos reikalavimus (veiksnius) nustato nacionalinė teisė, kitus – savivaldybių teisės aktas. Šiuose įpareigojimuose Reguliavimo našta vertinta tik tų veiksmų, kurie nustatyti savivaldybės teisės akte. C kategorijos įpareigojimai tik pakartoja nacionalinės teisės normas ir yra nacionalinės kilmės, todėl Reguliavimo naštos požiūriu nevertinti. Pavyzdžiui, atliekų tvarkymo, keleivių vežimo taksi, adresų žemės sklypams, pastatams ir jų kompleksams suteikimo sričių Savivaldybės teisės aktuose nustatyti įpareigojimai ūkio subjektams priskirti C kategorijai. Kiekvieno įpareigojimo priskyrimas nustatytai kategorijai yra pateiktas Ataskaitos 2 priede.

I. SAVIVALDYBĖS ŪKIO SUBJEKTŲ TEISINĖS REGULIAVIMO POLITIKOS APŽVALGA

Savivaldybės savo veikloje vadovaujasi įvairiais strateginiais dokumentais, visų pirma, savivaldybės patvirtintu strateginiu veiklos planu, taip pat nacionaliniu lygiu priimtais aktais. Įgyvendinant Reguliavimo naštos mažinimo politiką, aktuali 2017 m. išleista 2017-2030 m. Lietuvos regioninės politikos „Baltoji Knyga“ darniai ir tvariai plėtrai², kurioje numatyta, kad atsakinga ir į ekonominę plėtrą orientuota savivalda yra pirmasis Lietuvos regioninės politikos ramstis, nurodomas uždavinys užtikrinti, kad darnus ir tvarus ekonomikos augimas būtų geografiškai subalansuotas. 2017 m. spalio 11 d. išleistose Lietuvos regioninės politikos gairėse apie darnią regionų plėtrą 2017-2027 m.³ numatytas savivaldybių tikslas – didinti paskatas pritraukti investicijas, efektyviai valdyti paslaugas ir infrastruktūrą. Valstybė savo ruožtu turi suteikti visus tam būtinus įrankius – investicinę pagalbą, greitą ir efektyvų informacijos apie žemės sklypus, pastatus, paslaugas ir darbuotojus valdymą ir pateikimą, liberalizuoti valstybinės žemės nuomos investiciniams projektams taisykles.

Savivaldybės ūkio subjektų teisinio reguliavimo politika įgyvendinama savivaldybių institucijoms vykdant įstatymų numatytas savarankiškasias ir valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms) funkcijas. Nustatant savivaldos funkcijas svarbus subsidiarumo principo tinkamas taikymas: vietos savivaldos kompetencija turi sudaryti sąlygas vykdyti funkcijas pagal vietos bendruomenių poreikius. Valstybės kontrolė 2019 m. padarė išvadą, kad Lietuvos decentralizacijos lygis, palyginti su kitomis Europos Sąjungos šalimis, yra mažas, t. y. vietos savivaldai perduota vykdyti sąlyginai nedaug funkcijų, o nemažą dalį funkcijų pasilikusi vykdyti centrinė valdžia. Integralumo tarp centrinio ir vietos lygių trūkumas turi neigiamos įtakos abiem valdymo lygiams⁴.

Valstybės kontrolė rekomenduoja Vyriausybei įvertinti savivaldybių funkcijų skirstymo į valstybines ir savarankiškasias tikslingumą. Įgyvendindamos savarankiškasias funkcijas, savivaldybės pagal Vietos savivaldos įstatymą turi Konstitucijos ir įstatymų nustatytą sprendimų iniciatyvos, jų priėmimo ir įgyvendinimo laisvę ir yra atsakingos už savarankiškųjų funkcijų atlikimą. Valstybė kontrolė nustatė, kad savivaldybės šiuo metu įgyvendina 44 savarankiškasias funkcijas, tačiau kartu pažymėjo, kad vykdant funkcijas siektini rezultatai išlieka neaiškūs.

Peržiūrėjus visus penkių vertinamų savivaldybių 2018 m. teisės aktus, nustatyta, kad savivaldybės, įgyvendindamos sprendimų iniciatyvos teisę ir formuodamos politiką ūkio subjektų atžvilgiu, turi labai siaurą įstatymų priskirtą kompetenciją.

Įgyvendindamos valstybines (valstybės perduotas) funkcijas, savivaldybės nenustato įpareigojimų ūkio subjektams. Tokią praktiką suponuoja Vietos savivaldos įstatymo 5 str. 1 d. 2 p. nuostata, kad Savivaldybių veiklą įgyvendinant šias funkcijas riboja valstybės institucijų ir (arba) pareigūnų sprendimai.

Vykdam 44 savarankiškasias funkcijas Savivaldybėje 2018 m. buvo priimti 29 teisės aktai (Ataskaitos 1 priedas), kurie nustato įpareigojimus ūkio subjektams. Į Savivaldybės teisės aktus kai kuriais atvejais perrašytos nacionalinių teisės aktų nuostatos⁵, susisteminant (ir kartais ne visai tiksliai) reikalavimus ūkio subjektams, Savivaldybė, kaip ir kitos savivaldybės, daugiausiai sprendimų iniciatyvos teisę įgyvendina prekybos viešosiose vietose srityje. Šioje srityje

² https://vrm.lrv.lt/uploads/vrm/documents/files/LT_versija/Naujienos/Regionines_politikos_baltoji_knyga_20171215.pdf

³ <https://panevezioriumai.lt/wp-content/uploads/2017/10/Lietuvos-regionines-politikos-gaires.pdf>

⁴ Valstybės kontrolės valstybinio audito ataskaita, Ar savivaldybių vykdomų funkcijų sistema sudaro sąlygas joms veikti efektyviai?. P. 5. https://www.vkontrolė.lt/audito_ataskaitos.aspx?tipas=2.

⁵ Administracijos direktoriaus 2016 m. kovo 14 d. įsakymas Nr. A - 700 „Dėl Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimo Kauno mieste tvarkos aprašo patvirtinimo“; Administracijos direktoriaus 2016 m. gegužės 4 d. įsakymas Nr. A-1282 „Dėl leidimų įrengti išorinę reklamą išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“; Tarybos 2016 m. gruodžio 27 d. sprendimas Nr. T – 660 „Dėl triukšmo prevencijos Kauno miesto viešosiose vietose taisyklių patvirtinimo“; Tarybos 2016 m. vasario 2 d. sprendimas Nr. T-5 „Dėl Kauno miesto savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“

Savivaldybė nustatė 7 įpareigojimus verslui (pvz., gauti leidimą prekiauti lauko kavinėje, gauti leidimą prekiauti (teikti paslaugas) iš kiosko ir paviljone ir t.t.). Reklamos reguliavimo įpareigojimų nenustatyta, transporto srityje – 1 (kuris tik sąlyginai yra savivaldybės kilmės). Iš viso Kauno m. nustatyta 17 savivaldybės kilmės įpareigojimų ūkio subjektams. Vadinasi, įgyvendindama 44 savarankiškas funkcijas, Savivaldybė priėmė 29 teisės aktus, reguliuojančius ūkio subjektų veiklą, ir nustatė 17 įpareigojimų ūkio subjektams. Iš minėtų 17 įpareigojimų 7 įpareigojimai yra pertekliniai, nes savivaldybių kompetencijos riboti ūkio subjektų veiklą nenustato įstatymais⁶. Todėl savivaldybių savarankiškųjų funkcijų įgyvendinimas priimant sprendimus ir formuojant politiką ūkio subjektų atžvilgiu yra teisėtai inicijuojamas tik 10 įpareigojimų atveju. Visi kiti įpareigojimai yra nacionalinės kilmės. Vadinasi, nacionalinė teisė, net ir savarankiškųjų funkcijų srityje, labai ribotai nustato savivaldybių kompetenciją įgyvendinti sprendimų iniciatyvos teisę ir formuoti politiką ūkio subjektų atžvilgiu. Verslo subjektų atžvilgiu savivaldybės daugiausiai yra nacionalinio lygmens teisės aktų vykdytojos: išduoda nustatytus leidimus, teikia kitas nustatytas administracines ir viešąsias paslaugas, prižiūri įstatymų nustatytą ūkio subjektų veiklą. Ūkio subjektai dažnai susiduria su savivaldybių vykdomomis funkcijomis, tačiau Reguliavimo našta daugiausiai sukuria ne savivaldybės, bet nacionalinė teisė. Svarbiausios problemos, kurias šiuo metu siūlo spręsti savivaldybėms Ataskaitos rengėjai ir Valstybės kontrolė – tai savivaldybių vykdomų funkcijų efektyvumo ir rezultatyvumo problemos. Savivaldybių funkcijos šiuo metu vykdomos nerezultatyviai⁷, todėl ir respondentai šiame Vertinime pateikia netinkamo savivaldybių veikimo, įgyvendinant nacionalinę teisę, pavyzdžių.

Savivaldybėse reguliavimo politikos formavime ir įgyvendinime savivaldybių tarybų reglamentuose numatytais būdais dalyvauja savivaldybių tarybų komitetai, komisijos, tarybos nariai, tarybos narių grupės ir frakcijos, taip pat savivaldybės administracija.

Ūkio subjektų veiklos priežiūra

Savivaldybės atitinkamose įstatymų nustatytose srityse vykdo ūkio subjektų veiklos priežiūrą. Ūkio subjektų verslo priežiūrą taip pat vykdo ir įvairios valstybinės priežiūros institucijos. 2017-2018 m. duomenimis⁸ Lietuvoje veikė 57 ūkio subjektų veiklos valstybinės priežiūros institucijos.

Beveik visose srityse, kuriose savivaldybės vykdo ūkio subjektų veiklos priežiūrą, priežiūros funkcijas vykdo ir valstybinės priežiūros institucijos. Tik savivaldybių administracijų pareigūnams suteikta teisė vykdyti priežiūrą ir taikyti administracinę atsakomybę 3 atvejais⁹ – pagal ANK 46 str. (Savivaldybių institucijų teisės aktų dėl kovos su žmonių užkrečiamųjų ligų protrūkiais ir epidemijomis nevykdymas ar vykdymas ne laiku), 365 str. (Kasinėjimas kelių, gatvių, kiemų, šaligatvių, skverų, parkų, aikščių ir inžinerinių tinklų apsaugos zonoje be leidimo, jų užgriozdinimas statybinėmis medžiagomis, reikiamų kelio ženklų nepastatymas, kasinėjimo vietų neaptvėrimas, nesiėmimas priemonių nustatytu laiku sutvarkyti statybų aikšteles baigus statybą ir remontą) ir 371 str. (Traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų ir jų priekabų techninio eksploatavimo, registravimo ir techninės apžiūros tvarkos pažeidimas). Tais atvejais, kai administracinės nuobaudos ir poveikio priemonės už įstatymo reikalavimų nesilaikymą yra nustatytos specialiajame įstatyme (pvz., AKĮ, TTGKĮ, Reklamos įstatyme), aiškiai nustatomos ir ribos, kuriose savivaldybės ar valstybinės priežiūros institucijos gali atlikti ūkio subjektų priežiūrą. Kai administracinė atsakomybė už pažeidimą numatyta ANK, ūkio subjektų priežiūrą atliekančių savivaldybių ir valstybinės priežiūros institucijų priežiūros sritys neatskirtos, todėl galimas priežiūros dubliavimas.

⁶ Pertekliniai įpareigojimai analizuojami Ataskaitos II skyriuje.

⁷ Valstybės kontrolės valstybinio audito ataskaitos „Ar savivaldybių vykdomų funkcijų sistema sudaro sąlygas joms veikti efektyviai?“ duomenimis 2017 m. savivaldybės savarankiškomis funkcijoms vykdyti gavo 162,9 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų, nenustačius konkrečių ir pamatuojamų tikslų, kurių jos turi siekti, P. 27, <https://www.vkontrolė.lt/failas.aspx?id=3960>.

⁸ Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu „Dėl institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo“ patvirtintas Ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių viešojo administravimo subjektų sąrašas (2017 m. rugpjūčio 23 d. nutarimo Nr.691 ir 2018 m. rugpjūčio 13 d. nutarimo Nr.805 redakcijos).

⁹ANK 589, 614 str.

Viena iš ūkio subjektų veiklos priežiūros sričių – administracinės atsakomybės taikymas įstatymų ir jų pagrindu priimtų kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Išanalizavus 37 ANK straipsnius (Lentelė 1), nustatyta, kad kompetencija pradėti ir atlikti tyrimą, surašyti administracinių nusižengimų protokolus 34 atvejais suteikta ir savivaldybių, ir valstybinės priežiūros institucijų pareigūnams. Sritis, kuriose numatytas didžiausias ūkio subjektų veiklos priežiūros institucijų skaičius (savivaldybės ir net 4 valstybinės priežiūros institucijos) – mažmeninės prekybos taisyklės, komercinės ir ūkinės veiklos vykdymo tvarka, triukšmo prevencijos taisyklės. Šiose srityse yra didžiausia rizika, kad įgaliojimus vykdyti ūkio subjektų veiklos priežiūrą turinčių institucijų funkcijos dubliuojasi ir turi būti peržiūrėtos bei aiškiai atskirtos.

Lentelė 1. Savivaldybės vykdoma ūkio subjektų veiklos priežiūra

Priežiūros sritis	Galimo pažeidimo apibūdinimas teisės akte	Kompetencija skirti administracines sankcijas
Prekyba (paslaugų teikimas) viešosiose vietose	Savivaldybių tarybų patvirtintų prekybos viešosiose vietose taisyklių pažeidimas Mažmeninės prekybos taisyklių pažeidimas Mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais tvarkos pažeidimas	ANK 154 str. ANK 152 str. ANK 168 str.
Reklama	Reklamos įstatymo 12 str.1,3,5, 15,16 d. nustatytų išorinės reklamos įrengimo reikalavimų pažeidimas Išorinės reklamos įrengimo draudimų ir reikalavimų nesilaikymas Alkoholio reklamos draudimo pažeidimas Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 17 str.1,4,5 d. numatytų tabako gaminių išorinės reklamos draudimų pažeidimas	RĮ 24 str. 4 d. ANK 144 str. AKĮ 34 str.14 d. TGKĮ 26 str.13 d.4 p.
Transportas	Keleivių vežimo keleiviniu kelių transportu taisyklių pažeidimas Eismo saugumo reikalavimų automobilių keliuose pažeidimas (važiavimas be leidimo kelių transporto priemonėmis (jų junginiais) viršijant leidžiamą ašies (ašių) apkrovą, kt.) Keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksai taisyklių pažeidimas	ANK 448 str. 1,2,3 d. ANK 459 str. ANK 449 str.
Renginių organizavimas ¹⁰	Viešosiose vietose vykstančių renginių organizavimo reikalavimų pažeidimas	ANK 494 str.
Aplinkos tvarkymas ir švara	Savivaldybių tarybų patvirtintų tvarkymo ir švaros taisyklių pažeidimas	ANK 366 str.
Žemės kasimo darbai	Kasinėjimas kelių, gatvių, kiemų, šaligatvių, skverų, parkų, aikščių ir inžinerinių tinklų apsaugos zonoje be leidimo, jų užgriozdinimas statybinėmis medžiagomis, reikiamų kelio ženklų nepastatymas, kasinėjimo vietų neaptvėrimas, nesiėmimas priemonių nustatytu laiku sutvarkyti statybų aikšteles baigus statybą ir remontą	ANK 365 str.
Triukšmo prevencija	Savivaldybių tarybų patvirtintų triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių nesilaikymas	ANK 48 str. 3, 4 d.
Gyvūnų laikymas	Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo ir kitų gyvūnų gerovės ir apsaugos, atskirų rūšių gyvūnų ženklinimo ir registravimo reikalavimus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimas	ANK 346 str.
Želdymai ir želdiniai	Savivaldybių tarybų patvirtintų želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių pažeidimas, išskyrus ANK 281 straipsnyje numatytus pažeidimus	ANK 368 str.
Visuomenės sveikata	Savivaldybių institucijų teisės aktų dėl kovos su žmonių užkrečiamųjų ligų protrūkiais ir epidemijomis nevykdymas ar vykdymas ne laiku	ANK 46 str.

¹⁰ Kompetencija surašyti ATP protokolus už administracinius nusižengimus, numatytus ANK 494 str. (už viešosiose vietose vykstančių renginių organizavimo reikalavimų pažeidimą) ir nagrinėti ATP bylas ne teismo tvarka ANK 589 str.49 p.ir 614 str. suteikta policijai.

Priežiūros sritis	Galimo pažeidimo apibūdinimas teisės akte	Kompetencija skirti administracines sankcijas
Nuosavybė	Gyvūnijos valstybinės nuosavybės teisės pažeidimas	ANK 114 str.
Ūkinės veiklos vykdymo tvarka	Komercinės ir ūkinės veiklos tvarkos pažeidimas Prekybos turgavietėse taisyklių pažeidimas Pirkėjų ir klientų apgaulinėjimas Nustatyta tvarka nepaženklintų prekių pateikimas rinkai, pardavimas Kasos aparatų eksploatavimo tvarkos pažeidimas Žemės ūkio produkcijos pirkimo-pardavimo tvarkos pažeidimas Atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją tvarkos pažeidimas Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 10 str.1 d.,14 str.1 d., 15,16 str.1 d., 18 str.1 d. reikalavimų pažeidimas	ANK 150 str. ANK 153 str. ANK 155 str. ANK 156 str. ANK 166 str.1 d. ANK 178 str.1 d. ANK 179 str.1 d. TGKĮ 26 str.13 d .4 p.
Aplinkos apsauga	Želdynų, želdinių ne miškų ūkio paskirties žemėje apsauga, projektavimą, veisimą reguliuojančių teisės aktų nevykdymas ar pažeidimas Verslinės žvejybos tvarkos pažeidimas Specialiosios žvejybos tvarkos pažeidimas Savivaldybės sprendimo laikinai apriboti arba uždrausti transporto priemonių eismą siekiant apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, kai susidaro pavojus, nevykdymas Savivaldybių tarybų patvirtintų atliekų tvarkymo taisyklių pažeidimas Kapinių tvarkymo taisyklių, žmogaus palaikų gabenimo transporto priemonėmis reikalavimų pažeidimas	ANK 281 str. 295 str. 296 str. ANK 319 str. ANK 367 str. ANK 369 str.
Žemės ūkis	Pašarų įstatymo ir kitų pašarams taikomus reikalavimus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimas Žemės ūkio produktų gamybos, perdirbimo, teikimo rinkai, duomenų teikimo ir apskaitos taisyklių pažeidimas Melioracijos sistemų ir statinių naikinimas arba gadinimas melioruotoje žemėje	ANK 344 str. ANK 347 str. ANK 348 str.
Statyba, statinių naudojimas ir jų priežiūra	Statinio statyba pažeidžiant projekto sprendinius ar teisės aktų reikalavimus Statinio (jo patalpų) naudojimas pažeidžiant nustatytus reikalavimus ir (ar) naudojimas ne pagal paskirtį Statinio naudotojo pareigų nevykdymas	ANK 350 str. ANK 359 str. ANK 360 str.
Vietinės reikšmės keliai, transportas	Traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų ir jų priekabų techninio eksploatavimo, registravimo ir techninės apžiūros tvarkos pažeidimas Keleivių vežimo užsakomaisiais reisais tvarkos pažeidimas	ANK 371 str. ANK 457 str.
Valdymo tvarka	Savavaldžiavimas Valstybinės kalbos vartojimo pažeidimas juridinių asmenų veikloje Civilinę saugą reglamentuojančių teisės aktų nesilaikymas	ANK 518 str. ANK 497-502 str. ANK 526 str.

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Nacionalinio reguliavimo lygmenyje įstatymų leidėjas ne visada suteikia savivaldybėms įgaliojimus vykdyti ūkio subjektų veiklos priežiūrą srityse, kuriose savivaldybės vykdo atitinkamas funkcijas. Pavyzdžiui, renginių viešosiose vietose, kuriems netaikomas Susirinkimų įstatymas, organizavimą reglamentuoja savivaldybių teisės aktai. ANK numato administracinę atsakomybę už tokių renginių organizavimo reikalavimų pažeidimą, tačiau nesuteikia savivaldybių institucijoms įgaliojimų vykdyti ūkio subjekto, gavusio leidimą organizuoti renginį, veiklos priežiūrą ir taikyti įstatymo numatytas poveikio priemones. Vadinasi, nacionalinė teisė turi aiškiai suteikti ne tik kompetenciją reguliuoti veiklą, bet ir galimybę vykdyti ūkio subjektų veiklos priežiūrą. Siūlytume peržiūrėti reginių organizavimą reguliuojančius teisės aktus ir suteikti

savivaldybių administracijos pareigūnams vykdyti leidimo organizuoti renginį sąlygų laikymosi priežiūrą.

Kai kurie Savivaldybės teisės aktai sudaro prielaidas dubliuoti administracinės atsakomybės taikymą (detaliau ši problema analizuojama Ataskaitos II. 1.5 skyriuje „Tvarkos ir švaros reikalavimai). To paties reikalavimo (švaros) įtraukimas į du teisės aktus, pažeidimo atveju gali būti traktuojamas kaip savivaldybės tarybos nustatytų Tvarkymo ir švaros ir tvarkos taisyklių pažeidimas arba kaip Prekybos viešosiose vietose taisyklių pažeidimas. ANK numatyti baudų dydžiai už šių taisyklių pažeidimą ženkliai skiriasi, todėl administracinę atsakomybę taikantys pareigūnai gali „pasirinkti“, kokį ANK straipsnį taikyti už to paties reikalavimo pažeidimą. Toks teisinis reguliavimas turi būti pakeistas.

Savivaldybių tarybos turi diskreciją nustatyti savivaldybės administracijos struktūrą, kuri reikalinga funkcijoms vykdyti. Vertinamose savivaldybėse ūkio subjektų veiklos priežiūros funkcijos įtraukiamos į savivaldybių administracijų atitinkamų padalinių nuostatus, ūkio subjektų veiklos priežiūros taisyklės nėra priimtos nė vienoje iš vertinamų savivaldybių.

Kauno miesto savivaldybėje ūkio subjektų veiklos priežiūros funkcijos paskirstytos Miesto tvarkymo skyriui ir Viešosios tvarkos skyriui. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Saugaus miesto departamento struktūroje yra Administracinės veiklos, Administracinių pažeidimo tyrimo, Viešosios tvarkos skyriai (su prevencijos, budėtojų ir kontrolės poskyriais), kuriuose yra atskirtos prevencijos, galimų pažeidimų fiksavimo, tyrimo ir administracinių nuobaudų skyrimo funkcijos. Kai kuriose srityse priežiūros funkcijos priskirtos Miesto ūkio ir transporto departamentui. Skyrių nuostatuose, be kita ko, įtvirtinta, kad ūkio subjektų veiklos patikrinimus Savivaldybės padaliniai organizuoja patys arba dalyvauja patikrinimuose bendradarbiaudami su valstybės priežiūros institucijomis. Klaipėdos rajono ir Visagino savivaldybėse ūkio subjektų veiklos priežiūros funkcijas vykdo – Viešosios tvarkos skyriai. Druskininkų savivaldybėje – Ūkio skyrius.

Vertintojų nuomone, verslo subjektų veiklos priežiūros savivaldybėse reguliavimo sistema yra nesuderinta¹¹. Ūkio subjektų veiklos priežiūros sistemą savivaldybėse rekomenduotina išanalizuoti detaliau, juo labiau kad vykdant ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių institucijų ir (ar) jų funkcijų konsolidavimą ir optimizavimą, turi būti peržiūrėtos priežiūros institucijų funkcijos.

1. ADMINISTRACINĖS NAŠTOS MAŽINIMO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMAS

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarime Nr. 4¹² kuriuo patvirtinta Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodika, yra numatyta, kad tam tikroje institucijos kompetencijos srityje bendras Administracinės naštos lygis per kalendorinius metus turi išlikti nepakitęs arba mažėti.

Administracinės naštos mažinimui savivaldybėse šiuo metu skiriamas nepakankamas dėmesys. Visose, išskyrus Klaipėdos rajono, analizuotose savivaldybėse Administracinės naštos mažinimo priemonės buvo įtrauktos į strateginius veiklos planus, tačiau vyrauja formalūs naštos mažinimo tikslai, pasigendama didžiausių poveikį turinčių tikslų nustatymo.

Mažas dėmesys Administracinės naštos mažinimo priemonėms gali būti susijęs su tuo, kad Savivaldybėje Administracinė naštos vertinimas nėra siejamas su numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimu. Savivaldybėje nėra patvirtintų numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rekomendacijų, kaip tai numatyta Teisėkūros pagrindų įstatymo 15 str. 3 d.

¹¹ Viešojo administravimo įstatymo 36 (1) str., 36 (2) str. 6 p.

¹² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimas Nr. 4 „Dėl administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodikos patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimo Nr. 706 redakcija).

Daugelis Administracinės naštos mažinimo priemonių nukreiptos į bendrosios paslaugų kokybės gerinimą arba jų perkėlimą į elektroninę erdvę. Tačiau dokumentų dubliavimo vengimo, dokumentų bei ataskaitų būtinumo, rizika pagrįsto būtinumo, dokumentų pildymo aiškumo ir kiti principai numatomose priemonėse būna mažai atspindėti. Vienas iš ANM įstatyme numatomų principų numato galimybę nustatyti informacinių įpareigojimų vykdymo išimtis smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams. Būtent smulkaus verslo subjektai sudaro didžiąją dalį visumos, kuriai sukuriama savivaldybių kompetencijoje esanti Administracinė našta, tačiau su šiuo principu susijusių priemonių strateginiuose veiklos planuose nėra numatoma.

Kauno miesto savivaldybės 2018 – 2020 metų strateginiame veiklos plane¹³, patvirtintame Tarybos 2018 m. vasario 6 d. sprendimu Nr. T - 4 „Dėl Kauno miesto savivaldybės 2018 – 2020 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ įtrauktos tokios Administracinės naštos mažinimo priemonės (Lentelė 2):

Lentelė 2. Kauno miesto savivaldybės Administracinės naštos mažinimo priemonės

Programos tikslas	Teikti aukštos kokybės viešąsias paslaugas, efektyviai valdyti miestą	Kodas	02.04.		
Tikslo įgyvendinimo aprašymas					
Tikslu siekiama užtikrinti miesto valdymo efektyvumą, rengiant ir įgyvendinant Savivaldybės ir Kauno regiono plėtros strateginius dokumentus, tobulinant ir plėtojant e. paslaugas, užtikrinant teisės aktų nustatytą valstybės perduotų savivaldybėms funkcijų vykdymą, mažinant Administracinę naštą					
Rezultato vertinimo kriterijai	Mato vnt.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	
Kauno miesto e. paslaugų portale užsakomų elektroninių paslaugų (3/4 brandos lygis) skaičiaus pokytis palyginti su praėjusiais metais	Proc.	1,00	1,00	1,00	
Savivaldybei priklausančių nenaudojamų pastatų ir patalpų plotas, tenkantis 100 Savivaldybės gyventojų	Kv. m	13,00	8,00	5,00	
Savivaldybės biudžeto pajamos, gaunamos iš Savivaldybės turto dalies, tenkančios vienam Savivaldybės gyventojui	Eur	14,00	11,00	10,00	
Kauno miesto e. paslaugų portale užsakomų elektroninių paslaugų (3/4 brandos lygis) skaičius	Vnt.	9 114,00	9 214,00	9 314,00	
02.04.02 uždavinys. Gerinti teikiamų viešųjų paslaugų kokybę					
Įgyvendinant uždavinį siekiama: tobulinti Savivaldybės veiklą, siekiant kompleksinio sprendimų priėmimo ir efektyvesnio funkcijų vykdymo; plėtoti visuotinės kokybės vadybos ir į rezultatus orientuoto valdymo principus; vykdyti Savivaldybės ir jai pavaldžių įstaigų ir įmonių teikiamų viešųjų paslaugų vartotojų poreikių patenkinimo tyrimus; skatinti lyčių lygybės principų įgyvendinimą Savivaldybės administracijoje ir jai pavaldžiose įstaigose; vykdyti priemones, mažinančias Administracinę naštą; vykdyti teisės aktais nustatytas valstybines funkcijas; gerinti viešųjų paslaugų teikimo ir asmenų aptarnavimo Kauno miesto savivaldybėje kokybę					
Produkto vertinimo kriterijai	Mato vnt.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	
Savivaldybės administracijos darbuotojų, kėlusiu kvalifikaciją, dalis nuo bendro Savivaldybės administracijos darbuotojų skaičiaus	Proc.	85,00	90,00	80,00	
Priemonės					
02.04.01.012. Administracinės naštos mažinimas diegiant informacines sistemas					

¹³ <http://www.kaunas.lt/investicijos/strateginiai-dokumentai/strateginiai-veiklos-planai>

Programos tikslas	Teikti aukštos kokybės viešąsias paslaugas, efektyviai valdyti miestą	Kodas	02.04.
02.04.02.022. Administracinės naštos mažinimas įgyvendinant projektą „Paslaugų teikimo ir asmenų aptarnavimo kokybės gerinimas Kauno miesto savivaldybėje“			
02.04.02.023. Administracinės naštos mažinimas, tobulinant leidimų išdavimo procesus Klientų aptarnavimo skyriuje			

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Kauno m. savivaldybės duomenis, 2019 m.

Savivaldybė turi atskirą skiltį¹⁴ apie Administracinės naštos mažinimą savo tinklapyje¹⁵. Šioje skiltyje skelbiamos administracinės naštos mažinimo priemonių vykdymo vertinimo išvados, kurias atliko Administracijos Centralizuotas vidaus audito skyrius.

Administracijos direktoriaus 2017 m. veiklos ataskaitoje, patvirtintoje Tarybos sprendimu „Dėl pritarimo Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 metų veiklos ataskaitai“, atskirai pateiktos informacijos apie Administracinės naštos mažinimo priemonių įgyvendinimą ataskaitiniais metais, nėra.

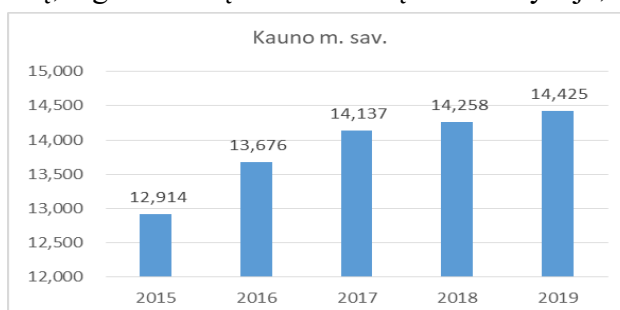
Atsižvelgiant į pateikiamą problematiką, siūloma svarstyti kelias priemones, siekiant patikslinti Administracinės naštos mažinimo priemones savivaldybėse:

- Rengiant naują reglamentavimą (teisės akto projektą), sietiną su įpareigojimų ūkio subjektams keitimu arba nustatymu, rekomenduoti atlikti Administracinės naštos vertinimą, kuriame turėtų atsispindėti kiek ir kokie ūkio subjektai patektų į poveikio lauką, numatomų terminų bei kaštų pagrindimas.
- Rengiant naują reglamentavimą (teisės akto projektą) rekomenduoti atlikti numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą, kaip to reikalauja Teisėkūros pagrindų įstatymo 15 str. 3 d.
- Planuojant Administracinės naštos mažinimo priemones strateginio veikos plano kontekste didesnę dėmesį skirti priemonių rodikliams, orientuojant juos į numatomo rezultato vertinimą (o ne proceso, pvz. ne „pakeisti 3 teisės aktus“, bet „sumažinti Administravimo našta ūkio subjektams prekybos srityje 50 000 Eur“).
- Planuojant Administracinės naštos mažinimo priemones atsižvelgti į ANM įstatyme suformuluotus principus, įvertinant jų aktualumą Savivaldybės kontekste.

2. VERSLO APLINKOS ASPEKTAI

Savivaldybėje 2019 m. sausio 1 d. savo buveinę buvo registravę 14 425 ūkio subjektai. 2015 – 2018 m. laikotarpiu ūkio subjektų skaičius augo, nuo 2019 m. sausio 1 d. pastebimas ūkio subjektų skaičiaus augimo sulėtėjimas (Paveikslas 2).

Paveikslas 2. Ūkio subjektų, registravusių savo buveinę Savivaldybėje, skaičius, 2015 – 2018 m.

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, 2019 m.

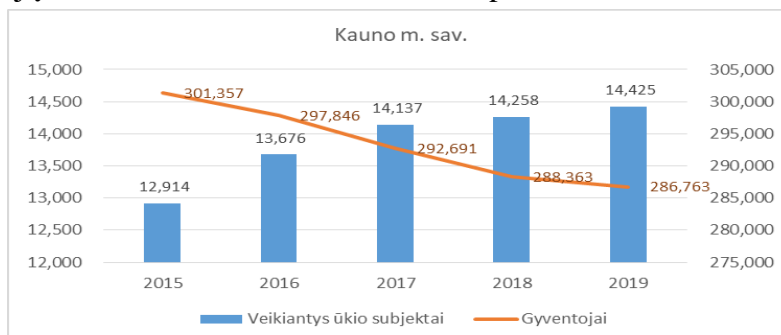
Atitinkamos savivaldybės teritorijoje veikiančių ūkio subjektų veiklai, be kita ko, yra svarbus gyventojų, kaip verslo prekių ir paslaugų esamų ir potencialių vartotojų, skaičius. Savivaldybėje

¹⁴<http://www.kaunas.lt/administracija/veikla/administracines-nastos-mazinimas>

¹⁵ www.kaunas.lt

gyventojų skaičius mažėjo visu 2015 – 2018 m. laikotarpiu, o Savivaldybėje buveinę registravusių ūkio subjektų skaičius augo. Tai rodo, kad ūkio subjektai turi mažėjančią vartojimo rinką Savivaldybėje, todėl tikėtina, kad pagrindinės ūkinės veiklos yra nukreiptos į platesnę rinką – Lietuvos ar eksporto rinkas (Paveikslas 3).

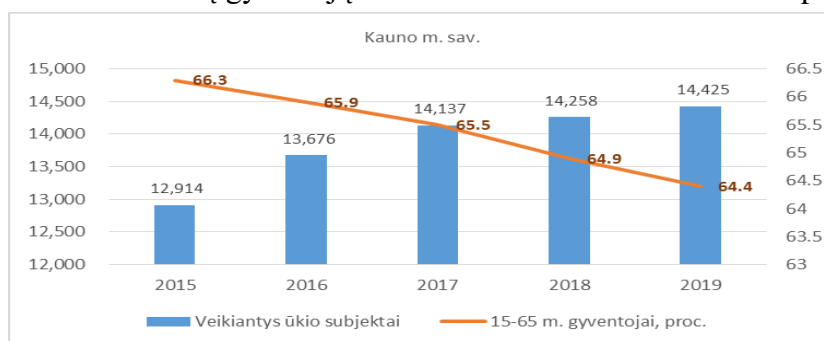
Paveikslas 3. Ūkio subjektų, registravusių savo buveinę Savivaldybėje, skaičiaus palyginimas su nuolatinių gyventojų skaičiumi 2015 – 2018 m. laikotarpiu

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, 2019 m.

Kitas verslo plėtros galimybes lemiantis veiksnys yra darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus ir šio skaičiaus pokyčio tendencijos (Paveikslas 4). Šios amžiaus grupės gyventojų mažėja, todėl šis veiksnys yra verslo plėtros potencialą mažinančiu rizikos veiksniu.

Paveikslas 4. Ūkio subjektų, registravusių savo buveinę Savivaldybėje, skaičiaus palyginimas su 15 – 65 metų amžiaus nuolatinių gyventojų skaičiumi 2015 – 2018 m. laikotarpiu

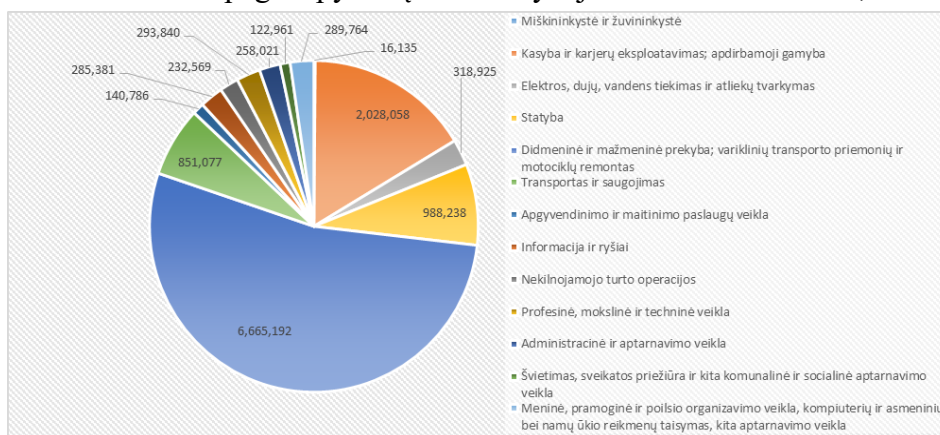

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, 2019 m.

Įvertinant ūkio struktūrą Savivaldybėje, didžiausią apyvartos dalį sudaro veiklos rūšys pagal ERVK¹⁶ sekciją G „Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas“, sekciją B_C „Kasyba ir karjerų eksploatavimas; apdirbamoji gamyba“, sekciją F „Statyba“ ir sekciją H „Transportas ir saugojimas“ vykdoma veikla, todėl šių sričių reguliavimo tobulinimui turėtų būti skiriamas didžiausias dėmesys.

¹⁶Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius, ERVK 2 redakcija, Lietuvos statistikos departamentas, 2019 m., <https://osp.stat.gov.lt/600>

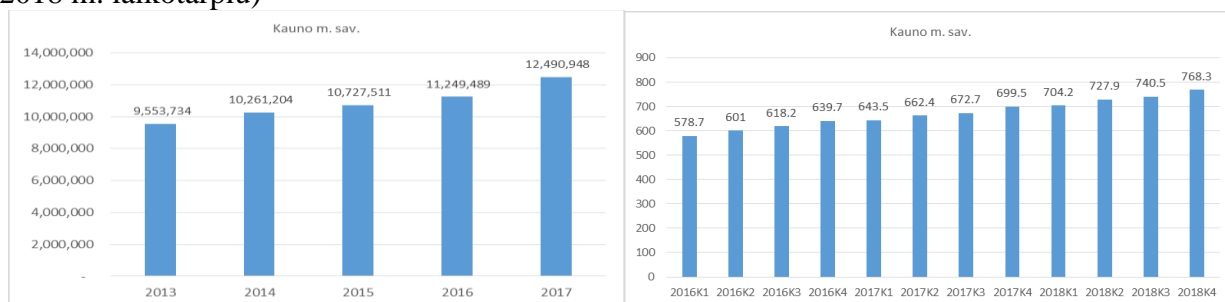
Paveikslas 5. Ūkio struktūra pagal apyvartą Savivaldybėje 2019 m. sausio 1 d., Eur

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, 2019 m.

Savivaldybėje savo buveinę registravusių ūkio subjektų apyvarta augo (Paveikslas 6, diagrama kairėje), nepaisant didėjusių gamybos kaštų – darbo užmokesčio neto (Paveikslas 6, diagrama dešinėje). Tai rodo verslo gebėjimą prisitaikyti prie verslo aplinkos sąlygų ir kad nėra ženklių verslo plėtrą ribojančių veiksnių.

Paveikslas 6. Savivaldybėje savo buveinę registravusių ūkio subjektų apyvarta, Eur (diagrama kairėje, 2013 – 2017 m. laikotarpiu), ir darbo užmokestis, neto, Eur (diagrama dešinėje, 2016 – 2018 m. laikotarpiu)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, 2019 m.

II. SAVIVALDYBĖS NUSTATYTŲ ĮPAREIGOJIMŲ VERSLUI VERTINIMAS

Vykdamas tiek savarankiškas, tiek ir valstybines funkcijas (VSĮ 6 ir 7 str. ir kiti įstatymai) savivaldybės organizuoja nacionalinės teisės įgyvendinimą ir tik įstatymų ar poįstatyminių teisės aktų numatytais atvejais (kompetencijos ribose) reglamentuoja verslo subjektų veiklą. Nepriklausomai nuo to, ar savivaldybė vykdo savarankiškas funkcijas, ar valstybines, ji gali nustatyti naujus reikalavimus verslui tik tiek, kiek jai tokią kompetenciją numato įstatymai. Šią išvadą geriausiai iliustruoja reklamos srities reguliavimas. Nors leidimų (licencijų) išdavimas įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka yra savarankiškoji savivaldybių funkcija, tačiau leidimų įrengti išorinę reklamą reguliavimas yra nacionalinio teisinio reguliavimo kilmės. Savivaldybė nustato įpareigojimus verslui tik tuo atveju, jeigu pasinaudoja Reklamos įstatymo 12 str. suteikta galimybe nustatyti tipinio dydžio ir turinio išorinės reklamos įrengimo reikalavimus.

Savivaldybės teisės aktų identifikavimas

Pagal TPĮ savivaldybių institucijų norminiai teisės aktai, savivaldybės įmonių, viešųjų įstaigų, kurių savininkė ar dalininkė yra savivaldybė, valdymo organų priimti norminiai teisės aktai, yra Teisės aktų registro objektai ir ne vėliau kaip kitą darbo dieną po pasirašymo turi būti įregistruojami ir paskelbiami TAR¹⁷. Savivaldybių institucijoms įstatymu¹⁸ buvo nurodyta iki 2014 m. liepos 31 d. pateikti TAR galiojančius savivaldybių institucijų norminius teisės aktus. Visos suvestinės teisės aktų redakcijos TAR turėjo būti paskelbtos iki 2016 m. balandžio 30 d.

Vertinimo metu buvo nustatyta, kad Savivaldybė, teikdama administracines paslaugas srityse, kurios nagrinėjamos šios Ataskaitos I - II skyriuose, vadovaujasi TAR paskelbtais teisės aktais.

Paslaugų verslo subjektams teikimas

Pagal ANM įstatymą Administracinę našta mažina technologijų ir elektroninių paslaugų plėtojimo priemonės bei išsamios informacijos apie informacinius įpareigojimus pateikimas. Įstatymai nustato savivaldybių teikiamų administracinių paslaugų ir viešųjų paslaugų aprašymo ir paskelbimo reikalavimus. Administracines ar viešąsias paslaugas teikiantis subjektas pagal Viešojo administravimo įstatymą¹⁹ turi:

- sudaryti savo teikiamų paslaugų sąrašą;
- patvirtinti paslaugų teikimo aprašymus, vadovaudamasis vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka ir kitais teisės aktais, reguliuojančiais šių paslaugų teikimą;
- atnaujinti paslaugų teikimo aprašymus kartą per 3 mėnesius, atsižvelgiant į viešojo administravimo subjekto veiklos ir teisės aktų, reguliuojančių šių paslaugų teikimą, pakeitimus;
- patvirtintus paslaugų teikimo aprašymus paskelbti Viešųjų ir administracinių paslaugų stebėsenos ir analizės informacinėje sistemoje (PASIS), taip pat savo interneto svetainėje pateikti nuorodą į šioje sistemoje paskelbtą paslaugos aprašymą.

Paslaugų aprašymas

Visos vertinamos savivaldybės teikiamų paslaugų sąrašus bei paslaugų teikimo aprašymus skelbia savo interneto svetainėse. Tačiau PASIS ir savivaldybių interneto svetainėse pateikiama informacija skiriasi. Pvz. pagal PASIS²⁰ paskelbtą Savivaldybėje teikiamos paslaugos „Leidimų išdavimas kirsti, genėti ar pertvarkyti saugotinus želdinius, augančius ne miško žemėje“ aprašymo versiją prie prašymo išduoti leidimą reikia pridėti 4 nurodytus dokumentus, o pagal Savivaldybės

¹⁷ TPĮ 6 str. 2 d. 16, 17 p. 19 str. 1, 2, 3 d. 20 str. 1 d.

¹⁸ TPĮ 26 str.

¹⁹ Viešojo administravimo įstatymo 15 str. 2, 3 d. 16 str. 3, 4 d.

²⁰ <https://www.lietuva.gov.lt>

interneto svetainėje²¹ patalpintą tos pačios paslaugos aprašymą – 7 dokumentus. PASIS neskelbiama informacija apie paslaugos kainą (pvz., dėl leidimo įrengti išorinę reklamą) arba skelbiami netikslūs duomenys (pvz. dėl prekybos (paslaugų teikimo) srities leidimų išdavimo).

Duomenų neatitikimai nustatyti ir dėl kitų vertinamų savivaldybių teikiamų administracinių paslaugų. PASIS tvarkytojas (Vidaus reikalų ministerija) turi įvertinti PASIS duomenų teikėjų pateiktų duomenų teisingumą, tikslumą, išsamumą, užtikrinti neteisingų, netikslų ir neišsamių duomenų taisymą. Informacijos paslaugų aprašymuose netikslumus turi ištaisyti PASIS tvarkytojas. PASIS neužtikrina tinkamos informacijos apie savivaldybių teikiamas administracines paslaugas pateikimo visuomenei dar ir dėl to, kad savivaldybės ir PASIS tvarkytojas nebendradarbiauja. Ši išvada iš esmės atitinka Valstybės kontrolės 2017 m. rugsėjo 29 d. valstybinio audito „Ar pasirengta priimti sprendimus dėl administracinių ir viešųjų paslaugų teikimo pertvarkos“ ataskaitoje Nr.VA-2017-P-40-2-17²² pateiktas išvadas dėl PASIS netinkamo funkcionavimo, o rekomenduojami PASIS pokyčiai iki šiol neįgyvendinti.

Paslaugų užsakymas ir teikimas

Savivaldybė į 2016 – 2018 m. strateginį veiklos planą²³ įtraukė Administracinės naštos mažinimo priemonę „Administracinės naštos mažinimas tobulinant leidimų išdavimo procesus Klientų aptarnavimo skyriuje“, rodiklio reikšmė – leidimų (licencijų) išdavimo ne popierine forma kiekis (alkoholis, tabakas, dujos, nafta, reklama, lauko prekyba). Savivaldybės vidaus audito ataskaitose²⁴ ir Kauno miesto savivaldybės 2018-2020 m. strateginio veiklos plano įgyvendinimo 2018 m. ataskaitoje²⁵, nurodyta, kad 2018 m. ši priemonė įvykdyta – ne popierine forma išduodami 4 rūšių leidimai (mažmeninei prekybai alkoholiniais gėrimais, tabako gaminiais, nefasuotais naštos produktais ir suskystintomis dujomis).

Savivaldybė interneto svetainėje²⁶ skelbia elektroninių paslaugų sąrašą. Pagal šią informaciją elektroniniu būdu galima užsakyti visas Savivaldybės verslui teikiamas administracines paslaugas. Licencijos išduodamos naudojantis Licencijų informacine sistema (LIS). Licencijos popierinis dokumentas nerengiamas. Teikiamų paslaugų aprašymuose Savivaldybė pateikia nuorodą į LIS²⁷. Nuo 2019 m. lapkričio 1 d. įsigalios Viešojo administravimo įstatymo pakeitimai²⁸, pagal kuriuos viešojo administravimo subjektas, teikdamas administracinę paslaugą ir priėmęs sprendimą dėl licencijos, ar leidimo, reikalingo tam tikrai ūkinei veiklai pradėti ar vykdyti, išdavimo, duomenis privalo įrašyti į LIS. Įstatymas nustato terminus, per kuriuos duomenys turi būti įrašyti į LIS. Vadinasi, verslo subjektas turės galimybę gauti duomenis apie savivaldybių išduodamus leidimus elektroniniu būdu.

Savivaldybė administracines paslaugas dažniausiai teikia pakankamai greitai, tačiau 5 atvejais leidimo išdavimo terminai yra per ilgi ir gali būti sutrumpinti taip sumažinant verslui laukimo kaštus. Trumpintini šie leidimų išdavimo terminai: leidimo prekiauti iš (nuo) LPĮ; prekiauti iš specializuotų ir pritaikytų prekiauti a/m ir priekabų; teikti nuomos, buitines, nesudėtingų atrakcionų paslaugas; atlikti kasinėjimo darbus savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje (šis leidimas Klaipėdos raj. išduodamas per 3 d. d., Druskininkuose – per 5 d. d.); leidimas saugotinių medžių ir krūmų kirtimui ar kitokiam pašalinimui, genėjimui, persodinimui ar kitiems želdynų ir želdinių tvarkymo darbams (šis leidimas Visagine išduodamas per 20 d. d.).

²¹ <https://ep.kaunas.lt/index.php/5/?itemID=15>, Atnaujinimo data 2019.01.03

²² www.vkontrole.lt

²³ Tarybos 2018-02-06 sprendimas Nr.T-4

²⁴ Savivaldybės vidaus audito 2018 m. liepos 14 d. ataskaita Nr.21-6-12, <http://www.kaunas.lt/wp-content/uploads/sites/13/2018/07/2018-07-16-ataskaita.pdf> ir 2019 m. sausio 24 d. ataskaita Nr.21-6-1, <http://www.kaunas.lt/wp-content/uploads/sites/13/2019/01/ANM21-6-1.pdf>

²⁵ <http://www.kaunas.lt/wp-content/uploads/sites/13/2019/03/t198100-priedas.pdf>

²⁶ <https://epaslaugos.kaunas.lt/internetu-uzsakomos-paslaugos/>

²⁷ <https://www.licencijavimas.lt/lis-epp-app/public/licenceSearch>

²⁸ 2019 m. gegužės 16 d. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo Nr.VIII-1234 papildymo 15¹ straipsniu įstatymas Nr.XIII-2123

Lentelė 3. Savivaldybės teisės aktais nustatyti leidimų išdavimo terminai

Nr.	Leidimas	Leidimo/ licencijos išdavimo terminas (d. d.)	Leidimo išdavimo terminas ²⁹
1.	Prekiauti iš (nuo) LPI	5	Neproporcingas
2.	Prekiauti iš specializuotų automobilių	5	Neproporcingas
3.	Prekiauti iš a/m ir priekabų	5	Neproporcingas
4.	Prekiauti iš kioskų ar paviljonuose	5	-
5.	Prekiauti lauko kavinėse	5	-
6.	Prekiauti (teikti paslaugas) renginio metu	5	-
7.	Teikti nuomos, buitines, nesudėtingų atrakcionų paslaugas	5	Neproporcingas
8.	Organizuoti renginį	5	-
9.	Atlikti kasinėjimo darbus savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje	10	-
10.	Saugotinių medžių ir krūmų kirtimui ar kitokiam pašalinimui, genėjimui, persodinimui ar kitiems želdynų ir želdinių tvarkymo darbams	30	Neproporcingas
11.	Įsigyti, laikyti, veisti, dresuoti pavojingus šunis ir jais prekiauti	5	-
12.	Važiuoti didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis	5	-

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

1. STRATEGINIS TIKSLAS: TVARIOS EKONOMINĖS RAIDOS SKATINIMAS IR KONKURENCINGUMO DIDINIMAS

Šio Savivaldybės strateginio veiklos plano strateginio tikslo (toliau – strateginis tikslas) įgyvendinimas yra susijęs su Ataskaitoje analizuojamomis Savivaldybės politikos sritimis: (i) prekyba (paslaugų teikimas) viešosiose vietose; (ii) reklama; (iii) transportas ir (iv) renginių organizavimas, (v) tvarkos ir švaros reikalavimai. Kiekvienoje iš šių sričių galioja Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui. Toliau bus analizuojami teisės aktai ir kitos priemonės, siekiant įgyvendinti Reguliavimo naštos mažinimo principus ir Kauno miesto savivaldybės strateginiame veiklos plane numatytas Administracinės naštos mažinimo priemones.

1.1. Prekybos (paslaugų teikimo) viešosiose vietose reguliavimo bendroji apžvalga

Šiame skyriuje yra analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui šiuose teisės aktuose: Prekybos viešosiose vietose taisyklėse; Leidimų prekiauti (teikti paslaugas) Kauno viešosiose vietose išdavimo ir kioskų (paviljonų) naudojimo viešosiose vietose sutarčių sudarymo tvarkos apraše; Kioskų, paviljonų, lauko kavinų, laikinųjų prekybos įrenginių projektavimo ir statybos (įrengimo) ir prekybai pritaikytų automobilių (priekabų) statymo Kauno miesto savivaldybės teritorijoje tvarkos apraše; Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimo Kauno mieste tvarkos apraše; Renginių organizavimo apraše ir kituose Savivaldybės institucijų teisės aktuose.

(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

Prekybos ir kitų paslaugų teikimo tvarkos savivaldybių ar jų valdomų įmonių administruojamose turgavietėse ir viešose vietose nustatymas yra savarankiškoji savivaldybių funkcija. Su mažmeninės prekybos veikla susijusius klausimus, verslo subjektų, teikiančių vartotojams prekes ar paslaugas, teises bei pareigas nustato įvairių įstatymų normos: Civilinis kodeksas, Produktų saugos įstatymas, Vartotojų teisių apsaugos įstatymas, Paslaugų įstatymas. Bendruosius mažmeninės prekybos reikalavimus nustato Mažmeninės prekybos taisyklės, patvirtintos Vyriausybės 2001 m. birželio 11 d. nutarimu Nr. 697. Minėtose taisyklėse nurodyti bendrieji mažmeninės prekybos reikalavimai pakartoja atitinkamų specialiųjų teisės aktų nustatytus

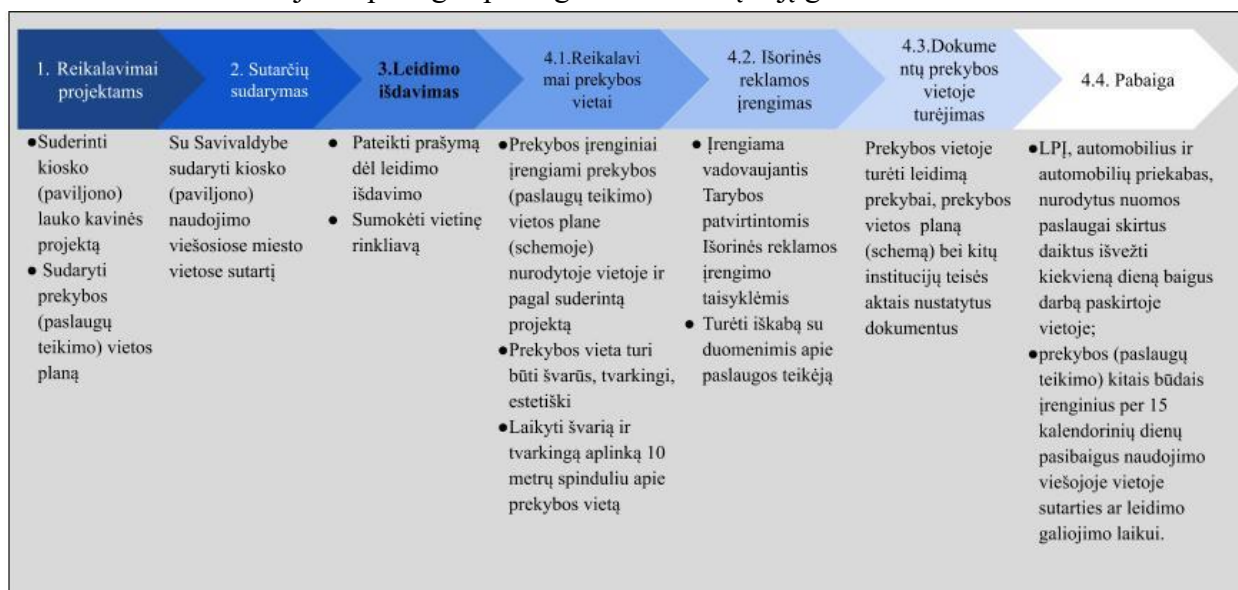
²⁹ Projekto ekspertų lyginamasis vertinimas.

reikalavimus (pvz., prekių saugos, tvarkymo, ženklavimo, apskaitos, reklamos, reikalavimų prekybos įrangai, patalpoms, vartotojų teisių užtikrinimo, kt.).

Mažmeninės prekybos taisyklėse dėl savivaldybių kompetencijos yra dvi nuostatos: savivaldybės institucijos nustato viešąsias vietas, kuriose galima prekyba naudotomis prekėmis (10 p.), pagal kompetenciją prižiūri kaip laikomasi šių Taisyklių reikalavimų (31 p.).

PVV taisyklėse ir Leidimų prekiauti išdavimo apraše nustatyta, kad pradėti prekybą viešosiose vietose asmenys gali tik gavę Administracijos išduotą leidimą prekiauti (teikti paslaugas) Kauno viešosiose vietose. Minėti Savivaldybės institucijų teisės aktai nustato, kokius veiksmus turi atlikti verslo subjektas (Paveikslas 7).

Paveikslas 7. Ūkio subjekto pareigos prieš gaunant leidimą ir jį gavus

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Pagal VSĮ (6 str. 39 p.) leidimų (licencijų) išdavimas įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka yra savivaldybių savarankiškoji funkcija. Tokio leidimo, kurį Savivaldybė savo teisės aktais įpareigojo gauti ūkio subjektams, norintiems prekiauti (teikti paslaugas) viešosiose vietose, nenumato joks įstatymas, todėl leidimo išdavimas yra perteklinis įpareigojimas. Prekyba (paslaugų teikimas) yra ūkinė veikla. Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs, kad pagal Konstituciją riboti asmens teisės ir laisvės, taip pat ir ūkinės veiklos laisvę, galima jeigu laikomasi šių sąlygų: tai daroma įstatymu; ribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises ir laisves ir Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; ribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei jų esmė; yra laikomasi konstitucinio proporcingumo principo³⁰. Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs, kad kai Konstitucija reikalauja, jog tam tikri santykiai būtų reguliuojami įstatymu, tačiau jie yra reguliuojami poįstatyminiu aktu (nepriklausomai nuo to, ar šiuos santykius koku nors aspektu reguliuoja dar ir įstatymas, su kuriame nustatytu teisiniu reguliavimu konkuruoja poįstatyminiame akte nustatytas teisinis reguliavimas, ar joks įstatymas šių santykių apskritai nereguliuoja), gali būti pakankamu pagrindu tokį poįstatyminį teisės aktą pripažinti prieštaraujančiu Konstitucijai³¹.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra išaiškinęs, kad viešojo administravimo subjektui įstatymų leidėjo priskirta atitinkama funkcija, suteikianti kompetenciją veikti atitinkamoje srityje,

³⁰ Konstitucinio Teismo 2002 m. spalio 18 d., 2002 m. balandžio 9 d., 2003 m. kovo 17 d., 2004 m. sausio 26 d., 2005 m. gegužės 13 d., 2006 m. gegužės 31 d., 2009 m. balandžio 29 d. nutarimai.

³¹ Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas.

negali būti pagrindu nukrypti nuo teisės aktų hierarchijos principo ir poįstatyminiais teisės aktais kurti naujas bendro pobūdžio taisykles, kurios gali būti nustatytos tik įstatymu³².

Atsižvelgiant į minėtą reguliavimą darytina išvada, kad Savivaldybės teisės aktuose nustatytas reikalavimas turėti prekybai (paslaugų teikimui) viešosiose vietose išduotą leidimą, neatitinka konstitucinio teisinės valstybės principo, nes tokio įpareigojimo nenumato įstatymai.

Ūkio subjektui, kuris turi galiojantį kompetentingos valstybės institucijos išduotą dokumentą (pvz., verslo liudijimą, maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimą, individualios veiklos vykdymo pažymą, kt.), pagal kurį galimas prekybos (paslaugų teikimo) ir nori pradėti vykdyti veiklą, savivaldybės vykdomoji institucija turėtų pasiūlyti galimas prekybos (paslaugų teikimo) vietas ir jas suteikti savivaldybės institucijų nustatyta tvarka, nekeldama perteklinio ir nesiderinančio su konstituciniu teisinės valstybės principu reikalavimo – gauti savivaldybės leidimą.

Taryba 2018 m. patvirtino Kioskų, paviljonų ir prekybai pritaikytų automobilių ar priekabų išdėstymo Kauno miesto savivaldybės teritorijoje specialųjį planą, kuris pripažintas Savivaldybės teritorijos bendrojo plano³³ sudedamąja dalimi. KPA išdėstymo specialiojo plano sprendiniuose nustatyta, kad KPA objektas ir objekto projektas turi atitikti šiuo specialiuoju planu patvirtintuose KPA pavyzdžiuose nustatytus reikalavimus: vizualinio įvaizdžio, dydžio ir aukščio, siūlomų medžiagų, spalvinio sprendimo, reikalavimų darbo vietai ir aplinkai. Šio specialiojo plano sprendiniai apima ir prekybos (paslaugų teikimo) vietas iš LPI, automobilių ir jų priekabų, todėl yra reikšmingi visiems prekybos (paslaugų) teikimo viešosiose vietose ūkio subjektams.

KPA išdėstymo specialiojo plano sprendinių įgyvendinimą detalizuoja Kioskų, paviljonų, lauko kavinių, laikinųjų prekybos įrenginių projektavimo ir statybos (įrengimo) ir prekybai pritaikytų automobilių (priekabų) statymo Kauno miesto savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašas³⁴. Priėmus KPA įrengimo tvarkos aprašą, kuris nustato projektų ir schemų rengimo reikalavimus, Taryba 2018 m. liepos 24 d. sprendimu Nr. T-369³⁵ pripažino netekusiu galios Tarybos 2012 m. gruodžio 20 d. sprendimą Nr. T-739³⁶, kuris reglamentavo prekybos (paslaugų teikimo) laikinųjų statinių Kauno miesto viešosiose vietose supaprastintų projektų rengimo tvarką.

Savivaldybės institucijoms atlikusminėtus teisinio reguliavimo pakeitimus, PVV taisyklės (35,36 p.) liko nepakeistos, nukreipia į netekusį galios teisės aktą ir nesiderina su KPA įrengimo tvarkos aprašo nuostatomis (5.6, 5.7, 7.1, 7.2 p.), numatančiomis projektų ir schemų rengimo atvejus bei reikalavimus. PVV taisyklės turi būti suderintos su 2018 metais priimtais teisės aktais.

Pagal Leidimų išdavimo aprašą (26 p.) leidimai prekiauti (teikti paslaugas) išduodami eilės tvarka pagal prašymo gavimo datą. Ūkio subjektams turėtų būti sudarytos sąlygos konkuruoti dėl prekybos (paslaugų teikimo) Savivaldybės viešosiose vietose pagal Savivaldybės institucijų teisės aktais nustatytus ir viešinamus atrankų kriterijus. Savivaldybei teisės aktais nenustačius ir neviešinant kriterijų, kuriais turi būti vadovujamasi Administracijai nagrinėjant ūkio subjektų prašymus dėl leidimų prekiauti (teikti paslaugas) viešosiose vietose, ūkio subjektai nežino sąlygų, kuriomis jiems gali tekti konkuruoti dėl prekybos (paslaugų) teikimo atitinkamose Savivaldybės viešosiose vietose, taip pat nežino aplinkybių, į kurias Administracija turi atsižvelgti priimdama sprendimą dėl leidimo išdavimo. Kriterijų, kuriais turi būti vadovujamasi skirstant prekybos

³²<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalActSearch> paskelbtas Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. liepos 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-6-662/2016.

³³ Tarybos 2014 m. balandžio 10 d. sprendimas Nr. T-209 „Dėl Kauno miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano patvirtinimo“

³⁴ Administracijos direktoriaus 2018 m. birželio 21 d. įsakymas Nr. A-2126 „Dėl Kioskų, paviljonų, lauko kavinių, laikinųjų prekybos įrenginių projektavimo ir statybos (įrengimo) ir prekybai pritaikytų automobilių (priekabų) statymo Kauno miesto savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašo patvirtinimo“

³⁵ Tarybos 2018 m. liepos 24 d. sprendimas Nr. T-369 „Dėl Kauno miesto savivaldybės tarybos 2012 m. gruodžio 20 d. sprendimo Nr. T-739 „Dėl laikinų nesudėtingų prekybos (paslaugų teikimo) statinių (įrenginių) Kauno miesto viešosiose vietose projektavimo ir statybos (įrengimo) tvarkos aprašo patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“

³⁶ Tarybos 2012 m. gruodžio 20 d. sprendimas Nr. T-739 „Dėl laikinų nesudėtingų prekybos (paslaugų teikimo) statinių (įrenginių) Kauno miesto viešosiose vietose projektavimo ir statybos (įrengimo) tvarkos aprašo patvirtinimo“

(paslaugų teikimo) vietas, nebuvimas gali lemti piktnaudžiavimą teise išduodant leidimus. Todėl yra tikslinga nustatyti ir viešinti atrankų Savivaldybės nustatytoms prekybos (paslaugų teikimo) viešosioms vietoms užimti skirstymo kriterijus.

Trumpai

Pertekliniai ar griežtesni įpareigojimai	PVV taisyklės ta apimtimi, kuria nustato, kad prekybai (paslaugų teikimui) viešiose vietose reikalingas leidimas, neatitinka konstitucinio teisinės valstybės principo ir viršija įstatymuose numatytą savivaldybės kompetenciją.
Spragos	Savivaldybė nėra nustačiusi kriterijų pagal kuriuos skirstomos prekybos (paslaugų teikimo) vietos verslo subjektams. Tai gali sudaryti sąlygas neskaidriems sprendimams.
Nesuderinamumas	PVV taisyklių (35, 36 p.) ir KPA įrengimo tvarkos aprašo normos, nustatančios prekybos (paslaugų teikimo) laikinųjų statinių ar įrenginių projektų (schemų) rengimo bei derinimo atvejus bei tvarką, nesuderintos.
Pasenę reikalavimai	PVV taisyklių 35 p. nukreipia į Tarybos 2018 m. liepos 24 d. sprendimu Nr. T-369 pripažintą netekusiu galios Tarybos 2012 m. gruodžio 20 d. sprendimą Nr. T-739.

(ii) Reguliavimo naštos vertinimas

Tikslinės grupės

Prekyba (paslaugų teikimas) iš (nuo) laikinojo įrenginio, prekybai pritaikytų automobilių ar jų priekabų srities įpareigojimų tikslinę grupę 2018 m. Savivaldybėje sudarė 1 641 ūkio subjektas (Lentelė 4).

Lentelė 4. Tikslinių grupių dydis pagal įpareigojimus, ūkio subjektų skaičius

Nr.	Įpareigojimas	Tikslinių grupių dydžiai, ūkio subjektų skaičius
1.	Asmuo, norintis viešoje vietoje prekiauti (teikti paslaugas) iš (nuo) laikinojo įrenginio, iš prekybai pritaikyto automobilio ar jo priekabos turi gauti leidimą prekiauti (teikti paslaugas) iš (nuo) laikinojo įrenginio, iš prekybai pritaikyto automobilio ar jo priekabos	431
2.	Įpareigojimas parengti ir suderinti su Kauno miesto savivaldybe prekybai pritaikytų automobilių ir priekabų projektus	431
3.	Įpareigojimas pasibaigus leidimo galiojimo terminui ar panaikinus leidimą, likviduoti laikinus statinius ir sutvarkyti teritoriją	431
4.	Asmuo norintis prekiauti (teikti paslaugas) kioske (paviljone) privalo gauti leidimą prekiauti (teikti paslaugas) iš kiosko ir paviljone	741
5.	Įpareigojimas gauti leidimą prekiauti lauko kavinėje	149
6.	Pasibaigus lauko kavinės sutarties ir leidimo galiojimo laikui savininkas privalo pašalinti lauko kavinę	149
7.	Asmuo, norintis prekiauti (teikti paslaugas) renginių metu, privalo gauti Kauno savivaldybės administracijos leidimą prekiauti (teikti paslaugas) viešoje vietoje renginių metu	320

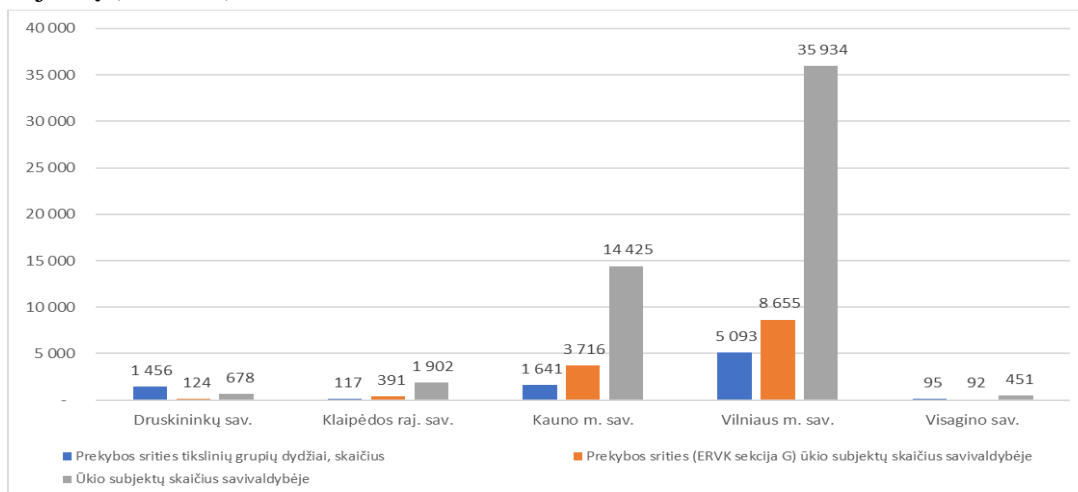
Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Savivaldybėje prekybos viešose vietose srities tikslinė grupė sudaro 44,2 proc. Savivaldybės ūkio subjektų, vykdančių veiklą pagal ERVK sekciją G „Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas“. Didžiausią tikslinės grupės dalį sudaro ūkio subjektai, kuriems reikia leidimo prekiauti kioskuose/ paviljonuose – 741 ūkio subjektas.

Tikslinių grupių dydžiai lemia Reguliavimo naštos išlaidų skirtumus tarp vertinamų savivaldybių. Kaune įpareigojimo gauti leidimą prekiauti iš automobilio ar jo priekabos tikslinė grupė beveik 6 kartus mažesnė nei Vilniaus mieste (431 ūkio subjektas Kaune ir 2 522 ūkio subjektai Vilniuje), todėl skiriasi ir Reguliavimo naštos išlaidos – pagal šį įpareigojimą jos Kaune 211,5 karto mažesnės nei Vilniuje (14 726,73 Eur Kaune 3 114 670,00 Eur Vilniuje).

Tikslinių grupių dydžiams įtakos turi ir vertinamų savivaldybių verslo aplinka. Kauno mieste populiarsnė prekyba iš kioskų (paviljonų), Visagino ir Klaipėdos rajono savivaldybėse – prekyba iš automobilių ir jų priekabų. Vilniuje populiariausia prekyba renginių metu. Klaipėdos rajone prekyba lauko kavinėse nėra patraukli dėl kaimiškosios savivaldybės specifikos ir per mažos vietinės rinkos.

Paveikslas 8. Prekybos srities tikslinės grupės dydžio palyginimas su ūkio subjektų, registravusių savo buveinę vertinamose savivaldybėse, skaičiumi (2018 m.) ir su prekybos srityje veikiančių ūkio subjektų (2017 m.), skaičiumi

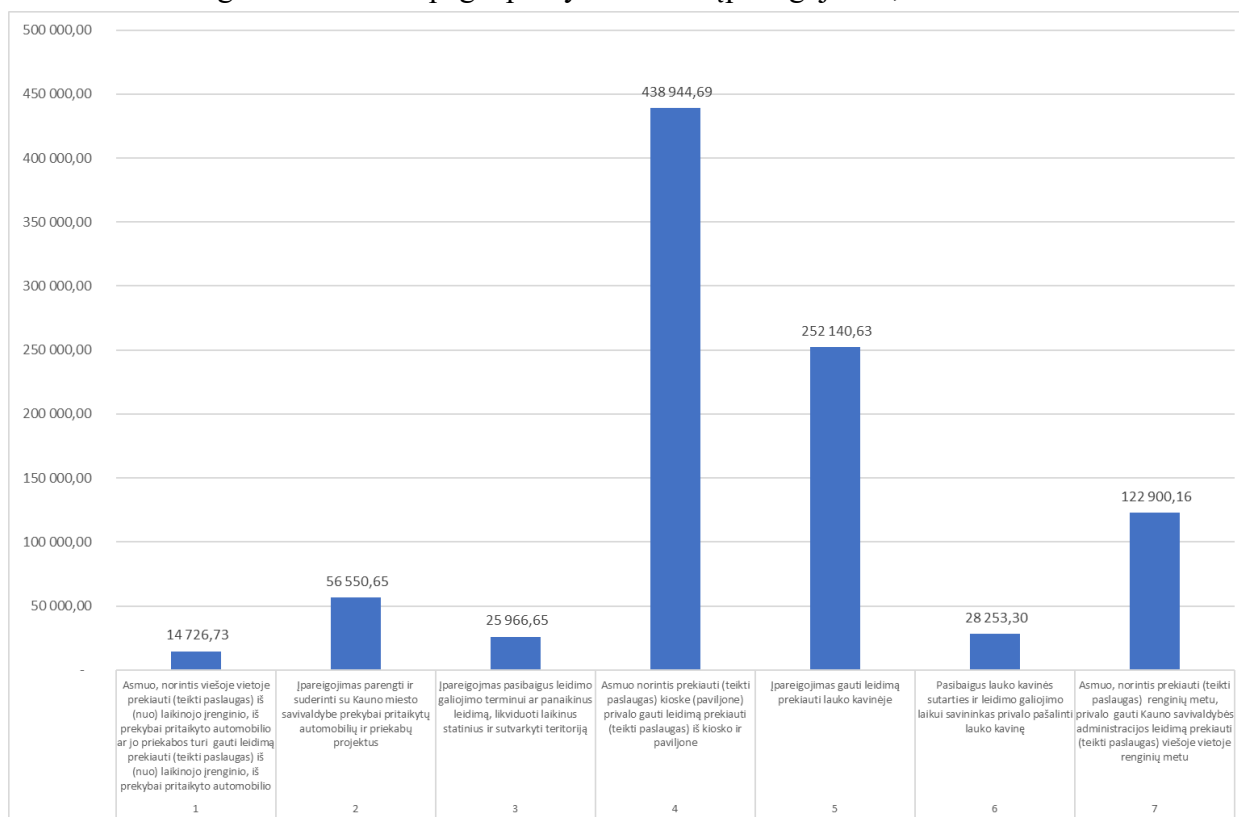
Šaltinis: sudaryta autorių ir pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, 2019 m.

Reguliavimo našta

Prekybos srities Reguliavimo našta yra 939 482,80 Eur visai tikslinei grupei, iš jų 726,73 Eur buvo Administracinės naštos išlaidos ir 924 756,07 Eur Prisitaikymo išlaidų arba 3 083,89 Eur tipiniam ūkio subjektui, iš jų 34,17 Eur Administracinės naštos išlaidų ir 3 049,72 Eur Prisitaikymo išlaidų.

Didžiausią Reguliavimo naštą sukelia įpareigojimas gauti leidimą prekiauti (teikti paslaugas) iš kiosko ir paviljone – 438 944,69 Eur tikslinei grupei arba 592,37 Eur tipiniam ūkio subjektui, ir gauti leidimą prekiauti lauko kavinėje 252 140,63 Eur tikslinei grupei arba 1 692,22 Eur tipiniam ūkio subjektui (Paveikslas 9). Tokius Reguliavimo naštos išlaidų dydžius lemia šių įpareigojimų gausios tikslinės grupės. Vadinasi, šiose srityse turi būti skiriamas didžiausias dėmesys Reguliavimo naštos mažinimui.

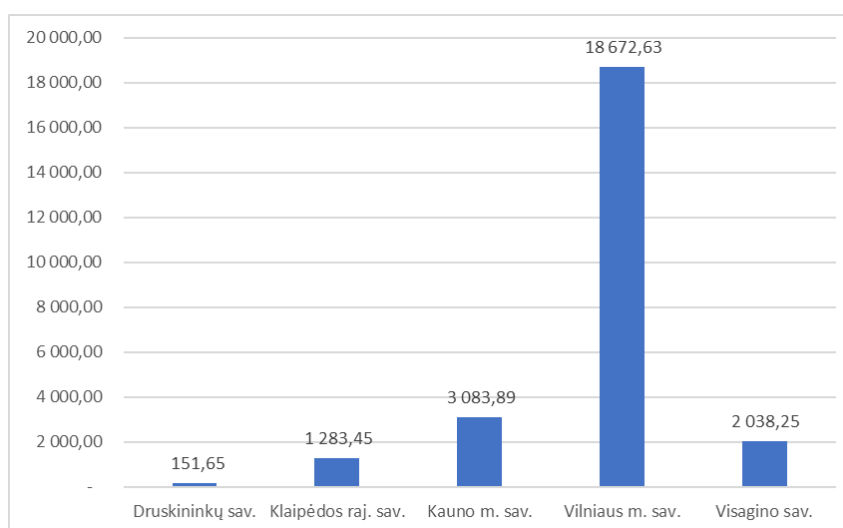
Paveikslas 9. Reguliavimo našta pagal prekybos srities įpareigojimus, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Didžiausią Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui pagal įpareigojimą gauti leidimą prekiauti (teikti paslaugas) iš kiosko ir paviljone sukelia reikalavimas parengti ir suderinti kioskų, paviljonų projektus (344,93 Eur tipiniam ūkio subjektui, iš jų 187,44 Eur išlaidos darbuotojams, 100 Eur išlaidoms išorės paslaugoms – projektavimui). Norint parengti ir suderinti lauko kavinės projektą patiriamos išlaidos išorės paslaugoms (312,40 Eur tipiniam ūkio subjektui), ir projektavimui (500 Eur tipiniam ūkio subjektui).

Paveikslas 10. Prekybos srities reguliavimo naštos išlaidos tipiniam ūkio subjektui vertinamos savivaldybėse, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Reguliavimo naštos tipiniam ūkio subjektui Kauno m. skirtumas (Paveikslas 10) nuo kitų vertinamų savivaldybių, lemia šios priežastys:

- 1) Skiriasi reikalavimų skaičius tokiam pačiam įpareigojimui įgyvendinti.

Kaune ūkio subjektai, norintys gauti leidimą prekiauti kioske (paviljone), turi įgyvendinti 8 reikalavimus, o Vilniuje – 18, Druskininkuose – 1, Visagine – 11, Klaipėdos rajono savivaldybėje – 4, o Reguliavimo naštos išlaidos tipiniam ūkio subjektui pagal tokį pat įpareigojimą vertinamos savivaldybėse yra atitinkamai 592,37 Eur Kaune, 7 206,13 Vilniuje, 22,58 Eur Druskininkuose, 457,23 Eur Visagine ir 841,50 Eur Klaipėdos rajono savivaldybėje.

Kaune, palyginus su Vilniumi, reikalavimai kiosko (paviljono) įrengimui, švaros ir tvarkos užtikrinimui prekybos vietoje yra paprastesni. Kaune apsiribojama bendresniu reikalavimu pastatyti šiukšlių dėžę ir tai ūkio subjektui sukelia 60 Eur Reguliavimo išlaidų, o Vilniuje detalizuojama, kad būtų pastatyta ne mažesnė kaip 120 l talpos šiukšlių dėžė iš nedegių medžiagų ir tai ūkio subjektui sukelia 240,00 Eur Reguliavimo išlaidų.

Norėdamas gauti leidimą prekiauti kioske (paviljone), tipinis ūkio subjektas Kaune sugaišta 44 val., Vilniuje 369 val., Visagine 46,3 val., Klaipėdos rajone 31,25 val., Druskininkuose 3 val. Druskininkų savivaldybė ne tik parengia prekybos viešosiose vietose schemas, numato jose prekybos vietas, bet ir jas įrengia bei viešina informaciją savivaldybės internetiniame puslapyje, todėl ūkio subjektas leidimo prekiauti kioske (paviljone) gavimui sugaišta mažiau laiko ir patiria mažesnę Reguliavimo našta.

2) Skiriasi paslaugų kainos, darbo užmokesčio įkainiai³⁷. Vidutinis valandinis darbo įkainis su mokesčiais Kauno miesto savivaldybėje 2018 m. buvo 7,81 Eur/ val., o Vilniuje – 8,68 Eur/ val., Klaipėdos rajono savivaldybėje – 6,44 Eur/ val.

3) Skiriasi įpareigojimuose nustatytų procesų trukmė ir procesų efektyvumas.

Įpareigojimas gauti leidimą prekiauti (teikti paslaugas) iš kiosko ir paviljone Kaune įgyvendinamas lengviau ir 12 kartų pigiau nei Vilniuje: 592,37 Eur Kaune ir 7 206,13 Eur Vilniuje. Tokius skirtumus lemia prašymo parengimas ir jam parengti reikalingų duomenų surinkimas bei derinimas: Vilniuje tai užtrunka 5 d. d., o Kaune 3 val.

Įgyvendinant įpareigojimą gauti leidimą prekiauti iš automobilių ar jų priekabų Kaune užtenka užpildyti ir pateikti prašymą su bendriau nurodytais duomenimis ir vidutiniškai toks veiksmas užtrunka 3 val. arba 23,43 Eur išlaidų darbuotojams. Vilniuje prašoma pateikti daugiau duomenų, apie prekių asortimentą ir juos tikslinti iki leidimo išdavimo, todėl tokiam pačiam veiksmui Vilniuje sugaištama 10 d. d. arba patiriama 694,40 Eur išlaidų darbuotojams. Veiksmai trunka apie 1 mėnesį.

Lyginant teisės aktų sukeltą Reguliavimo našta, didžiausias išlaidas sukelia Administracijos direktoriaus 2017 m. spalio 12 d. įsakymas Nr. A-3737 „Dėl leidimų prekiauti (teikti paslaugas) Kauno viešosiose vietose išdavimo ir kioskų (paviljonų) naudojimo viešosiose vietose sutarčių sudarymo tvarkos” (Lentelė 5).

Lentelė 5. Reguliavimo naštos išlaidos, sukeltos prekybos srities teisės aktų, Eur

Nr.	Teisės akto pavadinimas	Administracinės naštos išlaidos, Eur	Prisitaikymo išlaidos, Eur	Reguliavimo naštos išlaidos, Eur
1.	Kauno miesto savivaldybės tarybos 2003 m. kovo 13 d. sprendimas Nr. T-72 „Dėl prekybos Kauno viešosiose vietose tvarkos”	1 472,67	327 653,72	329 126,39
2.	Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. spalio 12 d įsakymas Nr. A-3737 „Dėl leidimų prekiauti (teikti paslaugas) Kauno viešosiose vietose išdavimo ir kioskų	12 723,90	557 009,06	569 732,95

³⁷ Lietuvos statistikos departamentas, 2019 m.

Nr.	Teisės akto pavadinimas	Administracinės naštos išlaidos, Eur	Prisitaikymo išlaidos, Eur	Reguliavimo naštos išlaidos, Eur
	(paviljonų) naudojimo viešosiose vietose sutarčių sudarymo tvarkos”			
3.	Kauno miesto savivaldybės tarybos 2014 m. lapkričio 6 d. sprendimas Nr. T-559 “Dėl Kauno miesto tvarkymo ir švaros taisyklių patvirtinimo”	-	40 093,29	40 093,29
	<i>Iš viso:</i>	<i>14 726,73</i>	<i>924 756,07</i>	<i>939 482,80</i>

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Detalesni skaičiavimai pateikiami šios Ataskaitos 2 priede skaičiuoklės lape „I. Prekyba“.

Toliau Ataskaitoje bus aptarti PVV taisyklių 9 p. nurodyti prekybos (paslaugų teikimo) būdai, atsižvelgiant į Savivaldybės institucijų norminiais teisės aktais nustatytus ypatumus.

1.1.1. Prekyba (paslaugų teikimas) iš (nuo) laikinųjų prekybos įrenginių, automobilių ar automobilių priekabų

Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

PVV taisyklėse (4, 9.1 p.) apibrėžta, kad šių Taisyklių prasme laikinieji prekybos įrenginiai – sukomplektuota ir lauke pastatyta įranga (prekystaliai, vežimėliai, konteinerinės degalinės, stalai, gėlinės, kėdės, skėčiai, tvorelės, pakylės, saulėdengės ir pan.), skirta prekybai. Prekybai iš (nuo) LPĮ taip pat priskiriama prekių ekspozicijos šalia stacionaraus prekybos pastato įrengimas.

PVV taisyklėse nustatytas prekybos iš (nuo) LPĮ ploto ribojimas. Prekybos (paslaugų teikimo) iš (nuo) LPĮ vietai skiriama ne daugiau kaip 3 kv. m ploto, išskyrus konteinerines degalines. Prekybos vietai įrengti skirto ploto ribojimas savo ruožtu riboja verslo galimybes pasirinkti LPĮ rūšį, įrangos matmenis bei gali turėti įtakos Prekybos (paslaugų teikimo) apimčiai.

Pagal PVV taisykles (36 p.) LPĮ, išskyrus 15 p. nurodytus atvejus, LPĮ įrengiami prekybos (paslaugų teikimo) vietos plane (schemoje) nurodytoje vietoje pagal suderintą projektą. Pagal KPA įrengimo tvarkos aprašą³⁸ (7.2 p.), priešingai nei nurodoma PVV taisyklių 36 p., LPĮ projekto rengimas nereikalingas. Pagal KPA įrengimo tvarkos aprašą (5.7, 7.2, 12 p.), esant reikalui, rengiama LPĮ išdėstymo schema. Vietų schemas rengia Savivaldybės administracija, išskyrus schemas prekybai iš (nuo) LPĮ priskiriamai prekių ekspozicijai šalia stacionaraus prekybos pastato (ne daugiau kaip 3 kv. m ploto). Šias schemas rengia statytojas. Darytina išvada, kad PVV taisyklių ir KPA įrengimo tvarkos aprašo normos, kurios skirtingai reglamentuoja, pagal kokios rūšies dokumentą gali būti įrengti laikinieji prekybos įrenginiai, turi būti suderintos.

PVV taisyklėse numatyta prekyba iš prekybai įrengtų specializuotų automobilių (9.3 p.); prekyba iš automobilių ar automobilių priekabų (9.4 p.). Dėl prekybos pritaikyto automobilio ar jo priekabos statymo vietos gali būti rengiama schema, tačiau ją rengti nereikia, kai LPĮ numatoma statyti (įrengti) pagal Administracijos parengtą schemą. Vertinimo metu nustatyta, kad tokios schemas Savivaldybėje yra³⁹, jų galiojimas patenka į KPA specialiojo plano sprendinius.

KPA įrengimo tvarkos aprašas (13 p.), be kita ko, reglamentuoja šiuo Aprašu numatytų schemų derinimo savivaldybės Administracijoje procedūrą. Nustatyta, kad asmuo, siekiantis suderinti prekybai pritaikyto automobilio ar priekabos statymo vietos schemą, turi pateikti Administracijai prašymą ir schemą, parengtą pagal KPA įrengimo tvarkos aprašo 12 p. reikalavimus.

³⁸ Administracijos direktorius 2018 m. birželio 21 d. įsakymas Nr. A-2126 „Dėl Kioskų, paviljonų, lauko kavinių, laikinųjų prekybos įrenginių projektavimo ir statybos (įrengimo) ir prekybai pritaikytų automobilių (priekabų) statymo Kauno miesto savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašo patvirtinimo“

³⁹<http://www.kaunas.lt/urbanistika/laikini-prekybos-statiniai-irenginiai/prekybos-vietu-nuo-laikinu-prekybos-irenginiu-isdestymo-schemos/>

KPA specialiajame plane ir KPA įrengimo tvarkos apraše sąvoka „iš prekybai įrengtų specializuotų automobilių“ nevartojama, tačiau iš specialiojo plano tikslų ir uždavinių – sureguliuoti laikinųjų prekybos paslaugų teikimo statinių ir įrenginių išdėstymą ir sukurti darnią išdėstymo sistemą, galima daryti išvadą, kad specialiajame plane vartojama prekybai pritaikyto automobilio ir priekabos sąvoka apima ir PVV taisyklėse vartojamą „prekybai pritaikytų specializuotų automobilių“ sąvoką.

Nurodytos PVV taisyklių, kurios buvo patvirtintos anksčiau nei buvo patvirtintas KPA specialusis planas ir jį įgyvendinantis KPA įrengimo tvarkos aprašas, ir šio Aprašo nuostatos, keliančios neaiškumų dėl prekybai pritaikytų automobilių sampratos, ir skirtingai reglamentuojančios reikalavimą kokią dokumentą turi rengti asmuo, siekiantis gauti leidimą prekiauti (teikti paslaugas) iš prekybai pritaikyto automobilio, turi būti suderintos.

Nustatyta, kad Savivaldybės institucijų priimti teisės aktai skirtingai reglamentuoja terminus dėl prekybai pritaikytų automobilių pašalinimo pasibaigus leidimo galiojimui. PVV taisyklėse (16 p.) nustatytas 15 d. d. terminas pasibaigus leidimo galiojimui pašalinti iš prekybos vietos „prekybai įrengtą specializuotą automobilį“. Pašalinimo aprašo⁴⁰ 9 p. nustato 3 d. d. terminą pasibaigus leidimo galiojimui pašalinti prekybai pritaikytą automobilį (priekabą). Nurodytas teisinis reguliavimas turi būti suderintas tiek prekybai viešosiose vietose iš transporto priemonių naudojamų sąvokų turinio prasme, tiek dėl termino per kurį pasibaigus leidimo galiojimui turi būti pašalinama iš prekybos vietos atitinkama naudota prekybai transporto priemonė.

Savivaldybė savo teisės aktais nustatė, kuriose miesto centro viešosiose vietose prekyba iš LPI neleidžiama, o kuriose (Laisvės al. ir S. Daukanto g.) leidžiama prekiauti tik nurodyto asortimento prekėmis (suvenyrais, reprezentuojančiais Lietuvą, Kauną ar kitus jos miestus, meno dirbiniais, gėlėmis, akiniais nuo saulės, gaiviaisiais gėrimais, karštais pyragėliais, ledais, vaisiais, nežemėtomis daržovėmis ir fasuotomis maisto prekėmis, išskyrus greitai gendančias prekes, kurias reikia laikyti šaldytuvuose). Šis prekių asortimento ribojimas netaikomas prekybai renginių metu. Šie ribojimai iš esmės yra proporcingi, nes jie yra skirti prekybos specifinėje miesto viešojoje vietoje – centrinėje dalyje, kurioje didžiausi turistų srautai, lemiantys atitinkamo asortimento prekių poreikį, tvarkos nustatymui.

Leidimų išdavimo apraše nustatytas administracinės paslaugos suteikimo terminas (ne vėliau kaip per 5 d. d. nuo visų dokumentų pateikimo) iš esmės nėra ilgas, tačiau leidimų prekybai (paslaugų teikimui) iš (nuo) LPI išdavimo būdas yra pats paprasčiausias pagal tikrinamos informacijos apimtį ir atvejo sudėtingumą, todėl nėra visiškai proporcinga, kad visais leidimų prekybai (paslaugų teikimui) atvejais nustatytas vienodos trukmės terminas sprendimui priimti.

Trumpai

Nesuderinamumas	<ul style="list-style-type: none">• PVV taisyklių normos (36 p.) ir KPA įrengimo tvarkos aprašo normos (5.7, 7.2, 12 p.) dėl LPI įrengimo vietos dokumento nesuderintos• Tarp PVV taisyklių (36 p.) ir KPA įrengimo tvarkos aprašo normų (5.6, 5.7, 7.2 p.) yra nesuderinamumas dėl prekybos iš prekybai pritaikyto automobilio ar priekabos įrengimo vietai rengtino dokumento rūšies.• PVV taisyklės (16 p.) ir Laikinių prekybos (paslaugų teikimo) paskirties statinių (kioskų, paviljonų) ar jų liekanų pašalinimo, pasibaigus šių statinių naudojimo ar kiosko (paviljono) naudojimo viešojoje vietoje sutarties galiojimo terminui, organizavimo tvarkos aprašas (9 p.) nustato skirtingus terminus per kuriuos prekybai pritaikyta transporto priemonė pasibaigus leidimo galiojimui turi būti pašalinta iš prekybos vietos.
------------------------	--

⁴⁰ Tarybos 2018 m. lapkričio 13 d. sprendimas Nr. T-550 „Dėl Laikinių prekybos (paslaugų teikimo) paskirties statinių (kioskų, paviljonų) ar jų liekanų pašalinimo, pasibaigus šių statinių naudojimo ar kiosko (paviljono) naudojimo viešojoje vietoje sutarties galiojimo terminui, organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

1.1.2. Prekyba iš kioskų ar paviļjonuose

Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

PVV taisyklės prekybai iš kioskų ir paviļjonuose nustato šiuos papildomus reikalavimus:

- prieš išduodant leidimą prekiauti (teikti paslaugas) iš kioskų ir paviļjonuose, jų savininkai turi sudaryti su Savivaldybe kiosko (paviļjono) naudojimo viešojoje miesto vietoje sutartį (8 p.).
- leidimo turėtojas turi būti sudaręs sutartį su atliekas tvarkančia įmone (40 p.).

KPA specialiojo plano⁴¹ sprendiniuose ypač didelis dėmesys yra skirtas prekybos viešosiose vietose objektams – kioskams ir paviļjonams: jų išdėstymo intensyvumo suvaldymui, darnios išdėstymo sistemos sukūrimui, esamų KP pertvarkymui ir atnaujinimui, pakeitimui tipiniais.

KPA įrengimo tvarkos apraše (7 p.) nustatyta, kad prekybos (paslaugų teikimo objektui) – kioskui ar paviļjonui statyti (įrengti) statytojas turi parengti kiosko, paviļjono projektą, kurio sudėtis atitinka šio Aprašo 11 p. reikalavimus, ir jį suderinti. PVV taisyklės (35 p.) dėl kioskų, paviļjonų projektų rengimo nukreipia į netekusį galios teisės aktą (žr. Ataskaitos 1.1(i) skyrių).

PVV taisyklių 8 p. įtvirtintas perteklinis įpareigojimas verslo subjektams sudaryti su Savivaldybe kioskų (paviļjonų) naudojimo viešosiose sutartį⁴². Naudojimo sutarties sudarymas yra numatytas tais atvejais, kai kioskas (paviļjonas) įrengtas Savivaldybės atitinkamais teisėtais pagrindais valdomoje žemėje, kuri tuo metu nėra reikalinga miesto poreikiams. Naudojimo sutartis suteikia kiosko savininkui teisę naudoti kioską (paviļjoną) konkrečioje Kauno viešojoje vietoje.

Iš Administracijos direktoriaus patvirtintos tipinės kiosko (paviļjono) naudojimo viešojoje miesto vietoje sutarties turinio nustatyta, kad į asmens (kiosko savininko) pareigas įrašytos bendrosios pareigos laikytis Savivaldybės institucijų teisės aktų (PVV taisyklių, Kauno miesto tvarkymo ir švaros taisyklių) ir kitų teisės aktų (pvz., reklamą reglamentuojančių teisės aktų), taip pat įrašytos atskiros PVV taisyklių nuostatos, įpareigojančios kiosko ar paviļjono savininką sutarties galiojimo laikotarpiu užtikrinti laikinojo statinio gerą estetinę išvaizdą, švarią ir tvarkingą aplinką, mokėti vietinę rinkliavą, nusikelti laikinąjį statinį pasibaigus sutarties galiojimui). Todėl galima daryti išvadą, kad Naudojimo sutartis verslo subjektams papildomų įpareigojimų nesukuria ir jos sudarymas iš esmės nėra reikalingas nei miestui, nei verslininkui.

Interviu su Savivaldybe metu nustatyta, kad Naudojimo sutartimis yra siekiama kontroliuoti padėtį, kad mieste neatsirastų nenaudojamų, apleistų kioskų ir paviļjonų, kad būtų mokama vietinė rinkliava. Įvertinus surinktą informaciją, darytina išvada, kad PVV taisyklių 8 p. įpareigojimas ūkio subjektui – prieš išduodant leidimą prekiauti (teikti paslaugas) iš kioskų ir paviļjonuose sudaryti su Savivaldybe kiosko (paviļjono) naudojimo viešojoje miesto vietoje sutartį nesiderina su sutarčių laisvės principu, nepagrįstai riboja asmenų ūkinės veiklos laisvę, nesiderina su teisinės valstybės ir teisėtumo principais.

Padėties, kad Savivaldybės teritorijoje neatsirastų nenaudojamų, apleistų kioskų, paviļjonų, valdymui Savivaldybė turi rasti kitus būdus, kurie neprasilenktų su teisėtumo ir teisinės valstybės principais. Prie tokių būdų gali būti priskirtos KPA specialiojo plano sprendinių įgyvendinimo priemonės bei Tarybos sprendimas, kuriuo nustatyta kioskų, paviļjonų, lauko kavinių, laikinųjų

⁴¹ Kauno miesto tarybos 2018 m. vasario 27 d. sprendimas Nr. T-52 „Dėl kioskų, paviļjonų ir prekybai pritaikytų automobilių ar priekabų išdėstymo Kauno miesto savivaldybės teritorijoje specialiojo plano patvirtinimo“

⁴² Administracijos direktoriaus 2017 m. spalio 12 d. įsakymas Nr. A - 3737 „Dėl Leidimų prekiauti (teikti paslaugas) Kauno viešosiose vietose išdavimo ir kioskų (paviļjonų) naudojimo viešosiose vietose sutarčių sudarymo tvarkos aprašo patvirtinimo“; Administracijos direktorius 2018 m. birželio 21 d. įsakymas Nr. A - 2126 „Dėl Kioskų, paviļjonų, lauko kavinių, laikinųjų prekybos įrenginių projektavimo ir statybos (įrengimo) ir prekybai pritaikytų automobilių (priekabų) statymo Kauno miesto savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašo patvirtinimo“

prekybos įrenginių ir prekybai pritaikytų automobilių (priekabų) pašalinimo organizavimo tvarka⁴³.

PVV taisyklės (11 p.) nustato vietas, kuriose prekyba (paslaugų teikimas) iš kioskų ir paviljonuose neleidžiama. Ribojimai nustatyti reprezentacinėms miesto vietoms, todėl prekybos viešosiose vietose tvarkos nustatymo kontekste laikytini proporcingais. Atitinkami ribojimai šiuo aspektu nustatyti ir KPA specialiojo plano sprendiniais.

Leidimų išdavimo aprašas nustato, kad asmuo, norintis gauti leidimą prekiauti (teikti paslaugas) kioske (paviljone), Administracijos skyriui tiesiogiai, paštu ar naudodamasis Savivaldybės elektroninių paslaugų sistema pateikia: prašymą, kuriame nurodo leidimo prekiauti išdavimui reikšmingą informaciją; kiosko (paviljono) savininko sutikimą, jei prekiauja ne kiosko (paviljono) savininkas; vietinės rinkliavos sumokėjimą patvirtinantį dokumentą ar jo kopiją. Nereikalaujama, kad asmuo pateiktų dokumentus (galiojantį kiosko ar paviljono vietos planą, Naudojimo sutartį), kuriuos Administracijos atsakingas skyrius gali gauti pats.

Trumpai

Pertekliniai ar griežtesni įpareigojimai	PVV taisyklių 8 p., kuriame nustatyta, kad prieš išduodant leidimą prekiauti (teikti paslaugas) iš kioskų ir paviljonuose, jų savininkai turi sudaryti su Savivaldybe kiosko (paviljono) naudojimo viešojoje miesto vietoje sutartį, nesiderina su sutarčių laisvės principu, nepagrįstai riboja ūkinės veiklos laisvę nesiderina su teisinės valstybės ir teisėtumo principais.
Nesuderinamumas	Tarp PVV taisyklių (35, 36 p.) ir KPA įrengimo tvarkos aprašo normų yra nesuderinamumas dėl kioskų (paviljonų) projektų rengimo reikalavimų ir derinimo tvarkos.

1.1.3. Prekyba lauko kavinėse

Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

PVV taisyklėse (36 p.) numatyta, kad lauko kavinė įrengiama pagal suderintą projektą. Pagal KPA įrengimo tvarkos aprašą (7.1, 11, 13, 16, 22 p.) kavinių projekto derinimo, termino pratęsimo tvarka yra analogiška kaip ir kioskų, paviljonų įrengimo projektų. Asmuo turi paduoti Administracijai prašymą ir parengtą projektą.

PVV taisyklės prekybai iš lauko kavinių nustato papildomus reikalavimą – sudaryti sutartį su atliekas tvarkančia įmone.

Dėl projektų įrengti lauko kavinę rengimo tvarkos (projektų rengimo) Savivaldybės institucijų priimtų teisės aktų lygmenyje (PVV aprašo ir KPA įrengimo tvarkos aprašo) nustatyti tie patys neatitikimai, kurie buvo išnagrinėti šios Ataskaitos 1.1 (i) skyriuje.

Galiojančiais Tarybos priimtais norminiais teisės aktais yra nustatyti skirtingi terminai lauko kavinės pašalinimui iš prekybos vietos pasibaigus leidimo galiojimo laikui. Pagal PVV taisyklių 16 p., pasibaigus leidimo, galiojimo terminui, lauko kavinė iš laikinosios prekybos vietos turi būti pašalinta per 15 kalendorinių dienų pagal Pašalinimo aprašo⁴⁴ 9 p., turi būti pašalinta per 3 d. d.

Trumpai

Nesuderinamumas	• PVV taisyklės (16 p.) ir Laikinių prekybos (paslaugų teikimo) paskirties statinių (kioskų, paviljonų) ar jų liekanų pašalinimo, pasibaigus šių statinių naudojimo ar kiosko
------------------------	---

⁴³Tarybos 2018 m. lapkričio 13 d. sprendimas Nr. T - 550 „Dėl Laikinių prekybos (paslaugų teikimo) paskirties statinių (kioskų, paviljonų) ar jų liekanų pašalinimo, pasibaigus šių statinių naudojimo ar kiosko (paviljono) naudojimo viešojoje vietoje sutarties galiojimo terminui, organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

⁴⁴Tarybos 2018 m. lapkričio 13 d. sprendimas Nr. T-550 „Dėl Laikinių prekybos (paslaugų teikimo) paskirties statinių (kioskų, paviljonų) ar jų liekanų pašalinimo, pasibaigus šių statinių naudojimo ar kiosko (paviljono) naudojimo viešojoje vietoje sutarties galiojimo terminui, organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

	<p>(paviljono) naudojimo viešojoje vietoje sutarties galiojimo terminui, organizavimo tvarkos aprašas (9 p.) nustato skirtingus terminus per kuriuos pasibaigus leidimo galiojimui lauko kavinė turi būti pašalinta iš prekybos vietos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • PVV taisyklių 35, 36 p. ir KPA įrengimo tvarkos aprašo normos nesuderintos dėl lauko kavinų projektų rengimo reikalavimų ir derinimo tvarkos.
--	---

1.1.4. Mažmeninė prekyba alkoholiniais gėrimais

Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

Mažmeninės prekybos alkoholiniais gėrimais reglamentavimas yra nacionalinės kilmės, AKĮ 16 str. 3 d., o Savivaldybių vykdomajai institucijai yra pavesta licencijų verstis mažmenine prekyba išdavimo funkcija. Savivaldybių tarybų kompetencija priimti AKĮ įgyvendinimu susijus teisės aktus yra siaura ir aiškiai apibrėžta (

Lentelė 6).

Lentelė 6. Savivaldybių tarybų kompetencija priimti teisės aktus AKĮ įgyvendinimui

Savivaldybių tarybos turi nustatyti	Savivaldybių tarybos gali
kurortų ir kitas poilsio bei turizmo teritorijas (AKĮ 16 str. 3 d.).	nustatyti mažesnę kaip 40 metrų atstumą nuo stacionariosios viešojo maitinimo vietos įrengtose aptarnavimo vietose (zonose), atstumą arba uždrausti prekybą alkoholiniais gėrimais lauko sąlygomis (AKĮ 16 str. 3 d.).
kurortinio, poilsio bei turizmo sezono laikotarpį (AKĮ 16 str.3 d., 18 str. 1 d. 3 p.).	riboti ar uždrausti prekybą alkoholiniais gėrimais švenčių, parodų, koncertų, teatro spektaklių, cirko ir kitų masinių renginių metu (AKĮ 18 str. 8 d.).
kaimo gyventojų aptarnavimo iš automobilių parduotuvių, iš kurių leidžiama prekiauti gamyklų supilstytais į tarą natūralios fermentacijos sidru, alumi ir alaus mišiniais su nealkoholiniais gėrimais, kurių tūrinė etilo alkoholio koncentracija neviršija 7,5 procento, tvarką (AKĮ 18 str. 1 d. 2 p.).	riboti laiką, kuriuo leidžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais, nustatyti vietas ir (ar) teritorijas, kuriose draudžiama prekiauti alkoholiniais gėrimais, neišduoti licencijos verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais (AKĮ 18 str. 9 d.).

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Taryba nustatė⁴⁵ septynių mėnesių (balandžio 1 d. – spalio 31 d.) poilsio ir turizmo sezoną (2 p.). Taip pat nustatė, kad sezoninio poilsio ir turizmo teritorijos yra miesto centras ir senamiestis, kitos vietos, kur įrengiamos vasaros kavinės (3 p.).

Kai kuriuos draudimus, ribojimus licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimo srityje bei įpareigojimus šių licencijų turėtojams Taryba yra nustačiusi prekybai renginių metu⁴⁶ (Lentelė 7).

Lentelė 7. Tarybos nustatyti ribojimai ir draudimai dėl vienkartinį licencijų išdavimo verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais renginių metu

Absolutus draudimas prekiauti alkoholiniais gėrimais renginių metu	Sąlyginis draudimas prekiauti alkoholiniais gėrimais renginių me	Įpareigojimai
Taroje, kuri gali būti panaudota sužaloti žmones	Sporto renginiuose, išskyrus atvejus, kai įrengiamos specialios prekybos vietos, atribotos nuo bendros renginio teritorijos	Prekyba alkoholiniais gėrimais turi būti nutraukta likus ne mažiau kaip 30 minučių iki renginio pabaigos

⁴⁵Tarybos 2004 m. gruodžio 2 d. sprendimas Nr. T - 643 „Dėl alkoholinių gėrimų mažmeninės prekybos“ (2016-02-02 sprendimo redakcija)

⁴⁶Tarybos 2013 m. vasario 7 d. sprendimas Nr. T - 57 „Dėl renginių organizavimo Kauno miesto savivaldybės viešose vietose tvarkos aprašo patvirtinimo“

Absolūtus draudimas prekiauti alkoholiniais gėrimais renginių metu	Sąlyginis draudimas prekiauti alkoholiniais gėrimais renginių metu	Įpareigojimai
Nepilnamečiams (asmenims iki 18 metų) ir šeimoms skirtų renginių metu		

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Administracijos direktoriaus patvirtino Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimo Kauno mieste tvarkos aprašą⁴⁷. Kitose vertinamose savivaldybėse tokių teisės aktų nėra, AKĮ ir Licencijavimo taisyklių⁴⁸ nuostatos taikomos tiesiogiai. Savivaldybėje į Aprašą perkeltos nacionalinių teisės aktų nuostatos, Aprašo teisinė vertė yra tik ta prasme, kad sureglamentuota licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimo paslaugos teikimo procedūros atskirų veiksmų atlikimo Administracijoje tvarka. Aprašu ūkio subjektams savivaldybės teisinio reguliavimo kilmės įpareigojimų nenustatyta.

Trumpai

Teisinio reguliavimo dubliavimas	Administracijos direktoriaus 2016 m. kovo 14 d. įsakymas Nr. A-700 „Dėl Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimo Kauno mieste tvarkos aprašo patvirtinimo“ ta apimtimi, kurią į jį perkeltos Licencijavimo taisyklių normos, dubliuoja šį norminį teisės aktą.
---	---

1.1.5. Prekyba (paslaugų teikimas) renginio metu

Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

Su prekyba (paslaugų teikimui) renginių metu susijusius klausimus reglamentuoja Renginių organizavimo aprašas. Nustatyta, kad:

- renginio vietos schemeje, kurią renginio organizatorius suderina Savivaldybėje, be kita ko, turi būti numatytas prekybos (jei bus prekiaujama) ir paslaugų teikimo (jei bus teikiamos) taškų išdėstymas. Renginio organizatorius Administracijai turi pateikti konkrečius duomenis apie numatytą prekybos vietų skaičių, iš jų kiek bus prekybos taškų, prekiaujančių alkoholiniais gėrimais (30 p.);
- jeigu renginyje leidžiama prekiauti (teikti paslaugas), prekybininkas, gavęs raštišką Renginio organizatoriaus sutikimą, kreipiasi į Klientų aptarnavimo skyrių dėl leidimo prekiauti (teikti paslaugas) renginio metu išdavimo (21 p.).

Pagal Renginių organizavimo aprašą gali būti prekiaujama ir teikiamos paslaugos tiek komercinio renginio, tiek nekomercinio renginio metu (6.3, 6.6 p.), jei renginio organizatorius gavo leidimo organizuoti renginį, kuriame leista prekiauti (teikti paslaugas). Leidimų išdavimo aprašas (19 p.) nustato, kad asmuo, norintis gauti leidimą prekiauti (teikti paslaugas) renginio metu, Administracijos atsakingam skyriui tiesiogiai, paštu ar naudodamasis Savivaldybės elektroninių paslaugų sistema pateikia:

- prašymą, kuriame nurodo savo duomenis, prekybos (paslaugų teikimo) vietą (adresą); renginio pavadinimą; prekių (paslaugų) asortimentą; prekybos (paslaugų teikimo) laikotarpį;
- renginio organizatoriaus sutikimą (jei kreipiasi ne renginio organizatorius);
- vietinės rinkliavos sumokėjimą patvirtinančio dokumento originalą ir (ar) jo kopiją.

Savivaldybės institucijos teisės aktais nėra nustatę kriterijų, kuriais išduodami leidimai prekiauti (teikti paslaugas) renginio metu. Susidarius situacijai, kad pretendentų gauti leidimus

⁴⁷Administracijos direktoriaus 2016 m. kovo 14 d. įsakymas Nr. A - 700 „Dėl Licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais išdavimo Kauno mieste tvarkos aprašo patvirtinimo“

⁴⁸LR Vyriausybės 2004 m. gegužės 20 d. nutarimas Nr. 618 „Dėl didmeninės ir mažmeninės prekybos alkoholio produktais licencijavimo taisyklių patvirtinimo“

prekiauti (teikti paslaugas) renginio metu susidaro daugiau nei numatyta prekybos vietų, kurias renginio organizatorius numato ir suderina su Administracija, nėra aišku kokiais kriterijais vadovaujantis išduodami leidimai. Vien renginio organizatoriaus sutikimas neturėtų būti veiksnium, lemiančiu Administracijos sprendimą ar išduoti leidimą prekiauti (teikti paslaugas) renginio metu. Pvz., Administracijos direktoriaus 2016 m. birželio 1 d. įsakymu Nr. A-1667 patvirtintame Pavasario ir rudens mugių organizatorių parinkimo tvarkos apraše yra nustatyti aiškūs kriterijai mugių organizatoriaus konkurso laimėtojo parinkimui. Siekiant skaidraus ir aiškaus prekybos vietų skirstymo tikslinga teisės aktais nustatyti kriterijus, kuriais vadovaujantis nustatomas ne tik mugės ar kito renginio organizatorius, bet ir paskiriamos prekybos (paslaugų teikimo) vietos.

Trumpai

Spragos	Savivaldybė nėra nustačiusi taisyklių ir nėra patvirtinusi kriterijų, kuriais vadovaujantis skirstomos prekybos (paslaugų teikimo) vietos verslo subjektams.
----------------	--

1.2. Reklama

Šiame skyriuje yra analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui reklamos srityje, o būtent, Leidimų įrengti išorinę reklamą Kauno miesto savivaldybėje išdavimo tvarkos apraše.

(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

Reklamos principus, įrengimo ir naudojimo reikalavimus nustato Reklamos įstatymas. Šio įstatymo įgyvendinimo tvarką numato Išorinės reklamos įrengimo taisyklės. Reklamos įstatymu (12 str.) nustatyta, kad išorinės reklamos įrengimui yra reikalingas leidimas, kurį išduoda savivaldybės vykdomoji institucija, išskyrus šio įstatymo nustatytus atvejus, kai leidimas nereikalingas. Lentelė 8 yra pateikta savivaldybės kompetencijos reklamos srityje analizė.

Lentelė 8. Išorinės reklamos įrengimo teisinio reglamentavimas pagal nacionalinių ir savivaldybės institucijų teisės aktus

Reglamentuojami klausimai	Sritis, kurioje savivaldybės vykdomoji institucija gali priimti teisės aktą
Atvejai, kuriais nereikia leidimo įrengti išorinę reklamą; draudžiama įrengti išorinę reklamą; atvejai, kuriais leidimas neišduodamas; atvejai, kuriais leidimo turėtojas įspėjamas apie galimą leidimų galiojimo panaikinimą; atvejai, kuriais leidimo galiojimas panaikinimas	-
Leidimo išdavimo (rašytinio atsisakymo išduoti leidimą) terminas (ne vėliau kaip per 20 d. d.; įrengiant pagal tipinį projektą ne vėliau kaip per 10 d. d.)	-
Leidimo galiojimo terminas	-
Leidimo išdavimui pateiktini dokumentai	-
Patvirtinti tipinio dydžio ir turinio išorinės reklamos projektus ir įrengimo reikalavimus	+
Leidimo įrengti išorinę reklamą pagal savivaldybės vykdomosios institucijos patvirtintą tipinį projektą išdavimui pateiktinų dokumentų sąrašo nustatymas	+
Išorinės reklamos projekto vertinimo komisijos sudarymas	+
Terminas, kurį vykdomoji institucija gali nustatyti paraiškos išduoti leidimą ir dokumentų pateikimo trukumams šalinti	+
Leidimo išdavimo būdo nustatymas – per Licencijų informacinę sistemą	-
Terminas per kurį leidimą išduodanti institucija turi išnagrinėti leidimo turėtojo prašymo pakeisti išorinės reklamos spalvinį projektą ir suderinti projektą	-
Terminas per kurį leidimo turėtojas turi pateikti prašymą naujo leidimo išdavimui (jei nori gauti naują leidimą)	-
Leidimo turėtojo pareigos: a) išardyti specialią išorinės reklamos pateikimo priemonę, nukabinti reklamą ir sutvarkyti aplinką, kai pasibaigia leidimo galiojimo	-

terminas ar leidimo galiojimas panaikinamas; b) užtikrinti, kad išorinė reklama būtų tvarkinga, nesugadinta, įrengta pagal leidime nurodytą išorinės reklamos įrengimo projektą	
Terminai, kuriuos gali nustatyti leidimą išduodančioji institucija leidimo turėtojui išardyti specialią išorinės reklamos pateikimo priemonę, nukabinti reklamą ir sutvarkyti aplinką	+

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Pagrindinė sritis, kurioje Reklamos įstatymas leidžia (12 str. 5 d.) savivaldybių vykdomosioms institucijoms savo teisės aktais nustatyti teisinį reguliavimą – patvirtinti tipinio dydžio ir turinio išorinės reklamos įrengimo projektus ir šios išorinės reklamos įrengimo reikalavimus. Atitinkamai Išorinės reklamos įrengimo taisyklės numato, kad savivaldybės vykdomoji institucija pati nustato, kokius dokumentus pareiškėjas turi jai pateikti, kai išorinė reklama įrengiama pagal tipinį projektą. Savivaldybė nėra pasinaudojusi teise patvirtinti tipinio dydžio ir turinio išorinės reklamos įrengimo projektus ir šios išorinės reklamos įrengimo reikalavimus. Šia teise iš vertinamų savivaldybių pasinaudojo tik Vilniaus miesto ir Visagino savivaldybės.

Reklamos įstatymu nustatyta, kad įrengiant išorinę reklamą, be kita ko, turi būti vadovaujamasi savivaldybės institucijos patvirtintais išorinės reklamos specialiojo teritorijų planavimo dokumentais ir (ar) kompleksinio teritorijų planavimo dokumentais, ir (ar) juose nustatytais išorinės reklamos įrengimo reglamentais.

Kauno miesto išorinės vaizdinės reklamos (IVR) specialusis planas yra patvirtintas⁴⁹ ir pripažintas Kauno miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano⁵⁰ sudedamąja dalimi. IVR specialiajame plane (4 p.) apibrėžti svarbiausi uždaviniai, tarp jų: suformuoti harmoningos IVR plėtros mieste reglamentavimo bazę; suskirstyti miestą į zonas pagal specifinius IVR tipus ir reikalavimus; išsaugoti Kauno Senamiesčio, Naujamiesčio ir kitų kultūros vertybių bei jų apsaugos zonų teritorijų kultūrinę vertę; mažinti IVR poveikį vertingiausioms miesto panoramoms, suvienodinti esamų stendų pagrindinėse magistralinėse gatvėse (G zona) tipus ir dydį; keisti palaipsniui senuosius išorinės reklamos įrenginius į modernios technologijos įrenginius.

IVR specialiajame plane nustatyti draudimai įrengti reklaminius įrenginius nurodytose vietose (21 p.) tik iš dalies atitinka šiuo metu galiojančio Reklamos įstatymo 12 str. 1 d. 1, 2, 3 p. nustatytus draudimus išorinės reklamos įrengimo vietai. IVR Specialiajame plane (3 p.), be kita ko, yra nurodyta, kad jei kiti teisės aktai nustato papildomus ar kitus reklamos naudojimo reikalavimus, taikomos tų teisės aktų nuostatos. Taigi IVR specialiajame plane yra pripažinta specialiųjų teisės aktų, nustatančių reklamos įrengimo reikalavimus, taigi ir Reklamos įstatymo viršenybė IVR specialiojo plano nuostatų atžvilgiu. Reklamos įstatymo 12 str. 1 d. 1, 2, 3 p. yra aiškiai sureglamentuota, kokiose vietose draudžiama įrengti išorinę reklamą. Taigi ūkio subjektams dėl išorinės reklamos įrengimo galioja Reklamos įstatymu nustatyti draudimai.

Nors tipinio dydžio ir turinio išorinės reklamos įrengimo projektų ir jų įrengimo reikalavimų patvirtinimas yra savivaldybės vykdomosios institucijos teisė, o ne pareiga, tačiau šie projektai gali sumažinti Reguliavimo našta. Tipiniai projektai suteikia galimybę reklaminės veiklos subjektams pasirinkti tipinį variantą, todėl gali nekilti poreikio kreiptis į projektuotoją dėl individualaus išorinės reklamos projekto parengimo.

(ii) Reguliavimo naštos vertinimas

Reklamos srities įpareigojimai verslui yra nacionalinio reguliavimo kilmės, todėl jų Reguliavimo našta šioje Ataskaitoje nevertinama.

⁴⁹ Tarybos 2006 m. gegužės 18 d. sprendimas Nr. T-206 „Dėl Kauno miesto išorinės vaizdinės reklamos specialiojo plano patvirtinimo“ (galioja 2014-05-29 sprendimo Nr. T-291 redakcija).

⁵⁰ Tarybos 2014 m. balandžio 10 d. sprendimas Nr. T-209 „Dėl Kauno miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano patvirtinimo“

1.3. Transportas

Šiame skyriuje analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui transporto srityje, o būtent, Leidimų važiuoti didžiagabaritėmis transporto priemonėmis išdavimo tvarkos apraše.

(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

Didžiagabaričių ir (ar) sunkiasvorių transporto priemonių eismas

VSĮ priskiria eismo organizavimą savivaldybių vietinės reikšmės keliais ir gatvėmis prie savarankiškųjų savivaldybės funkcijų. Šios savarankiškos funkcijos įgyvendinamą nustato Kelių įstatymas ir kiti nacionaliniai teisės aktai. Pagal Kelių įstatymo 20 str. naudotis valstybinės ir vietinės reikšmės keliais važiuojant didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis galima tik suderinus su kelio savininku ir gavus jo leidimą. Leidimai važiuoti valstybinės reikšmės keliais išduodami susisiekiama ministro nustatyta tvarka, o vietinės reikšmės viešaisiais keliais – savivaldybių tarybų nustatyta tvarka, sumokėjus įstatymų nustatyto dydžio mokesčių už naudojimąsi keliais. Todėl didžiagabaritė transporto priemonė važiuodama, pvz., iš Vilniaus į Kauną privalo gauti 3 skirtingus leidimus: 1) Vilniaus m. savivaldybės leidimą važiuoti vietinės reikšmės keliais; 2) Lietuvos automobilių kelių direkcijos leidimą važiuoti valstybinės reikšmės keliais; 3) Kauno m. savivaldybės leidimą važiuoti vietinės reikšmės keliais. Minėti subjektai gali patvirtinti skirtingus dokumentų sąrašus, kurių reikia leidimui gauti. Praktikoje susiklostė toks teisinis reguliavimas, kad savivaldybės reikalauja pateikti tuos pačius dokumentus ir duomenis, kaip susisiekiama ministras. Atskirais atvejais (pvz., tose savivaldybėse, kur yra troleibusų tinklų linijos) reikalaujama papildomų suderinimų su savivaldybių įmonėmis (Toks reguliavimas neatitinka ANM įstatyme nustatytų principų.

Paveikslas 11). Toks reguliavimas neatitinka ANM įstatyme nustatytų principų.

Paveikslas 11. Dokumentai ir duomenys, teikiami siekiant gauti leidimą važiuoti didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis

Subjektai išduodantys leidimus	Vilniaus m. savivaldybei pateikiamas prašymas, kuriame nurodoma	Kelių direkcijai pateikiamas prašymas, kuriame nurodoma	Kauno m. savivaldybei pateikiamas prašymas, kuriame nurodoma
Pasikartojantys duomenys	Transporto priemonės savininkas ar valdytojas	Transporto priemonės savininkas ar valdytojas	Transporto priemonės savininkas ar valdytojas
	Transporto priemonė: markė, modelis, valstybinis registracijos numeris	Transporto priemonė: markė, modelis, valstybinis registracijos numeris	Transporto priemonė: markė, modelis, valstybinis registracijos numeris
	Techniniai duomenys apie transporto priemonę: ilgis, plotis, aukštis, krovinio svoris, faktinė pakrautos transporto priemonės masė	Techniniai duomenys apie transporto priemonę: ilgis, plotis ir aukštis su krovinio svoris, faktinė pakrautos transporto priemonės masė	Techniniai duomenys apie transporto priemonę: ilgis, plotis, aukštis, krovinio svoris, faktinė pakrautos transporto priemonės masė
	Krovinio pavadinimas	Krovinio pavadinimas	Krovinio pavadinimas
	Važiavimo maršrutas ir data	Važiavimo maršrutas ir data	Važiavimo maršrutas ir data
Papildomi duomenys	Transporto priemonės ašių išsidėstymo schema	Transporto priemonės registracijos liudijimo kopiją, jeigu transporto priemonė registruota ne Lietuvoje	Transporto priemonės ašių išsidėstymo schema
Papildomi suderinimai	UAB „Vilniaus troleibusai“	-	UAB „Kauno autobusai“

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Reikalaujami suderinimai su savivaldybės įmonėmis kritikuojami verslo subjektų, nes užima papildomo darbo laiko. Ekspertų vertinimu, ne tik papildomas derinimas, bet ir trijų skirtingų institucijų išduodami leidimai važiuoti Lietuvos keliais remiasi klaidinga prielaida, kad tik teritorijos savininkas žino kelių būklę ir inžinerinę infrastruktūrą, todėl tik savininkas gali leisti važiuoti sunkiasvorėms mašinoms tam tikru maršrutu. Atrodo problema yra ir tai, kad ir pats kelio savininkas nežino savo infrastruktūros, todėl reikalauja, kad ūkio subjektas pateiktų suderinimą su savivaldybės įmone UAB „Kauno autobusai“. Nustatyta, kad išskirtinis Savivaldybės reikalavimas yra susijęs su įpareigojimu gauti UAB „Kauno autobusai“ suderinimą, kai transporto priemonės (jų junginio) su krovinium ar be jo aukštis didesni nei 4,5 m (po viadukais – 4,2 m) ir krovinio vežimo maršrute yra troleibusų linijų kontaktinis tinklas. Toks reguliavimas nesuderinamas su gero viešojo administravimo principais ir Administracinės naštos mažinimo įstatyme numatytais principais. Todėl leidimų važiuoti keliais didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis išdavimo sistemą rekomenduotina peržiūrėti efektyvumo didinimo ir Administracinės naštos mažinimo atžvilgiu nacionaliniu lygiu.

Trumpai

Pertekliniai ar griežtesni įpareigojimai	<ul style="list-style-type: none"> Leidimų važiuoti keliais didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis išdavimo sistemą rekomenduotina peržiūrėti efektyvumo ir Administracinės naštos mažinimo atžvilgiu nacionaliniu lygiu, nes šiuo metu skirtingos institucijos išduoda leidimus važiuoti keliais, reikalaujamos pateikti panašius duomenis ir dokumentus. Reikalavimas suderinti leidimo sąlygas su UAB „Kauno autobusai“ yra perteklinis.
---	--

(ii) Reguliavimo naštos vertinimas

Tikslinės grupės

Transporto srities įpareigojimų tikslinę grupę 2018 m. Savivaldybėje sudarė 663 ūkio subjektai (Lentelė 9).

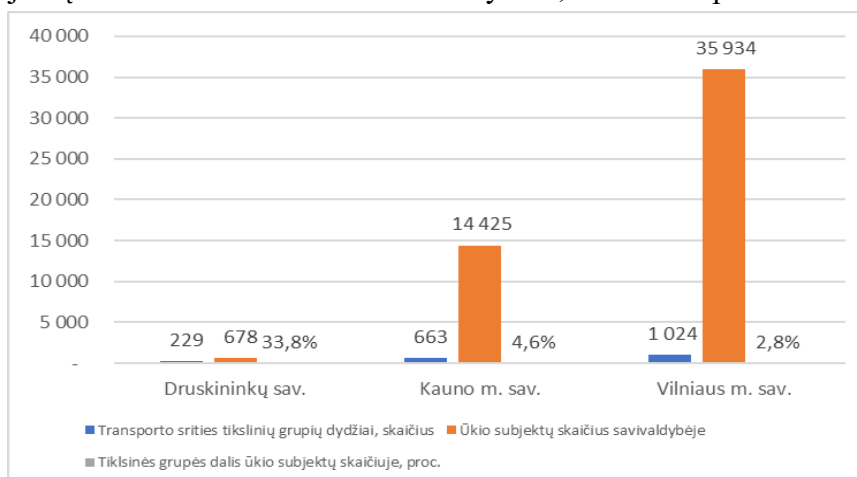
Lentelė 9. Tikslinės grupės dydis pagal transporto srities įpareigojimus, ūkio subjektų skaičius

Nr.	Įpareigojimas	Tikslinės grupės dydis, vnt.
1.	Asmuo, norintis vežti krovinium didžiagabaritėmis ar sunkiasvorėmis transporto priemonėmis, turi gauti leidimą	663

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Tikslinė grupė palyginus su visų šioje Savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų skaičiumi (4,6 proc.), santykinai nedidelė. Šių leidimų skaičius priklauso ir nuo ekonominio aktyvumo konkrečioje savivaldybėje, kuris Kauno ir Vilniaus miestuose yra daug didesnis nei kitose vertinamose savivaldybėse. Druskininkuose šie leidimai reikalingi daugiausiai vykdant statybos, kelių tiesimo/ remonto darbus.

Paveikslas 12. Transporto srities tikslinių grupių dydžių palyginimas su veikiančių transporto srities ūkio subjektų skaičiumi vertinamose savivaldybėse, skaičius ir proc.

Šaltinis: sudaryta autorių ir Lietuvos statistikos departamento duomenys, 2019 m.

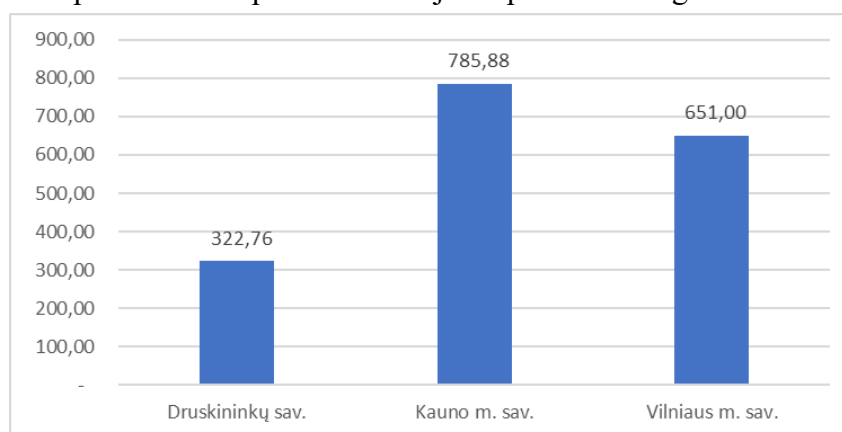
Reguliavimo našta

Reguliavimo išlaidos sudaro 521 039,27 Eur visai tikslinei grupei ir 785,88 Eur tipiniam ūkio subjektui. Visos išlaidos yra Administracinės naštos išlaidos.

Didžiausią Reguliavimo našta (781,00 Eur tipiniam ūkio subjektui) sukelia reikalavimas parengti prašymą išduoti leidimą užpildant nustatytą formą, suderinti sąlygas su institucijomis ir gauti jų pritarimą.

Palyginus Vilniaus m. ir Kauno m. savivaldybes, kuriose gausu viadukų, inžinerinių tinklų ir tankus bei platus troleibusų tinklas, nustatyta, kad tipinis ūkio subjektas Savivaldybėje patiria didesnę našta nei Vilniaus m. (Paveikslas 13)⁵¹. Vilniuje leidimo sąlygų suderinimas su valstybės ir savivaldybių įmonėmis tipiniam ūkio subjektui kainuoja 607.60 Eur., Kauno m. – 781.00 Eur.

Paveikslas 13. Transporto srities tipinio ūkio subjekto patiriama Reguliavimo našta, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Visas transporto srities įpareigojimų reguliavimo naštos išlaidas sukelia Tarybos 2014 m. gruodžio 22 d. sprendimas Nr. T-741 „Dėl leidimų važiuoti Kauno miesto gatvėmis didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis (jų junginiais) išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo.

⁵¹ Visagino savivaldybėje ir Klaipėdos rajono savivaldybėje nėra savivaldybės reglamentavimo transporto srityje: stambiagabaričių krovinių gabenimą reglamentuoja arba nacionaliniai teisės aktai, arba šių krovinių gabenimas vyksta respublikinės reikšmės keliais bei nėra viešojo keleivinio transporto.

Detalesni skaičiavimai pateikiami šios Ataskaitos 2 priede skaičiuoklės lape „III. Transportas“.

1.4. Renginių organizavimas

Šiame skyriuje analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui renginių organizavimo srityje, o būtent, Renginių organizavimo Kauno miesto savivaldybės viešosiose vietose apraše.

(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

Susirinkimų įstatymas nustato teisės rinktis be ginklo į taikius susirinkimus užtikrinimo sąlygas ir valstybės bei visuomenės saugumo, viešosios tvarkos, žmonių sveikatos ir teisės aktuose įtvirtintų dorovės principų, kitų asmens teisių ir laisvių apsaugos tvarką organizuojant susirinkimus ar vykdant pavienio asmens akciją, taip pat atsakomybę už šio įstatymo pažeidimus.

Susirinkimų įstatyme nurodyta, kokių rūšių, kokių subjektų ir kokiose teritorijose vykstančių susirinkimų nereglamentuoja šis įstatymas. Šiame įstatyme nurodyta, kad jis, be kita ko, nereglamentuoja susirinkimų, jeigu renginys yra sporto varžybos, koncertas, pramoginis ar kitas viešasis renginys.

Renginių viešosiose vietose, kurie nepatenka į Susirinkimų įstatymo reguliavimo sritį, organizavimo aspektai aukštesnės galios teisės aktais nėra reglamentuojami. Savivaldybės, vykdydamos VSI joms priskirtas dalyvavimo ir bendradarbiavimo užtikrinant viešąją tvarką, taip pat švaros ir tvarkos viešose vietose užtikrinimo funkcijas, pagal kompetenciją gali nustatyti renginių, kuriems netaikomas Susirinkimų įstatymas, viešosiose vietose organizavimo tvarką.

Renginių organizavimo Kauno viešosiose vietose reikalavimus nustato Renginių organizavimo Kauno savivaldybės viešose vietose tvarkos aprašas. Apraše yra apibrėžta koks žmonių susibūrimas laikytinas renginiu šio Aprašo prasme⁵².

Renginių organizavimo aprašu (6.4, 7, 8, 13, 28 p.) nustatyta tvarka, kad prašymus leisti organizuoti renginius Kauno viešosiose vietose nagrinėja nuolatinė Renginių organizavimo Kauno viešosiose komisija (toliau – Komisija). Asmenys, norintys Kauno viešosiose vietose organizuoti nekomercinį renginį turi turėti Komisijos išduotą pažymėjimą, išskyrus atvejus, kuriais pažymėjimo nereikia (organizuojant nedidelio dalyvių skaičiaus (ne daugiau 10 dalyvių), neilgos trukmės (ne ilgiau 0,5 val.) renginius, kuriais nebus trikdoma viešoji rimtis). Tokiais atvejais pakanka Renginio organizatoriui ne vėliau nei prieš 3 d. d. pateikti Komisijai pranešimą, suderintą su policija.

Asmenys, norintys Kauno viešosiose vietose organizuoti komercinį renginį, turi turėti abu dokumentus, t. y. Komisijos išduotą pažymėjimą ir Administracijos Klientų aptarnavimo skyriaus išduotą leidimą. Jeigu renginio organizatoriaus prašymas patenkinamas, jam išduodamas pažymėjimas, kuris iš esmės reiškia, kad Komisija nenustatė aplinkybių leidimo organizuoti renginį išdavimui. Prašymo organizuoti nekomercinį nagrinėjimo Komisijoje metu paaiškėjus, jog renginys yra komercinis, Komisija išduoda pažymėjimą, po to Administracijos Klientų aptarnavimo skyrius, gavęs patvirtinimą apie sumokėtą vietinę rinkliavą, išduotą Leidimą.

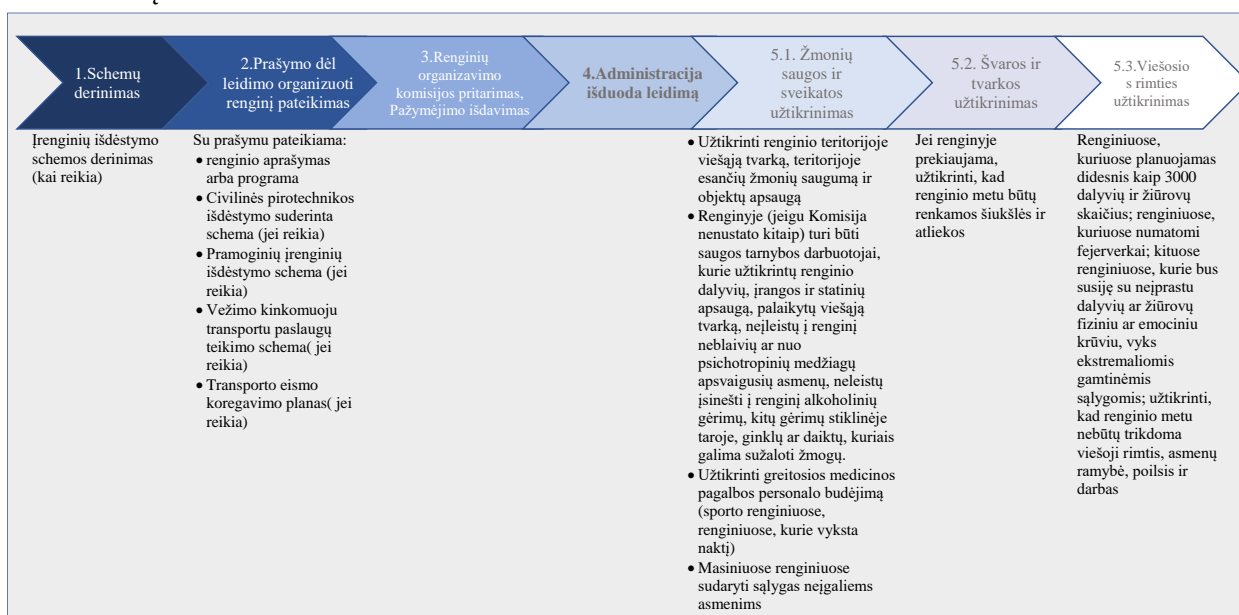
Nė vienoje iš vertinamų savivaldybių nėra nustatyta, kad komercinio renginio organizatorius turi turėti du dokumentus. Komisijos išduotas pažymėjimas galėtų būti rekomendacinio pobūdžio dokumentu Administracijos skyriui, kuriam suteikti įgaliojimai priimti sprendimus dėl leidimų išdavimo. Leidimo organizuoti renginį procedūra turėtų būti supaprastinta, atsisakyta perteklinio reikalavimo komercinio renginio organizatoriui turėti du dokumentus. Nekvestionuojant Tarybos

⁵² Renginys – šventė, koncertas, sporto varžybos, mugė, festivalis, paroda, reklamos akcija, atmintinos dienos minėjimas, cirko ir teatro vaidinimas, filmo (vaizdo klipo) masinės scenos filmavimas, masinė fotosesija, kilnojamas atrakcionų parkas, teatralizuotos eitynės, meninės akcijos, instaliacijos ir kiti vieši organizuoti žmonių susibūrimai, kurių forma nepriskiriama susirinkimui.

teisės ir tikslingumo sudaryti tokią komisiją, pažymėtina, kad Komisijos išvados įforminimą tikslinga pakeisti. Jei Komisija prieina prie išvadų, kad prašymas organizuoti renginį tenkinamas, tikslinga tokią išvadą su asmens prašymu ir dokumentais perduoti Administracijos Klientų aptarnavimo skyriui sprendimui dėl leidimo išdavimo priimti, o Pažymėjimo išdavimo atsisakyti.

Renginio organizavimo aprašas nustato, kokius veiksmus turi atlikti asmuo, norėdamas gauti leidimą organizuoti renginį (Paveikslas 14), taip pat nustato reikalavimus, kuriuos turi vykdyti leidimo organizuoti renginį turėtojas, organizuodamas renginį pagal išduotą leidimą.

Paveikslas 14. Renginių organizavimo apraše nustatyto įpareigojimo renginio organizatoriui turėti pažymėjimą ir (ar) leidimą organizuoti renginį veiksmų ir pažymėjimo/leidimo turėtojui nustatytų reikalavimų schema

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m

Renginių organizavimo aprašas numato prašymo ir įrenginių schemas (kai ji turi būti parengta pagal renginio pobūdį) derinimą su Administracijos padaliniais ir kai kuriomis institucijomis iki leidimo išdavimo. Schemas derinimo veiksmus Administracijos padaliniuose atlieka pati Komisija.

Vienu atveju (jei renginys vyks kultūros paveldo teritorijoje) įrenginių schemą organizatorius turi suderinti su KPD Kauno padaliniu iki Komisijos posėdžio. Pagal Renginių organizavimo aprašą jei Komisijai nepavyksta suderinti schemą iki posėdžio ar posėdžio metu, Komisija gali įpareigoti, kad ją Administracijoje suderintų organizatorius. Siūlytina peržiūrėti teisės aktus atsisakant įpareigojimų ūkio subjektui pačiam atlikti Komisijai pateiktą dėl leidimo organizuoti renginį išdavimo dokumentų derinimo Administracijoje veiksmus. Tai turėtų atlikti pati Komisija.

Trumpai

Pertekliniai ar griežtesni įpareigojimai	Renginių organizavimo apraše nustatytas perteklinis reikalavimas, kad komercinio renginio organizatorius turi turėti renginių organizavimo Kauno viešosiose vietose komisijos išduotą pažymėjimą ir Administracijos Klientų aptarnavimo skyriaus išduotą leidimą.
Nesuderinamumas	Leidimui būtinų dokumentų suderinimo procesas Kaune nėra aiškiai reglamentuotas, siūlytina peržiūrėti teisės aktus atsikant reikalavimų ūkio subjektui suderinti leidimo išdavimo dokumentus su Administracijos padaliniais.

(ii) Reguliavimo naštos vertinimas

Tikslinės grupės

Renginių organizavimo srities įpareigojimų tikslinę grupę 2018 m. Savivaldybėje sudarė 336 ūkio subjektai (Lentelė 10).

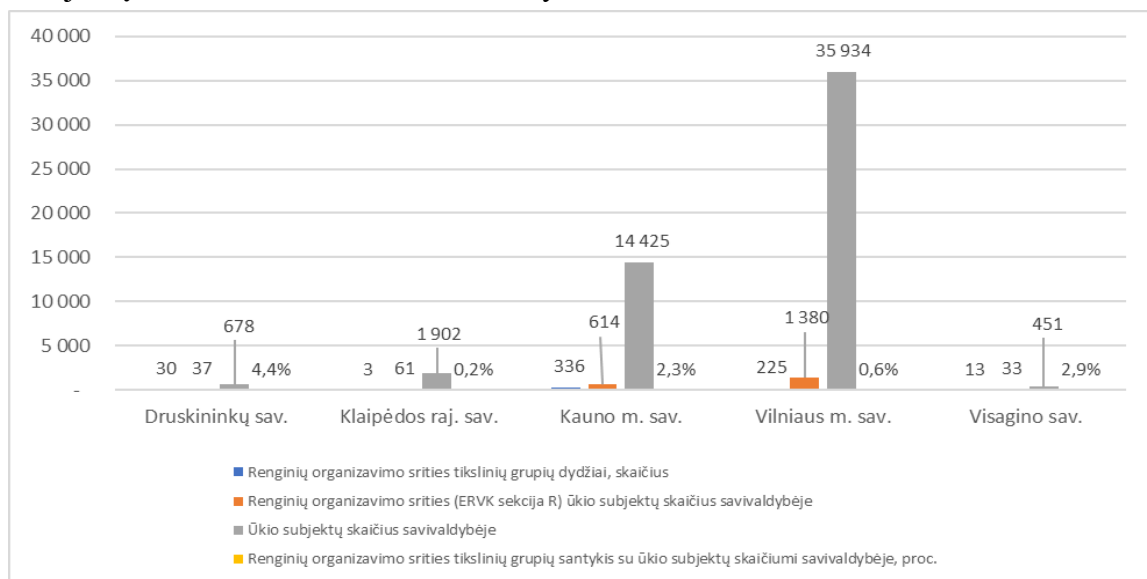
Lentelė 10. Tikslinės grupės dydis renginių organizavimo srityje, ūkio subjektų skaičius

Nr.	Įpareigojimas	Tikslinės grupės dydis, vnt.
1.	Asmuo, norintis organizuoti renginį, privalo gauti savivaldybės administracijos leidimą organizuoti renginį	336
2.	Įpareigojimas renginių organizatoriui sudaryti sutartį dėl renginio vietos priežiūros, pastatyti biotualetus, užtikrinti greitosios medicinos pagalbos darbuotojų, priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų budėjimą renginio metu, sudaryti sutartį su policija dėl saugaus eismo ir viešosios tvarkos užtikrinimo bei įgyvendinti kitas numatytas pareigas	336

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Savivaldybės renginių organizavimo srities tikslinės grupės sudaro 54,7 proc. ūkio subjektų, kurie veikia Savivaldybėje renginių organizavimo srityje pagal ERVK sekciją R. Tai reiškia, kad renginių organizavimo reguliavimo aprėptis Savivaldybėje yra didelė (Paveikslas 15). Pažymėtina, kad mažesnę nei Kaune tikslinę grupę Vilniuje lemia tai, kad didelius renginius dažnai organizuoja pati Vilniaus miesto savivaldybė, viešosios institucijos ar įstaigos, kurios nėra ūkio subjektai.

Paveikslas 15. Renginių organizavimo srities tikslinės grupės palyginimas su meninės, pramoninės ir poilsio organizavimo srityje (ERVK sekcija R_S) veikiančių ūkio subjektų skaičiumi bei visų ūkio subjektų skaičiumi vertinamose savivaldybėse

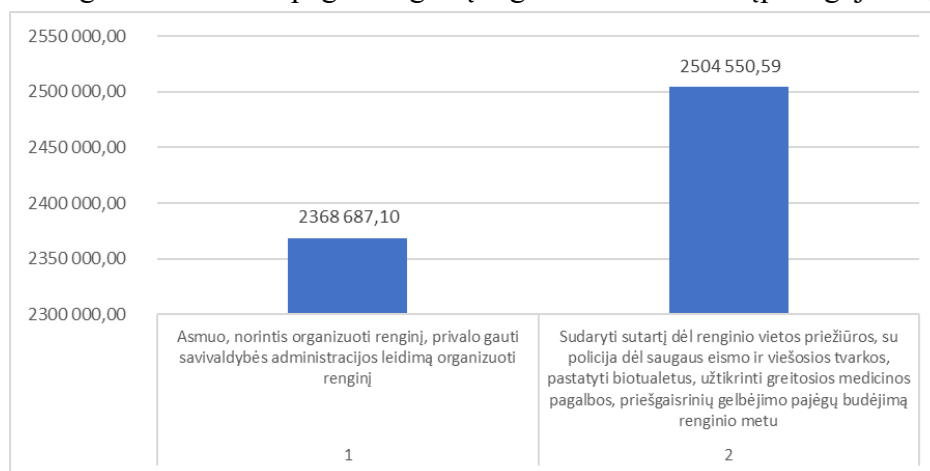

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento 2018 m. duomenis, 2019 m.

Reguliavimo našta

Renginių organizavimo srities Reguliavimo našta Savivaldybėje sudarė 4 873 237,698 Eur visai tikslinei grupei (Paveikslas 16) arba 14 503,68 Eur tipiniam ūkio subjektui. Visos išlaidos yra Prisitaikymo išlaidos.

Paveikslas 16. Reguliavimo našta pagal renginių organizavimo srities įpareigojimus, Eur

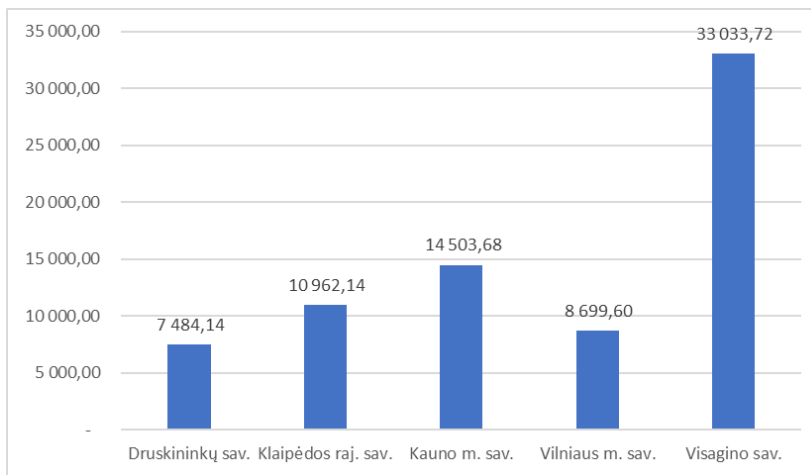
Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Didžiausios išlaidos tenka reikalavimų užtikrinti renginio dalyvių saugumą, higienos sąlygas, turto saugumą, švarą ir tvarką įgyvendinimui – 2 504 550,59 Eur visai tikslinei grupei arba 7 454,02 Eur tipiniam ūkio subjektui.

Didžiausias išlaidas lemia išorės paslaugų įsigijimai. Suplanuoti ir įsigyti ar išsinuomoti priemonės (arba paslaugas) renginio dalyvių ir žiūrovų saugumui, renginio dalyvių ir žiūrovų higienos sąlygoms užtikrinti, taip pat priemonės (paslaugas) želdinių, reljefų, vandens telkinių apsaugai bei renginiui skirtos teritorijos sutvarkymui, Savivaldybėje tipiniam ūkio subjektui kainuoja 4 000 Eur. Teritorijos sutvarkymo plano ir eismo koregavimo planų parengimo paslaugos kainuoja 1000 Eur, saugos paslaugos – 1000 Eur biotualetų nuomos ir transportavimo paslaugos – 1400 Eur. Nors šio reguliavimo tikslai yra svarbūs ir yra susiję su žmonių sveikata, gyvybe, saugumu ir viešąja tvarka, pernelyg detalus reglamentavimas (įvairių aprašymų, planų, schemų parengimas, sutarčių sudarymas ir pateikimas) reikalauja neproporcingai didelių išlaidų.

Palyginus renginių organizavimo srities Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui su kitomis vertinamomis savivaldybėmis, ji Kaune yra viena didžiausių. Tai lemia aukštesni saugumo reikalavimai (saugos, medicininės pagalbos, viešosios tvarkos), kurie taikomi dideliems renginiams (daugiau nei 1000 dalyvių) arba atitinkamo pobūdžio renginiams (sporto, neįprasto fizinio ar emocinio poveikio žiūrovams ar dalyviams). Kaune beveik neorganizuojami itin dideli renginiai (daugiau kaip 10 000 dalyvių), kaip pvz. Visagine (Visagino Country festivalis) ar Klaipėdos rajone (Karklės muzikos festivalis). Kaune itin dideli (10 000 ir daugiau dalyvių) renginiai vyksta uždaroje patalpose, pvz. Žalgirio arenoje, o tokiems renginiams nagrinėjamų leidimų nereikia.

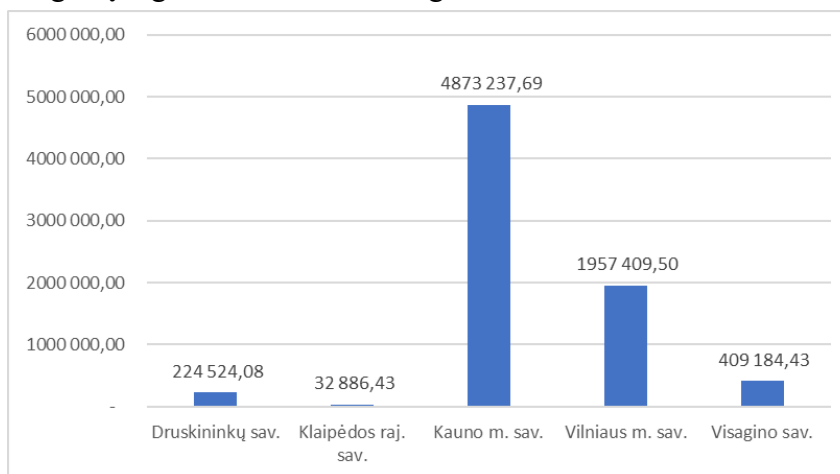
Paveikslas 17. Renginių organizavimo srities Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui vertinamose savivaldybėse, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Skirtumai tarp tikslinių grupių vertinamose savivaldybėse Reguliavimo našta turi nežymią įtaką (Kaune tikslinė grupė 1,5 karto didesnė nei Vilniaus m. savivaldybėje), tačiau Reguliavimo našta Vilniaus m. ir Kauno m. savivaldybėse reikšmingai skiriasi (Paveikslas 18).

Paveikslas 18. Renginių organizavimo srities Reguliavimo našta vertinamose savivaldybėse, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Reguliavimo naštos Vilniuje ir Kaune skirtumus lemia šios priežastys:

- 1) Reikalavimai medicinos pagalbos komandos budėjimui, priešgaisrinės apsaugos, policijos budėjimui Vilniuje priklauso nuo renginio pobūdžio (didelis emocinis poveikis, rizika), o Kaune tai susieta dar ir su dalyvių skaičiumi (daugiau kaip 1000 dalyvių).
- 2) Nuo dalyvių skaičiaus priklauso išlaidos biotualetams: 2018 m. Vilniuje 2 biotualetai buvo statomi renginyje, kuriame yra 200 dalyvių, o Kaune reikalingą biotualetų skaičių nustato komisija, atsižvelgdama į numatomą dalyvių skaičių (praktikoje 1 biotualetas 500 dalyvių).
- 3) Kaune nustatyti reikalavimai kinkomajam transportui renginių metu ir tai sukelia 240 Eur išlaidų medžiagoms ir 1441,39 Eur išlaidų maršruto parengimo ir gyvūnų švaros paslaugoms. Vilniuje tokių reikalavimų nėra.

- 4) Kaune, jei vyksta eitynės, bėgimas ir pan., sudaromas nuoseklus maršrutas su gatvių pavadinimais, numatomu renginio dalyvių ir žiūrovų skaičiumi. Vilniuje toks detalus reikalavimas nenustatytas.
- 5) Kaune komercinio renginio organizatorius turi turėti du dokumentus: Renginių organizavimo Kauno viešosiose komisijos išduotą pažymėjimą, kuris iš esmės prilygsta leidimui organizuoti renginį, ir Administracijos Klientų aptarnavimo skyriaus išduotą leidimą, kuris sukelia 28,12 Eur Reguliavimo naštos tipiniam ūkio subjektui. Vilniuje užtenka vieno dokumento (leidimo).
- 6) Kaune yra reikalavimas apšviesti renginio teritoriją, jei renginys vyksta tamsiu paros metu (240 Eur išlaidų paslaugoms). Vilniuje toks reikalavimas nenustatytas.

Visą Reguliavimo našta sukelia Tarybos 2013 m. vasario 7 d. sprendimas Nr. T-57 “Dėl renginių organizavimo Kauno viešosiose vietose tvarkos aprašo patvirtinimo”. Detalesni skaičiavimai pateikiami šios Ataskaitos 2 priede skaičiuoklės lape „VIII. Renginių organizavimas“.

1.5. Tvarkos ir švaros reikalavimai

Šiame skyriuje analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui tvarkos ir švaros reikalavimų srityje, o būtent, Savivaldybės patvirtintuose Tvarkymo ir švaros taisyklėse.

(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

VSĮ 6 str. 2 d. 36 p. priskiria sanitarijos ir higienos taisyklių tvirtinimą ir jų laikymosi kontrolės organizavimą bei švaros ir tvarkos viešose vietose užtikrinimą prie savarankiškųjų savivaldybių funkcijų. Įgyvendindama šią kompetenciją Savivaldybės taryba patvirtino Tvarkymo ir švaros taisykles. Šių Taisyklių (2 p.) tikslas – užtikrinti, kad visoje Savivaldybės teritorijoje būtų palaikoma tinkama aplinkos sanitarijos būklė ir nebūtų vizualiai teršiama urbanistinė aplinka ar pažeidžiamas visuomenės kokybiško gyvenimo sąlygos.

Lentelė 11. Reikalavimų dubliavimas ir atsakomybė

Tvarkymo ir švaros taisyklių įpareigojimas	Dubliuojantis įpareigojimas	Atsakomybė pagal ANK straipsnį	
Tvarkymo ir švaros taisyklių 8 p.: Asmenys, turintys lauko prekybos statinį ar įrangą, turi: (i) sukomplektuoti juos pagal projektą ir pastatyti plane nurodytoje vietoje;	PVV taisyklių 36 p.: Laikinieji prekybos įrenginiai, kioskai, pavidlonai, specializuoti automobiliai, lauko kavinės įrengiami prekybos (paslaugų teikimo) vietos plane nurodytoje vietoje ir pagal suderintą projektą	366 str. ⁵³	154 str. ⁵⁴
	KPA įrengimo tvarkos aprašo 7 p.: Prekybos (paslaugų teikimo) objektui statyti (įrengti) statytojas turi parengti: kiosko, pavidlono ar lauko kavinės įrengimo prekybai pritaikyto automobilio ar jo priekabos statymo vietos, LPĮ schemą (schema nerengiama įrengiant pagal Savivaldybės patvirtintą schemą	-	-
(ii) įrengti šiukšliadėžes, palaikyti švarą ir tvarką;	PVV taisyklių 40. p.: Prekybos vietoje privalo būti šiukšlių dėžė. Kai prekiaujama iš kiosko, prekybai įrengto specializuoto automobilio, pavidlone ar lauko kavinėje ne prie stacionarios viešojo maitinimo įmonės, turi būti sudaroma sutartis su atliekas tvarkančia įmone.	366 str.	154 str.
	PVV taisyklių 38. p.: Laikinieji prekybos įrenginiai, kioskai, pavidlonai, prekybai įrengti specializuoti	366 str.	154 str.

⁵³ Administracinių nusižengimų kodekso **366 straipsnis. Tvarkymo ir švaros taisyklių pažeidimas**

1. Savivaldybių tarybų patvirtintų tvarkymo ir švaros taisyklių pažeidimas užtraukia baudą nuo dvidešimt iki vieno šimto keturiasdešimt eurų;
 2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo vieno šimto keturiasdešimt iki šešių šimtų eurų.

⁵⁴ Administracinių nusižengimų kodekso **154 straipsnis Prekybos viešosiose vietose taisyklių pažeidimas**

1. Savivaldybių tarybų patvirtintų prekybos viešosiose vietose taisyklių pažeidimas užtraukia baudą nuo šešiolikos iki trisdešimt eurų;
 2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo trisdešimt iki aštuoniasdešimt eurų.

Tvarkymo ir švaros taisyklių įpareigojimas	Dubliuojantis įpareigojimas	Atsakomybė pagal ANK straipsnį	
	automobiliai, lauko kavinės turi būti švarūs, tvarkingi ir estetiški. PVV taisyklių 34.13. p. Pardavėjas privalo laikyti švarią ir tvarkingą aplinką 10 metrų spinduliu apie kioską, paviļjoną, prekybai įrengtą specializuotą automobilį, automobilius ar automobilių priekabas, lauko kavines (jeigu arčiau nėra pastatų), laikinuosius prekybos įrenginius, paslaugų teikimo vietą;	366 str.	154 str.
(iii) likvidavus statinį ar įrangą, sutvarkyti aplinką, atnaujinti dangą (jei buvo sugadinta), atželdinti žaliuosius plotus Tvarkymo ir švaros taisyklių 7.8 p.: Teritorijos naudotojai privalo organizuoti neturinio teisės aktų numatytų galiojančių dokumentų (leidimų, suderinimų ir pan.) laikinojo statinio pašalinimą	PVV taisyklių 16 p.: Pasibaigus kiosko (paviļjono) naudojimo viešojoje vietoje sutarties galiojimo laikui, ir leidimo prekiauti iš specializuotų automobilių ir lauko kavinėse galiojimo laikui, per 15 k. d. juos pašalinti Pašalinimo aprašo⁵⁵ 9 p.: Pasibaigus kiosko (paviļjono) naudojimo viešojoje vietoje sutarties galiojimo ar lauko kavinės, prekybai pritaikyto automobilio (priekabos), laikinojo prekybos įrenginio savininkui išduoto leidimo prekiauti galiojimo terminui, kiosko ar paviļjono savininkas per 15 k. d., o lauko kavinės, automobilio (priekabos) ar LPI savininkas - per 3 d. d. privalo pašalinti objektą	366 str.	154 str.
Tvarkymo ir švaros taisyklių 25.38 p.: Be savivaldybės leidimo prekiauti ar teikti kitas paslaugas viešosiose vietose draudžiama	PVV taisyklių 7 p.: Asmenys prekybą viešosiose vietose gali pradėti tik gavę Kauno miesto savivaldybės administracijos leidimą prekiauti (teikti paslaugas) Kauno viešosiose vietose	366 str.	154 str.
Tvarkymo ir švaros taisyklių 9 p. Asmenys, vykdydami kasinėjimo (žemės) Savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje (vietinės reikšmės keliuose, gatvėse, pėsčiųjų ir dviračių takuose, aikštėse, skveruose, kiemuose ir žaliuosiuose plotuose), jos ar jos dalies atitvėrimo arba eismo joje apribojimo darbus, vadovaujasi Savivaldybės tarybos patvirtintomis Kasinėjimo taisyklėmis ir kitais teisės aktais; 25.6 p.: Neturint Savivaldybės administracijos leidimo vykdyti kasinėjimo (žemės darbus) Savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje draudžiama	Kasinėjimo taisyklių 5 p.: Statant naujus, remontuojant ir rekonstruojant arba griaunant statinius, inžinerinius įrenginius ir tinklus, kasinėjimo (žemės), atitvėrimo darbai vykdomi ar ribojamas eismas Kauno miesto savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje tik turint leidimą.	366 str.	365 str. ⁵⁶
Tvarkymo ir švaros taisyklių 10.2 p.: Asmenys, vykdydami statybos, griovimo darbus privalo užtikrinti, kad statybos vietoje būtų palaikoma švara ir tvarka, atitinkanti higienos normų reikalavimus, prižiūrėti statybos aikšteles ir įvažiuojamuosius kelius į jas, transporto priemonės naudoti taip, kad nebūtų teršiamos gatvės. Vykdam statinių statybos ir griovimo, žemės kasimo ir sklypo lyginimo darbus privaloma organizuoti išvažiuojančių automobilių ratų nuvalymą ir (ar) nuplovimą tam, kad purvas nuo automobilių ratų nebūtų paskleidžiamas gatvėse ir jos nebūtų teršiamos.	Kasinėjimo taisyklių 17.4. p.: užtikrinti, kad statybos vietoje būtų palaikoma švara ir tvarka, atitinkanti higienos normų reikalavimus	366 str.	365 str.

Šaltinis: sudarytas autorių, 2019 m.

Nustatyta, kad Tvarkymo ir švaros taisyklių ir kai kurių kitų savivaldybės teisės aktų nuostatos dubliuoja įpareigojimus ūkio subjektams. Analogiškų įpareigojimų skirtinguose Savivaldybės teisės aktuose nustatymas sukuria teisės normų konkurenciją ir gali turėti įtakos administracinės atsakomybės taikymui. Pvz., už švaros reikalavimų, įrašytų į Tvarkymo ir švaros taisykles, ir analogiškų iš esmės reikalavimų, įrašytų į PVV taisykles, pažeidimą galima

⁵⁵ Tarybos 2018 m. lapkričio 13 d. sprendimas Nr. T-550 „Dėl Laikinių prekybos (paslaugų teikimo) paskirties statinių (kioskų, paviļjonų) ar jų liekanų pašalinimo, pasibaigus šių statinių naudojimo ar kiosko (paviļjono) naudojimo viešojoje vietoje sutarties galiojimo terminui, organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

⁵⁶ ANK 365 str. Savavališkas kasinėjimas bendrojo naudojimo teritorijoje ir teritorijos nesutvarkymas baigus darbus

administracinė atsakomybė pagal du ANK straipsnius. Maksimalus baudos dydis už tvarkymo ir švaros taisyklių pažeidimą (ANK 366 str.) yra beveik 4,5 karto didesnis už prekybos viešosiose vietose taisyklių pažeidimą (ANK 154 str.). Tokiu būdu, Savivaldybė, turėdama galimybę rinktis, kurį ANK straipsnį taikyti pažeidėjui už švaros reikalavimų nesilaikymą pirmenybę gali teikti tam straipsniui, kuris numato didesnę baudos dydį.

Nustatyta, kad į Tvarkymo ir švaros taisykles įtrauktu įpareigojimu asmeniui užsakyti ir prie pastato fasado pritvirtinti numerį, siekiama užtikrinti nacionalinio lygmens teisės akto įgyvendinimą. Numerių pastatams suteikimą, keitimą ir apskaitą nacionaliniu lygmeniu reguliuoja VRM ministro patvirtintas Numerių pastatams, patalpoms, butams ir žemės sklypams, kuriuose pagal jų naudojimo paskirtį (būdą) ar teritorijų planavimo dokumentus leidžiama pastatų statyba, suteikimo, keitimo ir apskaitos tvarkos aprašas. Apraše nustatyta, kad numerius pastatams suteikia, keičia ir panaikina savivaldybės vykdomoji institucija arba jos pavedimu seniūnai. Pastatų ženklinimą, lentelių gamybą, pritvirtinimą, jų priežiūrą ir keitimą, taip pat padidintų numerių užrašymą organizuoja savivaldybės vykdomoji institucija.

Savivaldybės institucijos dubliuojantį ir konkuruojantį teisinį reguliavimą turėtų pašalinti iš Tvarkymo ir švaros taisyklių bei kitų teisės aktų.

Trumpai

Teisinio reguliavimo dubliavimas	<ul style="list-style-type: none"> Savivaldybės Tvarkymo ir švaros taisyklėse įtvirtintas dubliuojantis teisinis reguliavimas konkuruoja su kitais Savivaldybės teisės aktais ir neatitinka aukštesnės galios teisės akte (ANK) įtvirtintos administracinės atsakomybės taikymo tvarkos, todėl nepagrįstai išplečia Savivaldybės galias taikyti asmenims administracinę atsakomybę už Tvarkymo ir švaros taisyklių ar kitus pažeidimus. Žemės kasimo darbų reglamentavimas dubliuojamas keliuose skirtinguose teisės aktuose.
---	---

(ii) Reguliavimo naštos vertinimo

Tikslinės grupės

Tvarkos ir švaros srities įpareigojimų tikslinę grupę 2018 m. Savivaldybėje sudarė 37 ūkio subjektai. Visą tikslinę grupę sudaro įpareigojimo asmeniui užsakyti ir prie pastato fasado pritvirtinti numerį tikslinė grupė. Šios srities tikslinė grupė buvo santykinai nedidelė (Lentelė 12).

Skirtumą, palyginti su Vilniaus miesto savivaldybe, lemia įpareigojimo apimtis Vilniaus mieste, kur tikslinės grupės skiriasi iš esmės: Vilniaus miesto savivaldybėje tai visi ūkio subjektai, kuriems tenka pareiga prižiūrėti jiems priklausančius statinius, tuo tarpu Savivaldybėje ir kitose vertinamose savivaldybėse tvarkos ir švaros reikalavimų apimtis siauresnė.

Lentelė 12. Tvarkos ir švaros srities tikslinių grupių dydžių palyginimas su ūkio subjektų skaičiumi vertinamose Druskininkų, Klaipėdos rajono, Kauno miesto ir Vilniaus miesto savivaldybėse.⁵⁷

	Druskininkų sav.	Klaipėdos r. sav.	Kauno m. sav.	Vilniaus m. sav.
Tvarkos ir švaros srities tikslinių grupių dydžiai, skaičius	23	7	37	1 543
Ūkio subjektų skaičius savivaldybėje, skaičius	678	1 902	14 425	35 934
Tvarkos ir švaros srities tikslinių grupių dalis bendrame ūkio subjektų skaičiuje pagal vertinamą savivaldybę, proc.	3,4%	0,4%	0,3%	4,3%

Šaltinis: sudaryta autorių ir Lietuvos statistikos departamento 2018 m. duomenys, 2019 m.

Reguliavimo našta

⁵⁷ Visagino savivaldybėje ši sritis nereguluojama savivaldybės teisės aktais.

Reguliavimo našta pagal įpareigojimus tvarkos ir švaros srityje sudarė 907,43 Eur visai tikslinei grupei arba 24,53 Eur reguliavimo naštos išlaidų tipiniam ūkio subjektui. Visos šios srities reguliavimo naštos išlaidos Administracinės naštos išlaidos.

Visos išlaidos tenka namo numerio lentelių užsakymui ir pritvirtinimui – 24,53 Eur tipiniam ūkio subjektui. Didžiausios išlaidos tenka išlaidų darbuotojams kategorijai – 15,62 Eur.

Visas šios srities reguliavimo naštos išlaidas sukelia Tarybos 2014 m. lapkričio 6 d. sprendimas Nr. T-559 „Dėl Kauno miesto tvarkymo ir švaros taisyklių patvirtinimo”.

Detalesni skaičiavimai pateikiami šios Ataskaitos 2 priede „Reguliavimo naštos išlaidos“ skaičiuoklės lape „V. Tvarka ir švara“.

2. STRATEGINIS TIKSLAS: DARNUS TERITORIJŲ IR INFRASTRUKTŪROS VYSTYMAS

Šio Savivaldybės strateginio tikslo įgyvendinimas yra susijęs su Ataskaitoje analizuojamomis Savivaldybės politikos sritimis: (i) žemės darbų vykdymas ir gatvių dangos apsauga; (ii) triukšmo prevencija; (iii) gyvūnų laikymas; (iv) želdynų ir želdinių apsauga; (v) turizmo infrastruktūra. Kiekvienoje iš šių sričių galioja Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui. Ataskaitos rengimo metu nustatyta, kad atliekų tvarkymo ir šilumos tiekėjų licencijavimo ir investicinių planų derinimo srityse nėra nustatytų savivaldybės kilmės įpareigojimų verslo subjektams, todėl šie įpareigojimai verslui neanalizuojami. Toliau bus analizuojami teisės aktai ir kitos priemonės, siekiant įgyvendinti Reguliavimo naštos mažinimo principus ir Kauno miesto savivaldybės strateginiame veiklos plane numatytas Administracinės naštos mažinimo priemones:

- diegti informacines sistemas;
- įgyvendinti projektą „Paslaugų teikimo ir asmenų aptarnavimo kokybės gerinimas Kauno miesto savivaldybėje“;
- tobulinti leidimų išdavimo procesus Klientų aptarnavimo skyriuje.

2.1. Žemės darbų vykdymas ir gatvių dangos apsaugos reikalavimai

Šiame skyriuje analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui žemės darbų vykdymo srityje, o būtent, Savivaldybės patvirtintame Kasinėjimo taisyklėse.

(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

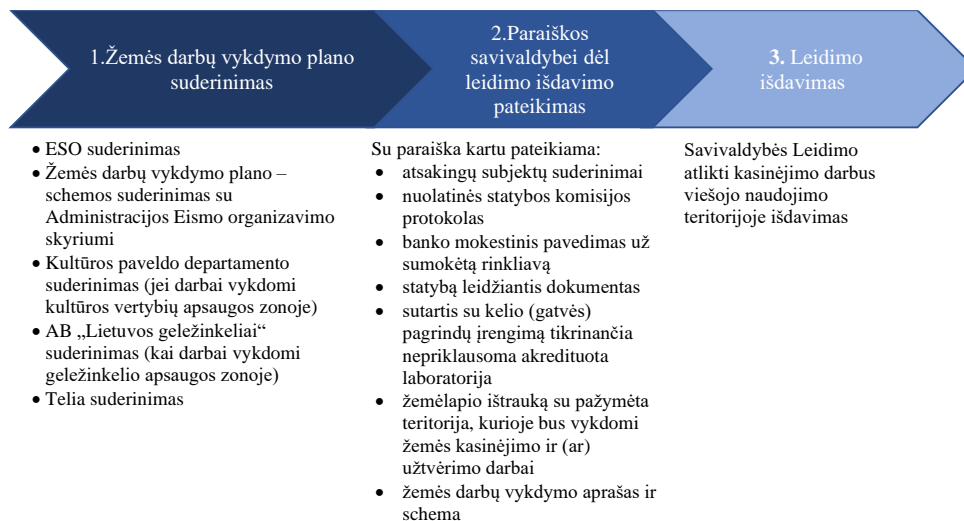
VSĮ savarankiškosios savivaldybių funkcijoms priskiria vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūrą, taisymą, tiesimą ir saugaus eismo organizavimą..

Įgyvendindama šią funkciją Savivaldybės taryba patvirtino Kasinėjimo taisyklės⁵⁸, kurios nustato (1 p.):

- leidimų atlikti kasinėjimo (žemės) darbus viešojo naudojimo teritorijoje, atitverti ją ar jos dalį arba apriboti eismą joje išdavimo tvarką (toliau – **Leidimas atlikti kasinėjimo darbus**) (Paveikslas 19);
- kasinėjimo (žemės) darbų vykdymo tvarką, konkrečias žemės darbų vykdymo sąlygas statant, rekonstruojant pastatus ir inžinerinius tinklus ir dangų atstatymo tvarką.

Paveikslas 19. Leidimo atlikti kasinėjimo darbus viešojo naudojimo teritorijoje išdavimo tvarka

⁵⁸ Analizuota 2014-07-15 Kasinėjimo taisyklių redakcija

Šaltinis: sudarytas autorių, 2019 m.

Aplinkos ministro įsakymu patvirtintas STR 1.06.01:2016 „Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra“ (toliau – **Reglamentas**) nustato privalomus reikalavimus žemės darbų vykdymui. Reglamento 55 p. nustatytas baigtinis sąrašas reikalavimų, skirtų statytojui (užsakovui) vykdančiam žemės darbus kelio (gatvės) juostoje ar kelio (gatvės) apsaugos zonoje:

- iki žemės darbų pradžios užtikrinti normalias eismo sąlygas apylanka (kai darbai vykdomi eismo vietose);
- žemės darbų atlikimo terminas ir įpareigojimas pranešti apie žemės darbų pradžią prieš 2 dienas iki jų pradžios sutikimą davusiam asmeniui;
- atstatyti kelio (gatvės) dangą pagal projekto ir normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus iki nurodytos datos;
- žemės darbams leidžiami naudoti mechanizmai, įrenginiai ir kita.

Nustatyta, kad Kasinėjimo taisyklių nuostatos, susijusios su Leidimo atlikti kasinėjimo darbus išdavimu, neatitinka Statybos įstatyme ir Reglamente įtvirtinto teisinio reglamentavimo. Reglamento 1.2.4. p. įtvirtinta pagrindinė žemės darbų vykdymo taisyklė, kad atskiras statybą leidžiantis dokumentas žemės darbams vykdyti neišduodamas, todėl Kasinėjimo taisyklėse įtvirtinta pareiga statytojui (užsakovui) gauti leidimą žemės darbams vykdyti, laikytinas savarankišku statybą leidžiančiu dokumentu, neatitinkančiu Statybos įstatymo ir Reglamento nuostatų.

Be to, Savivaldybė, kaip žemės (gatvių) savininkė, nepagrįstai iš statytojo (užsakovo) reikalauja pateikti atsakingų subjektų išduotus leidimus ar suderinimus, nors tokia kontrolės funkcija Savivaldybei nesuteikta. Savivaldybė veikia kaip žemės savininkas, bet ne leidimus išduodanti bei kontrolę vykdančią institucija. Reglamento 40.7 p. nustato, kad statytojas prieš žemės darbų vykdymo pradžią veikiančių inžinerinių tinklų bei kitų inžinerinių statinių apsaugos zonose privalo su jų savininkais (naudotojais, valdytojais) suderinti saugos priemones ir įvykdyti elektros, šilumos tinklų, naftotiekio, dujotiekio, kitų inžinerinių tinklų savininkų (naudotojų), valstybei priklausančių melioracijos statinių valdytojo atstovo nurodymus (šie nurodymai įrašomi į Statybos darbų žurnalą). Šis įpareigojimas ūkio subjektams yra nacionalinio pobūdžio, todėl jis yra privalomas. Kartu pažymėtina, kad joks aukštesnės galios teisės aktus nenumato savivaldybei kompetencijos reikalauti, kad statytojas pateiktų inžinerinius tinklus eksploatuojančių bendrovių suderinimus, kadangi suderinimas skirtas užtikrinti inžinerinių tinklų apsaugą pagal Reglamento reikalavimus, bet nėra privalomas, siekiant gauti Leidimą žemės darbams.

Interviu su Savivaldybės atstovais paaiškinto, kad Savivaldybės išduodamas leidimas žemės darbų vykdymui yra prilyginamas Reglamente numatytam raštiškam savininko sutikimui, o leidimo išdavimo procedūros teisėtumas grindžiama tuo, kad leidimas žemės darbų vykdymui yra įtvirtintas Rinkliavų įstatyme. Nors Rinkliavų įstatymo 11 str. 1 d. 1 p. suteikia teisę savivaldybės tarybai savivaldybės teritorijoje nustatyti vietinę rinkliavą už leidimo atlikti kasinėjimo darbus savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje išdavimą, tačiau pasikeitus teisiniam reguliavimui žemės darbų vykdymo srityje, t. y. nuo 2017 m. sausio 1 d. pripažinus netekusiu galios STR 1.07.02:2005 „Žemės darbai“ ir patvirtinus naują Reglamentą žemės darbų derinimo procese nebeliko tokio dokumento, kaip savivaldybės administracijos leidimas atlikti kasinėjimo darbus savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje, t. y. jis buvo pakeistas žemės savininko (naudotojų, valdytojų) ir kelio (gatvės) savininko (valdytojo) raštišku sutikimu. Be to, Savivaldybė, išduodama rašytinį sutikimą, negali pati nustatyti reikalavimų statytojui (užsakovui), nes galimus reikalavimus nustato Reglamentas.

Apklausoje metu respondentai pastebėjo, kad Leidimų žemės darbams procese sunkiausiai įgyvendinamas įpareigojimas pateikti Savivaldybei inžinerinius tinklus eksploatuojančios įmonės (Telia, ESO) žemės kasimo darbų projektą, nes šios įmonės projektą derina tik popierine forma ir tik tam tikromis savaitės dienomis ir valandomis, todėl susidaro interesantų eilės ir tenka ilgai laukti. Be to, ESO ir Lietuvos automobilių kelių direkcija nustato per dideles apsaugos zonas.

Kasinėjimo taisyklėse nustatytas įpareigojimas verslo subjektui pateikti sutartį su kelio (gatvės) pagrindų įrengimą tikrinančia nepriklausoma akredituota laboratorija (siekiama gauti leidimą), laikytinas pertekliniu, nes Reglamentas įpareigoja statytoją atstatyti išardytą dangą pagal normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus. Kokybės užtikrinimo kontrolę gali vykdyti savivaldybės, tačiau reikalavimas verslo subjektui sudaryti sutartį su akredituota laboratorija įstatymuose nenumatytas.

Įpareigojimas pateikti žemėlapių ištrauką su pažymėta teritorija, kurioje bus vykdomi žemės kasinėjimo ir (ar) užtvėrimo darbai, laikytinas pertekliniu dokumentu. Tokio dokumento pateikimo nenustato nei įstatymai nei juos įgyvendinantys aukštesnės galios teisės aktai, be to jis dubliuoja kitus statytojo teikiamus dokumentus: (i) požeminių statinių, susisiekimo komunikacijų žemės darbų vykdymo aprašą ir schemą; (ii) apylankų ir kelio ženklų išdėstymo schemą, kurioje turi būti pažymėtos kasinėjimo (žemės) darbų vykdymo vietos aptvėrimo ribos ir kelio ženklų išdėstymas.

Trumpai

<p>Pertekliniai ar griežtesni įpareigojimai</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kasinėjimo taisyklėse statytojams (užsakovams) yra nustatytas perteklinis įpareigojimas – gauti leidimą atlikti kasinėjimo darbus viešojo naudojimo teritorijoje. • Kasinėjimo taisyklėse nustatyti šie pertekliniai reikalavimai: <ul style="list-style-type: none"> - Pateikti sutartį su kelio (gatvės) pagrindų įrengimą tikrinančia nepriklausoma akredituota laboratorija. - Pateikti žemėlapių ištrauką su pažymėta teritorija, kurioje bus vykdomi žemės kasinėjimo ir (ar) užtvėrimo darbai.
--	---

(ii) Reguliavimo naštos vertinimas

Tikslinės grupės

Žemės darbų vykdymo srities įpareigojimų tikslinę grupę 2018 m. Savivaldybėje sudarė 1 397 ūkio subjektai. Ši tikslinė grupė nustatyta vykdant įpareigojimą – gauti leidimą, siekiant atlikti kasinėjimo darbus Savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje (vietinės reikšmės keliuose, gatvėse, pėsčiųjų ir dviračių takuose, skveruose, kiemuose ir žaliuosiuose plotuose), atitverti ją ar jos dalį arba apriboti eismą joje.

Savivaldybėje žemės kasimo darbų sritys tikslinė grupė mažesnė tik už Vilniaus m. savivaldybės tikslinę grupę ir ženkliai didesnė palyginus su kitų vertinamų savivaldybių tikslinėmis grupėmis (Lentelė 13). Leidimų žemės kasimo darbams Kaune, kaip ir Vilniuje, dažniausiai prašo statybos, apdirbamosios gamybos, prekybos, tinklus eksploatuojančios, kelių priežiūros įmonės.

Lentelė 13. Žemės kasimo sritys tikslinių grupių dydžių palyginimas su ūkio subjektų skaičiumi vertinamose savivaldybėse

	Druskininkų sav.	Klaipėdos raj. sav.	Kauno m. sav.	Vilniaus m. sav.	Visagino sav.
Žemės kasimo sritys tikslinių grupių dydžiai, skaičius	85	110	1 397	3 936	34
Ūkio subjektų skaičius savivaldybėje	678	1 902	14 425	35 934	451
Žemės kasimo sritys tikslinių grupių dalis bendrame ūkio subjektų skaičiuje pagal vertinamą savivaldybę	12,5%	5,8%	9,7%	11,0%	7,5%

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento 2018 m. duomenis, 2019 m.

Reguliavimo našta

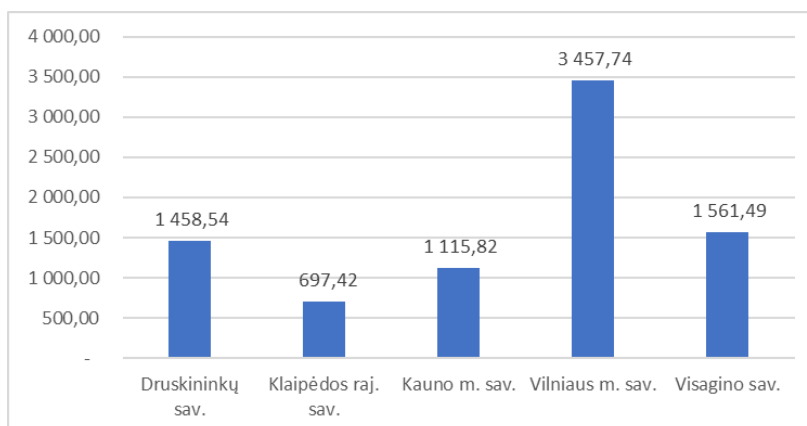
Reguliavimo našta pagal įpareigojimus žemės kasimo srityje sudarė 1 558 804,73 Eur visai tikslinei grupei arba 1 115,82 Eur tipiniam ūkio subjektui. Visos išlaidos yra Prisitaikymo išlaidos.

Didžiausias išlaidas (483,62 Eur tipiniam ūkio subjektui, iš jų 328,02 Eur išlaidos darbuotojams) sukelia reikalavimas inicijuoti Nuolatinės statybos komisijos veiklą (vykdant statybos ar rekonstrukcijos darbus) ir gauti šios komisijos protokolą bei jį pateikti kartu su prašymu, pateikti statinio statybos leidimą arba įgaliotų savivaldybės arba valstybės tarnautojų raštišką pritarimą (kai jie yra reikalingi), pateikti Administracijos Aplinkos apsaugos skyriaus leidimą tvarkyti želdinius, jei vykdant kasinėjimo (žemės) darbus reikia kirsti, persodinti ar kitaip pašalinti, genėti medžius, krūmus, parengti ir pateikti žemėlapiu ištrauką su pažymėta teritorija, kurioje bus vykdomi žemės kasinėjimo ir (ar) užtvėrimo darbai. Derinimas su Aplinkos apsaugos agentūra ir Kultūros vertybių apsaugos departamentu ne tik brangiausiai kainuoja, bet respondentų nuomone sukelia daugiausia problemų.

Palyginus su kitomis vertinamomis savivaldybėmis, Kaune ir Vilniuje yra patiriamos didžiausios išlaidos žemės kasimo darbų srityje. Šiose savivaldybėse gausu sudėtingų konstrukcijų kelių ir jų dangų, kurios suardomos atliekant žemės kasimo darbus ir jų atstatymas sudaro ženkliai išlaidų žemės kasimo darbams dalį (Paveikslas 20).

Žemės kasimo darbų derinimas su kompetentingomis institucijomis (kartu su prašymo parengimu) tipiniam ūkio subjektui sukelia 434,88 Eur išlaidų. Šių reikalavimų (derinimų) vykdymas užtrunka 5 d. d. (kai Vilniuje ir Visagine – 20 d. d.).

Paveikslas 20. Žemės kasimo sritys Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui vertinamose savivaldybėse, Eur

Visas išlaidas sukelia Tarybos 2010 m. liepos 23 d. sprendimas Nr. T-471 „Dėl Kasinėjimo (žemės) darbų Kauno miesto savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje (vietinės reikšmės keliuose, gatvėse pėsčiųjų ir dviračių takuose, aikštėse, skveruose, kiemuose ir žaliuosiuose plotuose), jos ar jos dalies atitvėrimo arba eismo joje apribojimo taisyklių patvirtinimo“.

Detalesni skaičiavimai pateikiami šios Ataskaitos 2 priede skaičiuoklės lape „IV. Žemės kasimo darbai“.

2.2. Triukšmo prevencija

Šiame skyriuje analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui triukšmo prevencijos srityje, o būtent, Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklėse.

(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

Vadovaujantis Triukšmo valdymo įstatymu savivaldybės įgyvendina savarankiškąją savivaldybių funkciją triukšmo prevencijos srityje. Minėtas įstatymas savivaldybėms suteikia kompetenciją tvirtinti triukšmo savivaldybės teritorijoje rodiklius, aglomeracijų strateginius triukšmo žemėlapius ir triukšmo prevencijos veiksmų planus, triukšmo prevencijos zonas, nustatyti savivaldybės strateginiuose veiklos planuose triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones, prižiūrėti kaip įgyvendinamos funkcijos triukšmo valdymo srityje.

Vadovaujantis VSI 16 str. 2 d. 35 p., Triukšmo valdymo įstatymo 13 str. 1 d. 4 p. bei įgyvendinant 2002 m. birželio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/49/EB dėl aplinkos triukšmo įvertinimo ir valdymo nuostatas, nuo 2007 m. Lietuvoje kas penkerius metus sudaromi ar atnaujinami anksčiau sudaryti strateginiai triukšmo žemėlapiai. Parengus žemėlapius, savivaldybėse turi būti rengiami 5 m. trukmės triukšmo prevencijos veiksmų planai. Šie žemėlapiai ir veiksmų planai sudaromi tik savivaldybėse, kurios priklauso aglomeracijos teritorijai (tai teritorija, kurioje gyvena daugiau kaip 100 tūkstančių žmonių ir gyventojų tankumas atitinka urbanizuotos teritorijos gyventojų tankumą).

Tarybos 2019 m. vasario 5 d. sprendimu Nr. T – 12 patvirtintas Savivaldybės triukšmo prevencijos veiksmų planas 2019 – 2023 m. Interviu su savivaldybių atstovais metu buvo nustatyta, kad nurodymas kas penkerius metus atnaujinti triukšmo prevencijos veiksmų planus ir žemėlapius savivaldybėms sukelia didelę finansinę našta, nes savivaldybės pačios šių planų ir žemėlapių nerengia – perkamos išorinių paslaugų teikėjų paslaugos.

Savivaldybė, vykdydama Triukšmo valdymo įstatyme nustatytas funkcijas, iš Triukšmo prevencijos tarybos gauna pasiūlymus triukšmo prevencijos klausimais. Savivaldybė šiai institucijai teikia pranešimus apie triukšmo valdymo priemonių įgyvendinimą. Interviu su savivaldybių atstovais metu buvo nustatyta, kad Triukšmo prevencijos tarnybos pasiūlymų savivaldybės sulaukia retai, bendravimas tarp Tarybos ir savivaldybių vyksta tik derinant teisės aktų projektus, todėl manytina, kad toks tarpinstitucinis bendradarbiavimas nėra pakankamas.

Minėta, kad savivaldybių kompetencijai yra priskirta tvirtinti triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisykles. Šios taisyklės nustato veiklų, kurios viešose vietose skleidžia triukšmą, valdymą bei prevencines priemones. Analizuojant Triukšmo prevencijos taisykles ir Triukšmo valdymo įstatymą nustatyta, kad Savivaldybė Triukšmo prevencijos taisykles pažodžiui perkėlė dalį Triukšmo valdymo įstatymo nuostatų. Savivaldybė Triukšmo prevencijos taisyklėse nustatė ir papildomus reikalavimus bei ir draudimus. Pvz.:

- Triukšmo prevencijos taisyklių 15, 16 p. yra nustatytas draudimas teikiant paslaugas ar prekiaujant atvirose viešosiose vietose leisti muziką, garsinę informaciją ar reklamą, groti

muzikiniais instrumentais. Uždarose patalpose šis draudimas taip pat galioja jei muzika, garsinė informacija ar reklama sklinda į išorinę aplinką ir viršija teisės aktuose nustatytus triukšmo ribinius dydžius. Triukšmo valdymo įstatymas savivaldybėms kompetenciją nustatyti tokio pobūdžio ūkinės veiklos ribojimus suteikia tik triukšmo prevencijos ir savivaldybių institucijų nustatytose tyliosiose zonose. Vadinasi, Taisyklių 15, 16 p. numatyti draudimai viršija Savivaldybės kompetenciją.

- Triukšmo prevencijos taisyklėse numatytas įpareigojimas Savivaldybei pareikalavus triukšmo šaltinių valdytojams tikslinti ir keisti triukšmo prevencijos veiksmų planus ir juos įgyvendinti, tikslinti ir keisti triukšmo šaltinių naudojimo trukmę ir konkretų šių šalių veiklos pradžios ir pabaigos laiką. Šis įpareigojimas kilęs iš Triukšmo valdymo įstatymo 13 str. 3 d. 1 p., ir nurodyto punkto perkėlimas į Triukšmo prevencijos taisykles yra perteklinis. Interviu su savivaldybėmis metu buvo nustatyta, kad Savivaldybė netvirtina triukšmo prevencijos zonų, o vadovaujantis Triukšmo valdymo įstatymu reikalavimas pateikti triukšmo prevencijos veiklos planus yra keliamas tik tiems triukšmo šaltinių valdytojams, kurie veikia ar vykdo ūkinę veiklą savivaldybės tarybos patvirtintose triukšmo prevencijos zonose. Atsižvelgiant į tai, kad Savivaldybė negauna triukšmo prevencijos veiklos planų, manytina, kad šios normos perkėlimas į Triukšmo prevencijos taisykles yra perteklinis.

Be minėtų nustatytų papildomų įpareigojimų Triukšmo prevencijos taisyklės įgyvendina Triukšmo valdymo įstatymo numatytas pareigas. Triukšmo valdymo įstatymo 13 str. 2 d. 4 p. suteikia savivaldybių vykdomosios institucijoms įgaliojimus nustatyti leidžiamą statybos darbų pradžios iš pabaigos laiką. Savivaldybė triukšmo prevencijos taisyklių 19.1 p. uždraudė statybos, remonto ir rekonstrukcijos darbų vykdomose zonose bei gyvenamųjų namų teritorijose darbo dienomis nuo 22.00 val. iki 07.00 val., o poilsio ir švenčių dienomis nuo 22.00 val. iki 09.00 val.. Siekiant tinkamos laiko ribojimo kontrolės, Triukšmo valdymo įstatymo 14 str. 2 d. įpareigoja triukšmo šaltinių valdytojus, planuojančius statybos, remonto, montavimo darbus gyvenamosiose vietovėse, per 7 kalendorines dienas iki statybos darbų pradžios pateikti pranešimą apie triukšmo šaltinių naudojimo vietą, planuojamą triukšmo lygį, triukšmo per parą trukmę bei triukšmo mažinimo priemones. Triukšmo prevencijos taisyklių 23 p. šį reikalavimą pakartoja. Savivaldybė suteikia galimybę asmenims šiuos pranešimus teikti per Savivaldybės internetinį puslapį⁵⁹ arba tiesiogiai atvykus į Savivaldybę. Savivaldybių interviu metu buvo nustatyta, kad pranešimų apie statybos darbų pradžią iš ūkio subjektų gaunama 1 – 2 per metus arba visai negauna. Pranešimuose dažniausiai daroma klaida – pateikiamas ankstesnis statybos darbų pradžios laikas, nei pateiktas pats pranešimas, nes laikoma, kad statybos negali prasidėti anksčiau, nei pateiktas pranešimas. Todėl savivaldybės reikalauja pataisyti pranešime nurodytą laiką.

Triukšmo prevencijos taisyklių 25 p. nustatyta, kad nepateikus šio pranešimo darbai negali būti pradėti, o pradėti darbai turi būti nedelsiant nutraukti. Ši nuostata viršija Savivaldybės kompetencijos ribas. Nei Triukšmo valdymo įstatymo, nei Triukšmo, kylančio atliekant statybos darbus gyvenamosiose patalpose ir gyvenamosiose teritorijose, kontrolės vykdymo aprašo normose tokio įpareigojimo nėra. Triukšmo valdymo įstatymo 13 str. įtvirtintose savivaldybės ir jos institucijų kompetencijos sritys, tačiau tarp šių sričių nėra įgaliojimo suteikiančio teisę savivaldybei ar jos institucijai taikyti tokius ar panašius ribojimus.

Triukšmo valdymo įstatyme numatytas įpareigojimas pateikti pranešimą apie statybos darbų pradžią, nustatytas dubliuoja nacionalinį įpareigojimą teikti pranešimą pagal Statybos įstatymo 14 str. 12 p. Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai. Todėl pranešimo Savivaldybei turi būti atsisakyta keičiant Triukšmo valdymo įstatymą.

Trumpai

⁵⁹<https://ep.kaunas.lt/index.php/5/?itemID=347>

Pertekliniai ar griežtesni įpareigojimai	<ul style="list-style-type: none"> • Žaidimų, cirko ir kitų atrakcionų, įrengtų neuždarose patalpose ar atvirose teritorijose veikimo laiko ribojimai gali būti nustatyti tik aukštesnės galios teisės aktuose. • Draudimas pradėti statybos ar remonto darbus nepateikus Savivaldybei pranešimo gali būti numatytas tik aukštesnės galios teisės aktuose.
Teisinio reguliavimo dubliavimas	Pranešimai apie statybos darbų pradžią savivaldybėms dubliuoja pranešimus Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai ir turi būti panaikinti keičiant Triukšmo valdymo įstatymą.

(ii) Reguliavimo naštos vertinimas

Tikslinės grupės

Triukšmo prevencijos srities įpareigojimų tikslinės grupės nurodytos Lentelė 14.

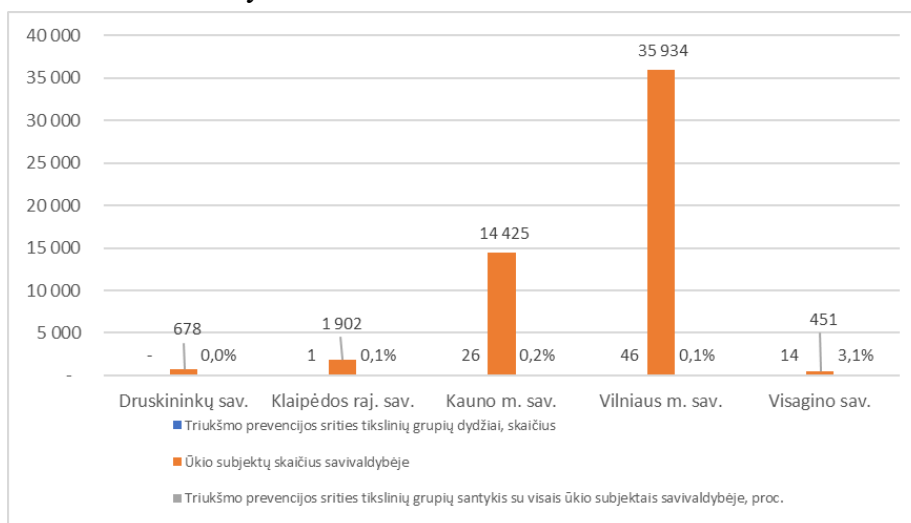
Lentelė 14. Tikslinės grupės dydis pagal triukšmo prevencijos srities įpareigojimus, skaičius

Nr.	Įpareigojimas	Tikslinės grupės dydis, vnt.
1.	Įpareigojimas triukšmo valdytojams planuojantiems statybos, remonto, montavimo darbus ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas iki darbų pradžios pranešti savivaldybei apie planuojamus atlikti darbus	23
2.	Įpareigojimas triukšmo valdytojais tikslinti ir keisti prevencijos veiksmų planus pagal savivaldybės raštiškus reikalavimus	3

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Įpareigojimas triukšmo valdytojais tikslinti ir keisti prevencijos veiksmų planus pagal Savivaldybės raštiškus reikalavimus įgyvendinamas tik pagal gautus skundus (planinė kontrolė nevykdoma) ir tik nustatčius triukšmo normų pažeidimus, tuomet ūkio subjektai įpareigojami tikslinti ir keisti prevencijos veiksmų planus (3 ūkio subjektai 2018 m.).

Paveikslas 21. Triukšmo prevencijos srities tikslinių grupių palyginimas su ūkio subjektų skaičiumi vertinamosiose savivaldybėse

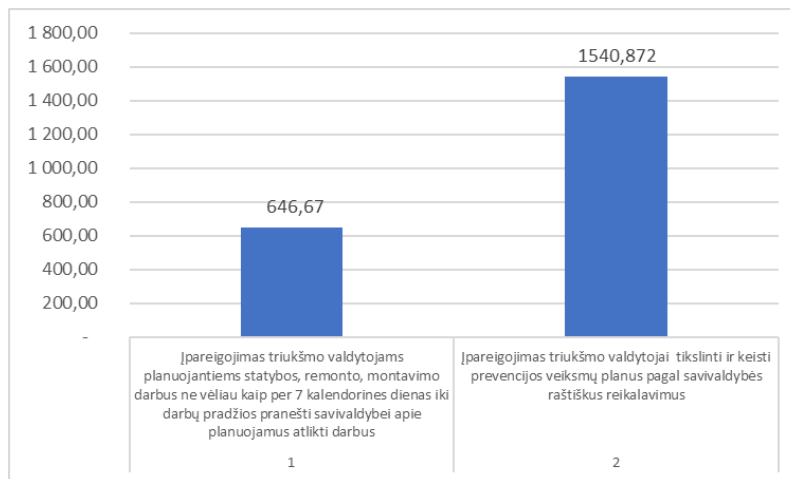

Šaltinis: sudaryta autorių ir Lietuvos statistikos departamento 2018 m. duomenys, 2019 m.

Reguliavimo našta

Reguliavimo našta pagal triukšmo prevencijos įpareigojimus Savivaldybėje 2018 m. sudarė 2 187,54 Eur visoms tikslinėms grupėms arba 541,74 Eur tipiniam ūkio subjektui (Paveikslas 22). Visos išlaidos yra Prisitaikymo išlaidos.

Paveikslas 22. Reguliavimo našta pagal triukšmo prevencijos srities įpareigojimus, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

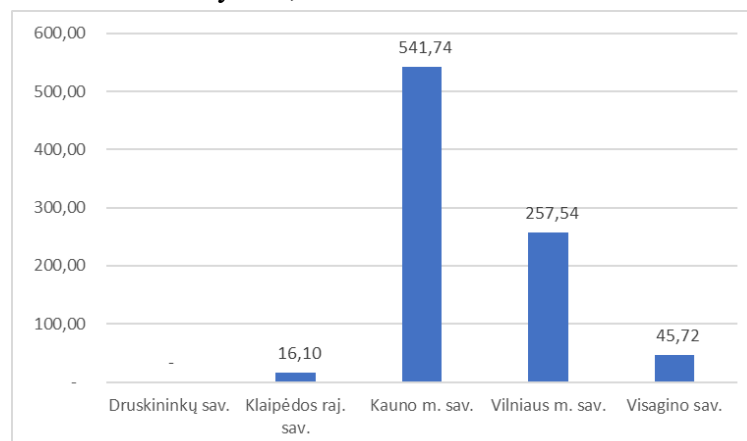
Didžiausias išlaidas sukelia įpareigojimas triukšmo valdytojui tikslinti ir keisti prevencijos veiksmų planus pagal Savivaldybės raštiškus reikalavimus – 1 540,87 Eur visai tikslinei grupei arba 513,62 Eur tipiniam ūkio subjektui.

Triukšmo prevencijos srities Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui Savivaldybėje yra didžiausia, palyginti su kitomis vertinamomis savivaldybėmis (Paveikslas 23).

Nustatant reikalavimus triukšmo prevencijos srityje pažymėtini tokie skirtumai tarp vertinamų savivaldybių:

- 1) Vilniaus miesto ir Druskininkų savivaldybėse nenumatoma reikalavimas parengti pranešimą apie planuojamus statybos/ remonto darbus, triukšmo lygį bei planuojamas triukšmo mažinimo priemones. Tokio reikalavimo nustatymas tipiniam ūkio subjektui Savivaldybėje sukelia 28,12 Eur išlaidų, Klaipėdos raj. savivaldybėje – 1,88 Eur ir Visagino savivaldybėje – 10,62 Eur.
- 2) Skiriasi pranešime pateikiamų duomenų apimtys, detalumas, veiksmų, reikalingų atlikti prieš užpildant pranešimus, apimtys. Kaune ūkio subjektas pirmiausiai turi įvertinti planuojamą triukšmo lygį ir jo trukmę per parą, suplanuoti ir įsigyti triukšmo mažinimo priemones, parengti pranešimą apie triukšmo šaltinių naudojimo vietą, planuojamą triukšmo lygį ir jo trukmę per parą, bei parinkti ir nurodyti triukšmo mažinimo priemones. Klaipėdos rajono savivaldybėje ūkio subjektui užtenka parengti ir pateikti pranešimą, kuriame turi būti nurodoma paprasčiau užpildoma informacija apie triukšmo šaltinių naudojimo vietą, numatomų atlikti darbų apimtį, pobūdį, nurodomi numatomi naudoti triukšmo šaltiniai ir triukšmo šaltinių valdytojai bei darbų atlikimo terminas.

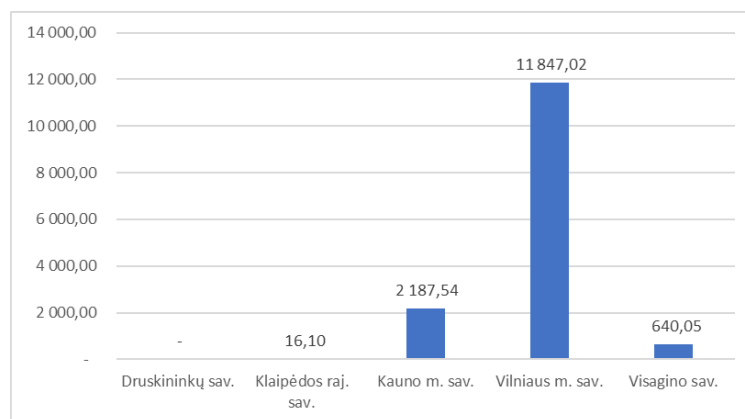
Paveikslas 23. Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui pagal triukšmo prevencijos srities įpareigojimus vertinamose savivaldybėse, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Palyginus Reguliavimo naštos išlaidos triukšmo prevencijos srityje tarp vertinamų savivaldybių, akivaizdu, kad šių išlaidų dydžius konkrečioje savivaldybėje lemia tikslinių grupių dydžiai, o ne reikalavimų skirtumai (ir išlaidos tipiniam ūkio subjektui) (Paveikslas 24).

Paveikslas 24. Reguliavimo našta pagal triukšmo prevencijos srities įpareigojimus vertinamose savivaldybėse, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Detalesni skaičiavimai pateikiami šios Ataskaitos 2 priede skaičiuoklės lape „VI. Triukšmo prevencija“.

2.3. Gyvūnų laikymas

Šiame skyriuje analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui gyvūnų laikymo srityje, o būtent, Savivaldybės patvirtintuose Leidimų laikyti pavojingus šunis išdavimo apraše ir Gyvūnų laikymo taisyklėse.

(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

VSĮ priskiria gyvūnų laikymo taisyklių patvirtinimą ir leidimų laikyti pavojingus šunis išdavimą prie savivaldybėms perduotų valstybės funkcijų, kurios detalizuotos Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme:

- tvirtinti Gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse taisykles ir kontroliuoti, kaip jos įgyvendinamos (3 str. 10 d. 2 p.);
- išduoti leidimus asmenims, norintiems įvežti, įsigyti, laikyti, veisti, perduoti pavojingus šunis (8 str. 3 d.).

Savivaldybė, įgyvendindama Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo suteiktą kompetenciją, patvirtino Leidimų laikyti pavojingus šunis aprašą ir Gyvūnų laikymo taisykles.

Leidimų laikyti pavojingus šunis aprašas parengtas vadovaujantis Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2013 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. B1 - 290 „Dėl Pavojingų šunų įvežimo, įsigijimo, veisimo, dresavimo, prekybos, laikymo ir kovinių šunų bei kovinių ir pavojingų šunų mišrūnų laikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, kuriame įtvirtinta, kad fiziniai ir juridiniai asmenys, norintys į Lietuvos Respubliką įvežti, Lietuvos Respublikoje įsigyti, laikyti, veisti, dresuoti, laikyti pavojingus šunis ir jais prekiauti, privalo turėti savivaldybės, kurios teritorijoje nuolat gyvena (fizinis asmuo) arba laikys (juridinis asmuo, kita organizacija ar jų filialai) pavojingą šunį, administracijos direktoriaus nustatyta tvarka išduotą leidimą.

Leidimų laikyti pavojingus šunis aprašo 13 p. nustato, kad juridinis asmuo, norintis gauti leidimą, Administracijos direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui tiesiogiai, o kai kreipiasi dėl elektroninės formos leidimo – elektroninėmis priemonėmis, pateikia:

- prašymą (pasirašytą juridinio asmens vadovo ar jo įgalioto asmens), kuriame nurodoma: juridinio asmens pavadinimas, kodas, buveinės adresas, telefono numeris; už pavojingo šuns priežiūrą atsakingo asmens vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamosios vietos adresas, telefono numeris;
- juridinio asmens įregistravimo pažymėjimo kopiją.
- pažymą, kad už pavojingo šuns priežiūrą atsakingas asmuo neteistas už tyčinius smurtinius nusikaltimus ar teistumas yra išnykęs arba panaikintas;
- pirminės sveikatos priežiūros įstaigos pažymą, kad už pavojingo šuns priežiūrą atsakingas asmuo nėra įrašytas į sveikatos priežiūros įstaigos įskaitą dėl alkoholizmo, narkomanijos ar psichinės ligos. Kai elektroninėmis priemonėmis kreipiamasi dėl elektroninės formos leidimo išdavimo, gali būti pateikta šios pažymos kopija;
- pavojingam šuniui išduotą Tarptautinės kinologų organizacijos pripažįstamą dokumentą, kuriuo patvirtinama šuns kilmė ir veislė.

Nustatyta, kad Leidimų laikyti pavojingus šunis apraše įtvirtinti pertekliniai įpareigojimai kartu su prašymu pateikti: 1) juridinio asmens įregistravimo pažymėjimo kopiją (juridinio asmens registravimo pažymėjimai nuo 2010 m. sausio 1 d. nebeišduodami); 2) pažymą, kad už pavojingo šuns priežiūrą atsakingas asmuo neteistas už tyčinius smurtinius nusikaltimus ar teistumas yra išnykęs arba panaikintas (šią pažymą Savivaldybė gali gauti savarankiškai iš valstybės registro); 3) pirminės sveikatos priežiūros įstaigos pažymą, kad už pavojingo šuns priežiūrą atsakingas asmuo nėra įrašytas į sveikatos priežiūros įstaigos įskaitą dėl alkoholizmo, narkomanijos ar psichinės ligos (šią pažymą Savivaldybė gali gauti savarankiškai iš valstybės registro).

Pažymėtina, kad Leidimų laikyti pavojingus šunis apraše ir Savivaldybės internetiniame puslapyje pateiktame paslaugos aprašyme skiriasi nurodytų ir privalomų pateikti dokumentų kiekis juridiniam asmeniui, siekiančiam gauti leidimą įsigyti, laikyti, veisti, dresuoti pavojingus šunis Kauno mieste. Paslaugos aprašyme Savivaldybė nurodė pateikti dokumentus, kurie nenumatyti šiame Apraše:

- dokumentą, patvirtinantį pavojingo šuns paženklinimą poodine mikroschema;
- dokumentą, patvirtinantį pavojingo šuns skiepijimą, o ketinant įvežti pavojingą šunį – tarptautinio paskiepijimo (vakcinavimo) pažymėjimą;
- Kauno valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos patvirtinimą, kad pavojingų šunų veisėjas yra įrašytas į valstybinės veterinarinės kontrolės subjektų, išskyrus maisto tvarkymo subjektus, sąrašą ir turi registravimo numerį, kai juridinis asmuo siekia gauti leidimą veisti pavojingus šunis.

Nustatyta, kad Gyvūnų laikymo taisyklės nesukuria savarankiškų reikalavimų ūkio subjektams dėl gyvūnų laikymo savivaldybės teritorijos, tačiau perkelia ir (ar) detalizuoja Gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme bei Gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse tvarkos apraše nustatytus reikalavimus.

Trumpai

<p>Pertekliniai ar griežtesni įpareigojimai</p>	<p>Leidimų laikyti pavojingus šunis apraše įtvirtinti pertekliniai įpareigojimai kartu su prašymu pateikti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • juridinio asmens įregistravimo pažymėjimo kopiją; • pažymą, kad už pavojingo šuns priežiūrą atsakingas asmuo neteistas už tyčinius smurtinius nusikaltimus ar teistumas yra išnykęs arba panaikintas. Šis reikalavimas netaikomas, kai elektroninėmis priemonėmis kreipiamasi dėl elektroninės formos leidimo išdavimo;
--	--

	• pirminės sveikatos priežiūros įstaigos pažymą, kad už pavojingo šuns priežiūrą atsakingas asmuo nėra įrašytas į sveikatos priežiūros įstaigos įskaitą dėl alkoholizmo, narkomanijos ar psichinės ligos.

(ii) Reguliavimo naštos vertinimas

Tikslinės grupės

Gyvūnų laikymo srities įpareigojimų tikslinę grupę 2018 m. Savivaldybėje sudarė 0 ūkio subjektų.

Reguliavimo naštos išlaidos

Praktikoje šis įpareigojimas netaikomas ūkio subjektams, todėl reguliavimo našta pagal šios srities reguliavimą yra neskaiciuojama ir laikoma, kad lygi nuliui.

2.4. Želdynų ir želdinių apsauga

Šiame skyriuje analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui želdynų ir želdinių apsaugos srityje, o būtent, Želdinių taisyklėse.

(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

VSĮ savarankiškosios savivaldybės funkcijoms priskiria savivaldybės teritorijoje esančių želdynų ir želdinių apsaugą, tvarkymą bei kūrimą. Ši funkcija yra detalizuota Želdynų įstatymo 10 str., kuris numato, kad želdynų ir želdinių apsaugos, tvarkymo, želdynų kūrimo ir želdinių veisimo valdymą vykdo savivaldybės. Savivaldybės Želdinių taisyklės nustato, kad medžiai ir krūmai, augantys Savivaldybės administracinėse ribose, priskiriami saugotiniams ir jų kirtimui arba genėjimui yra reikalingas leidimas, jeigu atitinka bent vieną kriterijų pagal Vyriausybės 2008 m. kovo 12 d. nutarimą Nr. 206.

Želdinių taisyklių 19 p. įtvirtinta, kad želdynų ir želdinių savininkas ar valdytojas dėl privačioje žemėje augančių saugotinių medžių ir krūmų kirtimo ar kitokio pašalinimo, persodinimo, genėjimo pateikia Aplinkos apsaugos skyriui argumentuotą nustatytos formos prašymą leisti kirsti ar kitaip pašalinti, persodinti, genėti saugotinius medžius ir krūmus. Su prašymu privalomai teikiami dokumentai:

- žemės sklypo plano kopija;
- Nekilnojamo turto registro centrinio duomenų banko išrašo apie nuosavybės teisę į įregistruotą žemės sklypą kopija;
- įgaliojimo kopija, jei prašymą ir dokumentus pasirašo ir teikia įgaliotas asmuo;
- papildomai teikiami dokumentai (jei vykdomi statybos ar kiti darbai):
 - statybos leidimo kopija;
 - patvirtinto teritorijos detaliojo ir (arba) specialiojo plano kopija;
 - suderinto techninio projekto želdinių plano dalies, kurioje nurodyti kirsti, genėti, persodinti ar kitaip tvarkyti numatomi želdiniai, jų rūšys, skaičius, želdinių skersmuo, būklė), kopija.

Želdinių taisyklėse yra išskirta savarankiška subjektų kategorija – daugiabučio namo administratorius, daugiabučio namo savininkų bendrijos pirmininkas arba jungtinės veiklos sutarties įgaliotinis, kuriems numatyta atskira prašymų teikimo tvarka, kurie kartu su prašymu privalo pateikti:

- bendrijos ar gyventojų susirinkimo protokolo, patvirtinančio, kad šiam prašymui pritarta paprasta balsų dauguma (50 proc. plus vienas balsas), kopija arba išrašas;

- numatomų kirsti, persodinti ar kitaip pašalinti, genėti medžių schema (schema gali būti parengta žemėlapiu pagrindu arba nubraižyta laisva forma, pažymint želdinių augimo vietą, rūšis, skaičių, skersmenį).

Nustatyta, kad reikalavimas Savivaldybės Aplinkos apsaugos skyriui pateikti Aplinkos ministro patvirtintoje Prašymo formoje nenurodytus dokumentus laikytinas pertekliniu bei neatitinkančiu aukštesnės galios teisės akte įtvirtinto reguliavimo.

Trumpai

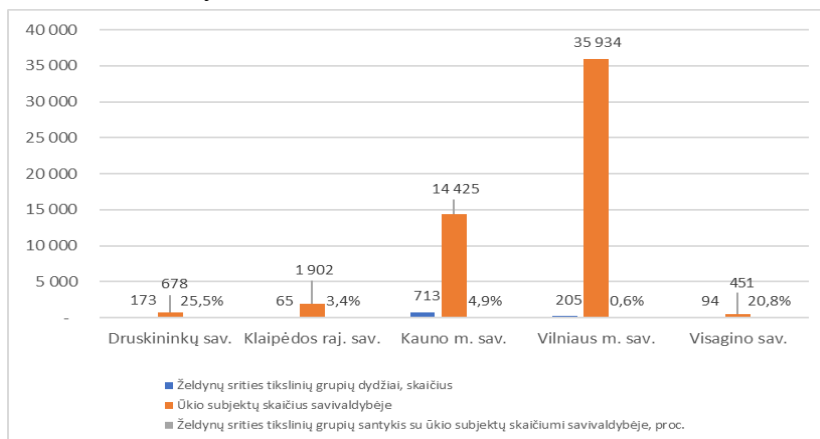
Pertekliniai ar griežtesni įpareigojimai	Želdynų taisyklėse yra išskiriama savarankiška subjektų grupė: daugiabučio namo administratorius, daugiabučio namo savininkų bendrijos pirmininkas arba jungtinės veiklos sutarties įgaliotinis, kuriems numatyta atskira prašymų teikimo tvarka bei patvirtinta savarankiška prašymo forma ir nustatytas papildomas reikalavimas (pateikti bendrijos ar gyventojų susirinkimo protokolo, patvirtinančio, kad šiam prašymui pritarta paprasta balsų dauguma (50 proc. plus vienas balsas), kopiją arba išrašą), nors Aplinkos ministro patvirtintoje tvarkoje nėra numatyta specialių reikalavimų atskiroms subjektų grupėms.
---	---

(ii) Reguliavimo naštos vertinimas

Tikslinės grupės

Želdynų ir želdinių apsaugos srities įpareigojimų tikslinę grupę 2018 m. Savivaldybėje sudarė 713 ūkio subjektų. Palyginus su kitomis vertinamomis savivaldybėmis, ši tikslinė grupė yra didžiausia, tačiau sudaro nereikšmingą dalį palyginus su visų ūkio subjektų, kurių buveinė registruota Kauno miesto savivaldybėje, skaičiumi (Paveikslas 25).

Paveikslas 25. Želdynų ir želdinių apsaugos srities tikslinių grupių palyginimas su visais ūkio subjektais vertinamose savivaldybėse, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

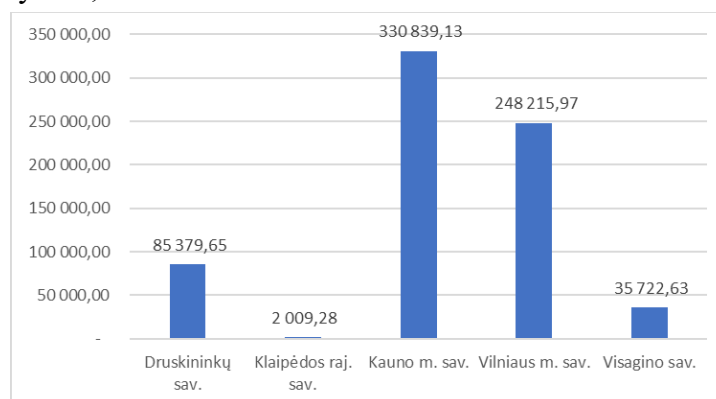
Reguliavimo našta

Reguliavimo našta želdinių apsaugos srityje sudarė 330 839,13 Eur arba 464,01 Eur tipiniam ūkio subjektui. Visos išlaidos yra Prisitaikymo išlaidos.

Visos Reguliavimo naštos išlaidos tenka įpareigojimui parengti želdinių pertvarkymo projektą, schemą, detalųjį bei specialųjį planus – 464,01 Eur tipiniam ūkio subjektui. Didžiausios išlaidos patiriamos išorės paslaugų įsigijimui, daugiausiai projektavimo paslaugoms, parengiant želdinių pertvarkymo projektą, schemą – 250 Eur tipiniam ūkio subjektui.

Palyginus su kitomis vertinamomis savivaldybėmis, Savivaldybėje šios srities Reguliavimo našta yra didžiausia (Paveikslas 26). Tai lemia didžiausia tikslinė grupė (713 ūkio subjektų Kaune ir 205 ūkio subjektais Vilniuje).

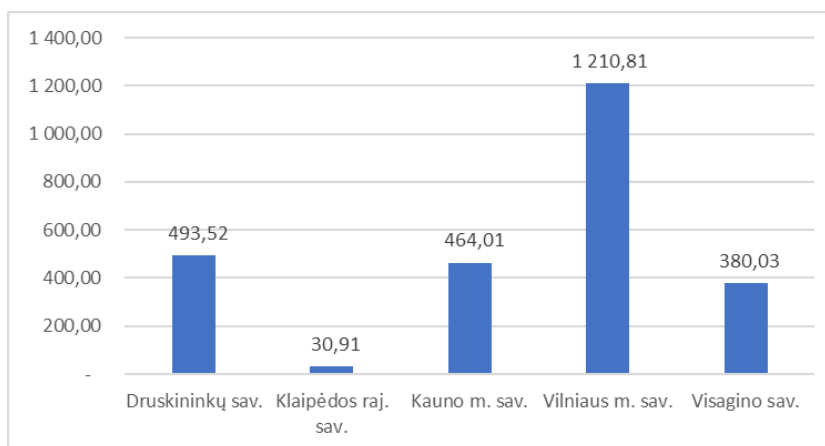
Paveikslas 26. Reguliavimo našta išlaidos pagal želdinių apsaugos srities įpareigojimus vertinamose savivaldybėse, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Vertinant Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui, nustatyta, kad ji yra mažesnė nei Vilniaus m. ir Druskininkų savivaldybėse (Paveikslas 27), nes šioje srityje Kaune nustatyti paprastesni reikalavimai. Kaune pakanka parengti ir pateikti prašymą ir schemą, kuri gali būti nubraižyta laisva forma, pažymint želdinių augimo vietą, rūšis, skaičių, skersmenį (464,01 Eur tipiniam ūkio subjektui), o Vilniuje reikia parengti ir kartu su prašymu pateikti želdinių pertvarkymo projektą, statinio techninio projekto sklypo arba teritorijos planą su numatomais sodinti želdiniais, jų rūšimi, dydžiu, skaičiumi, galiojantį sklypo detalųjį planą, iš anksto informuoti visuomenę, apskaičiuoti pinigų sumą, atitinkančią atkuriamąją želdinių vertę, ir ją perversi į specialiąją Vilniaus miesto savivaldybės aplinkos apsaugos programos rėmimo sąskaitą ir pridėti tai įrodančius dokumentus.

Paveikslas 27. Želdinių apsaugos srities Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui vertinamose savivaldybėse, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Visas šios srities išlaidas sukelia Tarybos 2016 m. lapkričio 29 d. sprendimas Nr. T-602 „Dėl Kauno miesto želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių patvirtinimo“.

Detalesni skaičiavimai pateikiami šios Ataskaitos 2 priede skaičiuoklės lape „VII. Želdynų ir želdinių“.

2.5. Turizmo infrastruktūra

Šiame skyriuje analizuojami Savivaldybės nustatyti įpareigojimai verslui turizmo srityje, o būtent, Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Savivaldybės viešąja turizmo ir poilsio infrastruktūra nuostatai.

(i) Savivaldybės nustatytų įpareigojimų verslui analizė

VSĮ priskiria vietinių rinkliavų nustatymą prie savarankiškųjų savivaldybių funkcijų. Rinkliavų įstatymo 11 str. 11 p. numato, kad Taryba turi teisę savivaldybės teritorijoje nustatyti vietinę rinkliavą už naudojimąsi gyvenamųjų vietovių viešąja turizmo ir poilsio infrastruktūra, kaip ji apibrėžta Turizmo įstatyme. Taryba 2015 m. rugsėjo 29 d. sprendimu Nr. T - 541 „Dėl Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Kauno miesto savivaldybės viešąja turizmo ir poilsio infrastruktūra nuostatų patvirtinimo“ nusprendė nustatyti vietinę rinkliavą už naudojimąsi Kauno miesto savivaldybės viešąja turizmo ir poilsio infrastruktūra.

Savivaldybės patvirtintuose Rinkliavos nuostatuose, nustatyta perteklinių įpareigojimų. Nei Rinkliavų įstatymas, nei Buhalterinės apskaitos įstatymas nenustato pareigos vesti atskirą vietinės rinkliavos apskaitą bei saugoti rinkliavos sumokėjimą įrodančius dokumentus. Laikytina, kad tokiu būdu Savivaldybė peržengė savo kompetenciją, nustatydamą perteklinius įpareigojimus.

Trumpai

Pertekliniai ar griežtesni įpareigojimai	Reikalavimas vesti atskirą vietinės rinkliavos apskaitą, tinkamai fiksuoti vietinės rinkliavos surinkimą apskaitos dokumentuose ir juos saugoti.
---	--

(ii) Reguliavimo naštos vertinimas

Tikslinė grupė

Turizmo infrastruktūros srities įpareigojimų tikslinę grupę 2018 m. Savivaldybėje sudarė 593 ūkio subjektai – nuo asmenų, veikiančių pagal verslo pažymėjimą ir teikiančių apgyvendinimo paslaugas iki didelių tinklinių viešbučių (Lentelė 15).

Lentelė 15. Tikslinės grupės dydis pagal turizmo infrastruktūros srities įpareigojimus, ūkio subjektų skaičius

Nr.	Įpareigojimas	Tikslinės grupės dydis, vnt.
1.	Įpareigojimas pildyti vietinės rinkliavos už naudojimąsi Savivaldybės viešąja turizmo ir poilsio infrastruktūra deklaraciją	593
2.	Vietinės rinkliavos mokėtojas privalo tvarkyti atskirą vietinės rinkliavos apskaitą, tinkamai fiksuoti vietinės rinkliavos surinkimą apskaitos dokumentuose ir juos saugoti	593

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Turizmo infrastruktūros vietinę rinkliavą renka 3 vertinamos savivaldybės – Druskininkų, Kauno m. ir Vilniaus m.

Kauno miesto turizmo infrastruktūros srities tikslinė grupė yra didžiausia tarp šių savivaldybių. Ši tikslinė grupė Savivaldybėje sudaro reikšmingą dalį, palyginti su visais šioje srityje veikiančiais ūkio subjektais (4,1 proc.) (Lentelė 16).

Lentelė 16. Turizmo srities tikslinių grupių dydžių palyginimas su ūkio subjektų skaičiumi vertinamose Druskininkų, Kauno miesto ir Vilniaus miesto savivaldybėse⁶⁰

	Druskininkų sav.	Kauno m. sav.	Vilniaus m. sav.
Turizmo srities tikslinių grupių dydžiai (skaičius)	316	593	281
Ūkio subjektų savivaldybėje, skaičius	678	14 425	35 934

⁶⁰ Visagino ir Klaipėdos rajono savivaldybėse turizmo rinkliava netaikoma.

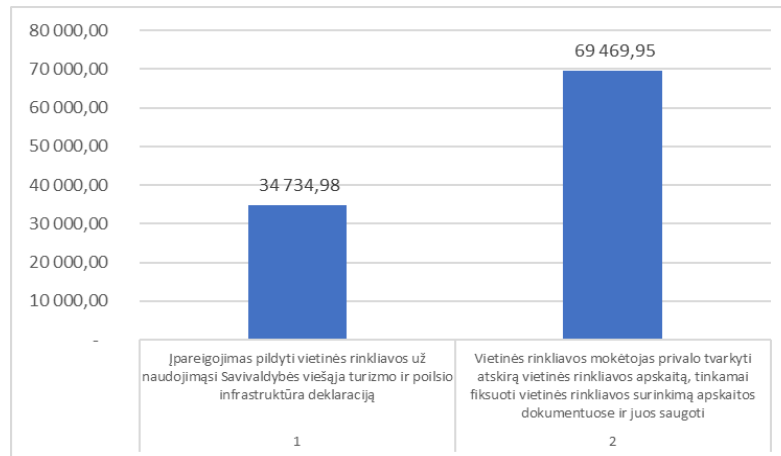
	Druskininkų sav.	Kauno m. sav.	Vilniaus m. sav.
Turizmo srities tikslinių grupių dalis bendrame ūkio subjektų skaičiuje pagal vertinamą savivaldybę, proc.	46,6%	4,1%	0,8%

Šaltinis: sudaryta autorių ir Lietuvos statistikos departamento 2018 m. duomenys, 2019 m.

Reguliavimo našta

Reguliavimo našta Turizmo infrastruktūros srityje sudarė 104 204,93 Eur (Paveikslas 28) arba 175,73 Eur tipiniam ūkio subjektui. Visos išlaidos yra Administracinės naštos išlaidos.

Paveikslas 28. Reguliavimo našta pagal turizmo infrastruktūros srities įpareigojimus, Eur

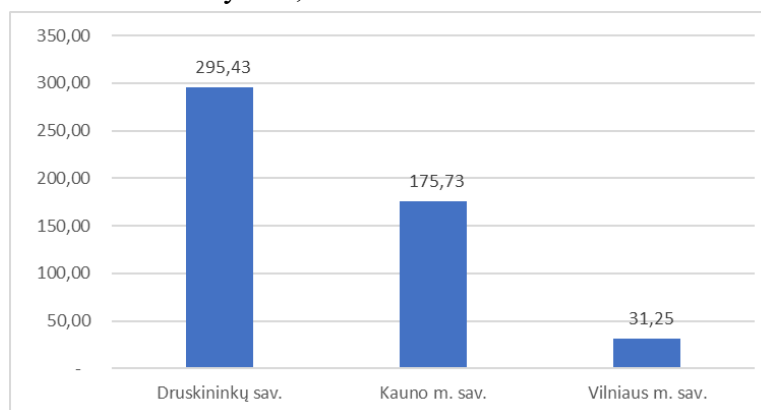
Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Didžiausias išlaidas sukelia reikalavimas vesti atskirą vietinės rinkliavos apskaitą, tinkamai fiksuoti vietinės rinkliavos surinkimą apskaitos dokumentuose ir juos saugoti (117,15 Eur tipiniam ūkio subjektui), nes tai reikalauja didesnių išlaidų darbuotojams (93,72 Eur arba 12 val. per metus tipiniam ūkio subjektui).

Siekiant mažinti Reguliavimo našta, būtų tikslinga vietinės rinkliavos deklaravimą vykdyti tiesiai rinkliavą surenkančios institucijos informacinėje sistemoje (tai jau įgyvendinta Vilniuje). Vilniuje viešbučiai gali įsigyti programinę įrangą, leidžiančią automatiškai fiksuoti klientus ir atitinkamai kaupti duomenis apie vietinės rinkliavos dydžius bei eksportuoti deklaruojamus duomenis tiesiai į www.vilnius.lt.

Kaune ir Druskininkuose, skirtingai nei Vilniuje, nustatytas atskiras reikalavimas saugoti vietinės apskaitos dokumentus ir kitus įrodymus, vesti atskirą vietinės rinkliavos apskaitą (tai Kaune tipiniam ūkio subjektui kainuoja 93,72 Eur darbo užmokesčio). Dėl minėtų reikalavimų skirtumų Savivaldybėje tipinis ūkio subjektas patiria santykinai didesnes Reguliavimo naštos išlaidas, palyginti su Vilniumi (Paveikslas 29).

Paveikslas 29. Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui pagal turizmo infrastruktūros srities įpareigojimus vertinamose savivaldybėse, Eur

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

Visas šios srities reguliavimo išlaidas sukelia Tarybos 2015 m. rugsėjo 29 d. sprendimas Nr. T-541 „Dėl vietinės rinkliavos už naudojimąsi Kauno miesto savivaldybės viešąja turizmo ir poilsio infrastruktūra nuostatų patvirtinimo“.

Detalesni skaičiavimai pateikiami šios Ataskaitos 2 priede skaičiuoklės lape „IX. Turizmo infrastruktūra“.

III. APIBENDRINIMAS

Ši Ataskaita parengta siekiant išanalizuoti ir pasiūlyti Savivaldybei geresnio reglamentavimo priemones, kurios sumažintų Administracinę naštą ir Reguliavimo naštą ūkio subjektams. Ataskaitoje išanalizuoti Savivaldybės teisės aktuose nustatyti pertekliniai reikalavimai verslui, dubliavimai, nesuderinamumai, spragos ir pasenę reikalavimai. Ataskaitoje pateiktas Administracinės naštos mažinimo, Reguliavimo naštos mažinimo ir kitas geresnio reglamentavimo priemones siūlytina įtraukti į Savivaldybės strateginius veiklos planus – kaip atskiras priemones arba integruojant į kitas priemones

IŠVADOS DĖL REGULIAVIMO POLITIKOS:

1. Vykdam 44 savarankiškas funkcijas Savivaldybėje 2018 m. buvo priimti 29 teisės aktai. Šiuose teisės aktuose nustatyti 17 įpareigojimų verslui. Iš jų 7 įpareigojimai yra pertekliniai, nes savivaldybių kompetencijos reguliuoti verslo subjektų veiklą nenustato įstatymai. Todėl 44 savivaldybių savarankiškųjų funkcijų įgyvendinimas priimant sprendimus ir formuojant politiką ūkio subjektų atžvilgiu yra teisėtai inicijuojamas tik 10 įpareigojimų atvejų. Visi kiti įpareigojimai ūkio subjektams yra nacionalinio reguliavimo kilmės. Darytina išvada, kad nacionalinė teisė, net ir savarankiškųjų funkcijų srityje, labai ribotai nustato savivaldybių kompetenciją įgyvendinti sprendimų iniciatyvos teisę ir formuoti politiką ūkio subjektų atžvilgiu.
2. Verslo subjektų atžvilgiu savivaldybės daugiausiai yra nacionalinio lygmens teisės aktų vykdytojos: išduoda nustatytus leidimus, teikia kitas administracines ir viešąsias paslaugas, prižiūri įstatymų nustatytą ūkio subjektų veiklą. Ūkio subjektai susiduria su savivaldybių vykdomomis funkcijomis, tačiau Reguliavimo naštą paprastai sukuria ne savivaldybės, bet nacionalinė teisė. Svarbiausios problemos, kurias šiuo metu siūlo spręsti savivaldybėms Ataskaitos rengėjai ir Valstybės kontrolė⁶¹ – savivaldybių vykdomų funkcijų efektyvumo ir rezultatyvumo problemos. Savivaldybių funkcijos šiuo metu vykdomos nerezultatyviai, todėl ir respondentai šiame vertinime pateikia netinkamo savivaldybių veikimo pavyzdžių.
3. Išanalizavus 37 ANK straipsnius, nustatyta, kad kompetencija pradėti ir atlikti tyrimą, surašyti administracinių nusižengimų protokolus 34 atvejais suteikta ir savivaldybių administracijos pareigūnams, ir valstybinės priežiūros institucijoms. Sritys, kuriose numatytas didžiausias ūkio subjektų veiklos priežiūros institucijų skaičius (savivaldybės ir net 4 valstybinės priežiūros institucijos) – mažmeninės prekybos taisyklės, komercinės ir ūkinės veiklos vykdymo tvarka, triukšmo prevencijos taisyklės. Šiose srityse yra didžiausia rizika, kad įgaliojimus vykdyti ūkio subjektų veiklos priežiūrą turinčių institucijų funkcijos dubliuojasi ir turi būti peržiūrėtos bei aiškiai atskirtos.
4. Įstatymų leidėjas ne visada suteikia savivaldybėms įgaliojimus vykdyti ūkio subjektų veiklos priežiūrą tose srityse, kuriose savivaldybės pačios kompetentingos nustatyti įpareigojimus (pvz. renginių organizavimą pagal savivaldybės išduotą leidimą priežiūra). Siūlytina peržiūrėti renginių organizavimą reguliuojančius teisės aktus ir suteikti savivaldybių administracijos pareigūnams vykdyti leidimo organizuoti renginį sąlygų laikymosi priežiūrą.

IŠVADOS DĖL REGULIAVIMO NAŠTOS DYDŽIO:

1. Kauno m. savivaldybė pagal Reguliavimo naštos dydį yra antra tarp vertinamų savivaldybių (8 330 703,51 Eur, iš jų 640 878,35 Eur yra Administracinės naštos išlaidos ir 7 689 825,16 Eur Pristatymo išlaidų) (Lentelė 17).

⁶¹ <https://www.vkontrolė.lt/failas.aspx?id=3960>

Lentelė 17. Reguliavimo našta pagal politikos sritis vertinamose savivaldybėse, Eur

Nr.	Sritis	Druskininkų sav.	Klaipėdos raj. sav.	Kauno m. sav.	Vilniaus m. sav.	Visagino sav.
1.	Prekyba	39 539,83	34 526,99	939 482,80	11 131 963,06	57 717,66
2.	Reklama	-	-	-	19 906,12	11 557,06
3.	Transportas	73 912,04	-	521 039,27	666 624,00	-
4.	Žemės kasimo darbai	123 975,90	76 715,76	1 558 804,73	13 609 664,64	53 090,59
5.	Renginių organizavimas	224 524,08	32 886,43	4 873 237,69	1 957 409,50	409 184,43
6.	Želdynų ir želdinių	85 379,65	2 009,28	330 839,13	248 215,97	35 722,63
7.	Tvarka ir švara	682,65	100,10	907,43	6 100 388,17	-
8.	Turizmo infrastruktūra	93 354,83	-	104 204,93	8 780,69	-
9.	Triukšmo prevencija	-	16,10	2 187,54	11 847,02	640,05
	Iš viso:	641 368,98	146 254,66	8 330 703,51	33 754 799,17	567 912,42

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

2. Reguliavimo naštos skirtumą nuo Vilniaus m. savivaldybės, lemia 2,28 karto mažesnė tikslinė grupė Kaune (5 406 ūkio subjektai), mažesnis vidutinis valandinis išlaidų darbuotojams įkainis ir pigesnės išorės paslaugos (Lentelė 18).

Lentelė 18. Tikslinių grupių dydžiai pagal politikos sritis vertinamose savivaldybėse, skaičius

Nr.	Sritis	Druskininkų sav.	Klaipėdos raj. sav.	Kauno m. sav.	Vilniaus m. sav.	Visagino sav.
1.	Prekyba	1456	117	1641	5093	95
2.	Reklama	.*	.*	.*	9	16
3.	Transportas	229	.*	663	1024	.*
4.	Žemės kasimo darbai	85	110	1397	3936	34
5.	Renginių organizavimas	30	3	336	225	13
6.	Želdynų ir želdinių	173	65	713	205	94
7.	Tvarka ir švara	23	7	37	1543	.*
8.	Turizmo infrastruktūra	316	.*	593	281	.*
9.	Triukšmo prevencija	0**	1	26	46	14
	Iš viso:	2312	303	5406	12362	266
	Ūkio subjektų, kurių buveinė registruota Savivaldybėje, skaičius	678	1 902	14 425	35 934	451
	Vidutinis valandinis išlaidų darbuotojams įkainis, Eur/val.	6,02	6,44	7,81	8,68	7,02

* šiose savivaldybėse nėra savivaldybės kilmės įpareigojimų vertinamoje srityje

** tikslinė grupė lygi nuliui, nes praktikoje nebetaikoma arba per paskutinius 2 metus nebuvo taikyta

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

3. Didžiausią Reguliavimo našta ūkio subjektams Kauno m. sukėlė renginių organizavimo (4 873 237,69 Eur), žemės kasimo darbų (1 558 804,73 Eur) ir prekybos (939 482,80 Eur) sričių reikalavimai (Lentelė 17).
4. Perteklinę Reguliavimo našta tiksliau galima identifikuoti lyginant Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui. Tipinis ūkio subjektas, įgyvendindamas Savivaldybės įpareigojimus renginių organizavimo srityje, patiria 1,67 karto didesnes išlaidas nei Vilniaus m. savivaldybėje. Tačiau įgyvendindamas įpareigojimus prekybos srityje patiria 6,06 karto

mažesnes Reguliavimo naštos išlaidas nei Vilniaus m. savivaldybėje, bet didesnes nei likusiose vertinamose savivaldybėse (Lentelė 19).

Lentelė 19. Reguliavimo našta tipiniam ūkio subjektui pagal politikos sritis vertinamose savivaldybėse, Eur

Nr.	Sritis	Druskininkų sav.	Klaipėdos raj. sav.	Kauno m. sav.	Vilniaus m. sav.	Visagino sav.
1.	Prekyba	151,65	1 283,45	3 083,89	18 672,63	2 038,25
2.	Reklama	-	-	-	2 607,41	722,32
3.	Transportas	322,76	-	785,88	651,00	-
4.	Žemės kasimo darbai	1 458,54	697,42	1 115,82	3 457,74	1 561,49
5.	Renginių organizavimas	7 484,14	10 962,14	14 503,68	8 699,60	33 033,72
6.	Želdynų ir želdinių	493,52	30,91	464,01	1 210,81	380,03
7.	Tvarka ir švara	50,55	14,30	24,53	3 954,61	-
8.	Turizmo infrastruktūra	295,43	-	175,73	31,25	-
9.	Triukšmo prevencija	-	16,10	541,74	257,54	45,72
	Iš viso:	10 256,59	13 004,32	20 695,28	39 542,59	37 781,53

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

IŠVADOS DĖL REGULIAVIMO:

1. Prekybos ir žemės kasimo sričių įpareigojimai yra labai panašūs visose vertinamose savivaldybėse. Pavyzdžiui, prekybos srityje visos savivaldybės nustato įpareigojimus verslui gauti leidimus prekiauti lauko kavinėse, iš kiosko ir paviljone ir kitus leidimus prekiauti viešosiose vietose. Tačiau žemesniame reikalavimų (veiksmų) lygmenyje situacija iš esmės skiriasi, nes siekiant gauti leidimą reikalaujama skirtingų dokumentų ir jų suderinimo procedūrų.
2. Nustatyta, kad kai kurie Savivaldybėje išduodami leidimai ir reikalaujami dokumentai yra pertekliniai arba reikalavimai turi nustatytų kitų trūkumų:
 - 2.1.1 Lentelė 20 nurodyti įstatymais nepagrįsti leidimai sukuria 14 435 020,37 Eur Reguliavimo našta ūkio subjektams, todėl reguliavimas šiose srityse turi būti peržiūrėtas.

Lentelė 20. Įstatymuose nenumatyti leidimai ir jų Reguliavimo našta

Eil. Nr.	Įpareigojimas	Reguliavimo našta, Eur
1.	Gauti leidimą prekiauti iš prekybos pritaikytų automobilių ar jų priekabų	14 726,73
2.	Gauti leidimą prekiauti iš kioskų ir paviljonuose	438 944,69
3.	Gauti leidimą prekiauti lauko kavinėse	25 140,63
4.	Gauti leidimą prekiauti (teikti paslaugas) renginio metu	122 900,16
5.	Gauti savivaldybės leidimą atlikti kasinėjimo darbus viešojo naudojimo teritorijoje	13 833 308,16
	Iš viso	14 435 020,37

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m.

- 2.1.2. Savivaldybė iš ūkio subjektų, norinčių gauti atitinkamą leidimą, reikalauja perteklinių dokumentų (Lentelė 21), nes nenaudoja Administracijos padaliniuose arba kitose institucijose esančios informacijos.

Lentelė 21. Pertekliniai dokumentai

Leidimas	Pertekliniai dokumentai/informacija, kurią prašoma pateikti siekiant gauti leidimą	Teikiami dokumentai/informacija gali būti gauti iš institucijų/kitų skyrių
Leidimas prekiauti iš kiosko ar paviljone	Sudaryti kiosko (paviljono) naudojimo viešojoje vietoje sutartį	-
Atlikti kasinėjimo darbus viešojo naudojimo teritorijoje	Nuolatinės statybos komisijos protokolą Sutartį su kelio (gatvės) pagrindų įrengimą tikrinančia nepriklausoma akredituota laboratorija;	-

Leidimas	Pertekliniai dokumentai/informacija, kurią prašoma pateikti siekiant gauti leidimą	Teikiami dokumentai/informacija gali būti gauti iš institucijų/kitų skyrių
	Zemėlapis ištrauką su pažymėta teritorija, kurioje bus vykdomi žemės kasinėjimo ir (ar) užtvėrimo darbai.	
Įsigyti, laikyti, veisti, dresuoti pavojingus šunis ir jais prekiauti	Juridinio asmens įregistravimo pažymėjimo kopija Pažyma, kad už pavojingo šuns priežiūrą atsakingas asmuo neteistas už tyčinius smurtinius nusikaltimus ar teistumas yra išnykęs arba panaikintas Pirminės sveikatos priežiūros įstaigos pažyma, kad už pavojingo šuns priežiūrą atsakingas asmuo nėra įrašytas į sveikatos priežiūros įstaigos įskaitą dėl alkoholizmo, narkomanijos ar psichinės ligos	Juridinių asmenų registras Informatikos ir ryšių departamentas Respublikinis priklausomybės ligų centras
Saugotinių medžių ir krūmų kirtimui ar kitokiam pašalinimui, genėjimui, persodinimui	Bendrijos ar gyventojų susirinkimo protokolo, patvirtinančio, kad šiam prašymui pritarta paprasta balsų dauguma (50 proc. plius vienas balsas), kopija arba išrašas	-

Šaltinis: sudaryta autorių, 2019 m

2.1.3. **Prekybos (paslaugų teikimo) srityje** ūkio subjektas, norėdamas gauti leidimą prekiauti iš kiosko ar paviļjone, turi sudaryti su Savivaldybe kiosko (paviļjono) naudojimo viešojoje vietoje sutartį. Panašų reikalavimą vertinamose savivaldybėse yra nustatę tik Vilniaus m. savivaldybė (reikalaujama sudaryti kiosko (paviļjono) eksploataavimo sutartį). Nors šios sutarties sudarymas tipiniam ūkio subjektui Savivaldybėje sukelia sąlyginai nedidelę Reguliavimo našta – 9,37 Eur (išlaidos darbuotojams), tačiau ši našta yra perteklinė.

2.1.4. Tipinių reklamos projektų reguliavimas Savivaldybėje nenustatytas. Nors nustatyti tipinio dydžio ir turinio išorinės **reklamos** įrengimo projektus yra savivaldybės vykdomosios institucijos teisė, o ne pareiga, tačiau šie projektai gali sumažinti Reguliavimo našta. Tipiniai projektai suteikia galimybę pasirinkti tipinį variantą, todėl gali nekilti poreikio kreiptis į projektuotoją dėl individualaus išorinės reklamos projekto parengimo.

2.1.2. **Renginių organizavimo srityje** nė vienoje iš vertinamų savivaldybių, išskyrus Kauną, nėra nustatyta, kad komercinio renginio organizatorius, siekdamas organizuoti renginį, iš Savivaldybės turi gauti du dokumentus: komisija išduoda pažymėjimą, o po to Administracijos Klientų aptarnavimo skyrius išduoda leidimą. Komisijos išduotas pažymėjimas galėtų būti rekomendacinio pobūdžio dokumentu priimant sprendimą dėl leidimų išdavimo. Leidimo organizuoti renginį procedūra turėtų būti supaprastinta, atsisakyta perteklinio reikalavimo renginio organizatoriui turėti du dokumentus.

2.1.3. **Žemės kasimo srityje** siekiant gauti leidimą vykdyti žemės kasimo darbus brangiausiai kainuoja reikalavimas pateikti kasinėjimo (žemės) darbų vykdymo vietoje esančių požeminių statinių, susisiekimo komunikacijų savininkais (naudotojais, valdytojais) suderintą žemės darbų vykdymo aprašą ir schemą (434,88 Eur). Didelius kaštus sukelia darbų apsaugos zonoje inžinerinius tinklus eksploatuojančių organizacijų leidimų gavimas, t. y. įpareigojimas suderinti darbų projektą su bendrovėmis ESO ir Telia (1 833,38 Eur).

Nustatyta, kad siekiant gauti leidimą vykdyti žemės kasimo darbus Savivaldybė nustato reikalavimą pateikti Nuolatinės statybos komisijos protokolą, nors tokio įpareigojimo nėra numatyta Reglamente, todėl tai laikytina pertekliniu dokumentu, neatitinkančiu galiojančio nacionalinio žemės darbų vykdymo reguliavimo. Šis reikalavimas tipiniam ūkio subjektui sukelia papildomas 312,40 Eur išlaidas.

Įpareigojama pateikti sutartį su kelio (gatvės) pagrindų įrengimą tikrinančia nepriklausoma akredituota laboratorija, laikytinas pertekliniu dokumentu, kadangi Reglamentas įpareigoja statytoją atstatyti išardytą dangą pagal normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus. Šis reikalavimas sukelia papildomas 237,44 Eur tipinio ūkio subjekto išlaidas.

Įpareigojimas pateikti žemėlapiu ištrauką su pažymėta teritorija, kurioje bus vykdomi žemės kasinėjimo ir (ar) užtvėrimo darbai, laikytinas pertekliniu dokumentu, kadangi statytojas taip pat privalo pateikti (i) kasinėjimo (žemės) darbų vykdymo vietoje esančių požeminių statinių, susisiekimo komunikacijų žemės darbų vykdymo aprašą ir schemą bei (ii) apylankų ir kelio ženklų išdėstymo schemą, kurioje turi būti pažymėtos kasinėjimo (žemės) darbų vykdymo vietos aptvėrimo ribos ir kelio ženklų išdėstymas. Šis reikalavimas tipiniam ūkio subjektui sukelia papildomas 106,24 Eur išlaidas.

2.1.4. Leidimų važiuoti keliais didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis išdavimo sistemą rekomenduotina peržiūrėti efektyvumo ir Administracinės naštos mažinimo atžvilgiu nacionaliniu lygiu, nes šiuo metu skirtingos institucijos išduoda leidimus važiuoti keliais, reikalaujamos pateikti panašius arba analogiškus duomenis ir dokumentus.

2.1.5. Triukšmo prevencijos srityje triukšmo šaltinių valdytojai, planuojantys statybos, remonto, montavimo darbus gyvenamosiose vietovėse, per 7 kalendorines dienas iki statybos darbų pradžios turi pateikti pranešimą apie triukšmo šaltinių naudojimo vietą, planuojamą triukšmo lygį, triukšmo per parą trukmę bei triukšmo mažinimo priemones. Šis įpareigojimas yra nustatytas Triukšmo valdymo įstatyme, todėl yra nacionalinės kilmės. Šis įpareigojimas yra perteklinė Administracine našta verslui, jis retai taikomas praktikoje ir dubliuoja pranešimą apie statybos darbų pradžią pagal Statybos įstatymo 14 str. 12 p. Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos.

Savivaldybės Triukšmo prevencijos taisyklėse be kita ko nustatyta, kad nepateikus minėto pranešimo darbai negali būti pradėti, o pradėti darbai turi būti nedelsiant nutraukti. Ši nuostata viršija įstatymuose numatytą Savivaldybės kompetenciją, todėl turi būti panaikinta.

IŠVADOS DĖL SAVIVALDYBĖS PASLAUGŲ TEIKIMO:

1. PASIS neskelbiama informacija apie paslaugos kainą (pvz., dėl leidimo įrengti išorinę reklamą) arba skelbiami netikslūs duomenys (pvz. dėl prekybos (paslaugų teikimo) srities leidimų išdavimo).
2. Savivaldybė administracines paslaugas dažniausiai teikia pakankamai greitai, tačiau kai kuriais atvejais leidimo išdavimo terminai yra per ilgi ir gali būti sutrumpinti taip sumažinant verslui laukimo kaštus. Trumpintini šie leidimų išdavimo terminai: leidimo prekiauti iš (nuo) LPI, prekiauti iš specializuotų ir pritaikytų prekiauti a/m ir priekabų, teikti nuomos, buties, nesudėtingų atrakcionų paslaugas, atlikti kasinėjimo darbus savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje (šis leidimas Klaipėdos raj. išduodamas per 3 d. d., Druskininkuose – per 5 d. d.), leidimo saugotinių medžių ir krūmų kirtimui ar kitokiam pašalinimui, genėjimui, persodinimui ar kitiems želdynų ir želdinių tvarkymo darbams (šis leidimas Visagine išduodamas per 20 d. d.).

ŪKIO SUBJEKTŲ IR SOCIALINIŲ-EKONOMINIŲ PARTNERIŲ PASIŪLYMAI:

1. Reikalavimas **lauko kavinėms** laikyti švarią ir tvarkingą aplinką 10 metrų spinduliu apie lauko kavines, yra perteklinis, nes 10 m. spindulys apima didelę teritoriją, kuri dažniausiai priklauso Savivaldybei ir nesusijusi su lauko kavinės veikla. Lauko kavinės įrengiamos tam tikroje schemoje patvirtintoje vietoje su konkrečiomis ribomis, todėl švaros ir tvarkos reikalavimas turėtų būti taikomas tik lauko kavinės teritorijai.
2. Reikalavimas organizuoti **lauko kavinės** apžiūrą ir gauti iš seniūnijos lauko kavinės apžiūros pažymą yra perteklinis, nes įrengiant lauko kavinę ir taip reikalaujama parengti projektą, kavinę įrengti pagal projektą.

3. Siūloma Savivaldybei parengti tipinį **kiosko (paviljono)** projektą ir(arba) įrengti kioskus (paviljonus) pačiai Savivaldybei pagal jos pačios parengtus ir patvirtintus projektus, o prekybos vietas nuomoti, viešai skelbti laisvas prekybos vietas ir patvirtintus nuomos įkainius. Tokia praktika galėtų būti taikoma, kai prekiaujama gėlėmis, vaisiais/ daržovėmis, ūkininkų produkcija ir pan.
4. Siūloma atsisakyti reikalavimo iš anksto parengti ir suderinti **prekybos kioskuose (paviljonuose)** prekių asortimento sąrašą, nes vėliau vis tiek jo nesilaikoma, pvz., atsiradus naujoms prekėms, natūraliai pasikeitus prekėms arba atsisakius prekybos kai kuriomis prekėmis. Tai užima neproporcingai daug laiko ir netikslinga. Užtektų, kad būtų laikomasi reikalavimo neprekiuoti draudžiamomis prekėmis. Kaip alternatyva galėtų būti supaprastinto asortimento sąrašo parengimas.
5. Siūloma atsisakyti reikalavimo **triukšmo valdytojams** planuojantiems statybos, remonto, montavimo darbus ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas iki darbų pradžios pranešti savivaldybei apie planuojamus atlikti darbus.
6. Savivaldybės nustatytas reikalavimas gauti leidimą dėl faktiškai naudojamoje teritorijoje augančių **saugotinių medžių ir krūmų kirtimo** ar kitokio pašalinimo, persodinimo, genėjimo ne savivaldybės, o privačioje teritorijoje, respondentų nuomone, prieštarauja LR Konstitucijai dėl privačios nuosavybės neliečiamumo. Be to, neaiški sąvoka, kas yra laikoma saugotinais medžiais ir krūmais ir kur nustatyti kriterijai, kada leidimą išduoti atsisakoma.
7. **Pratęsiant leidimus**, kai suderinti projektai, schemas, vietos planai nesukeičia, neturėtų prašoma iš naujo pateikti pilną dokumentų paketą, užtektų pateikti tik prašymą ir deklaraciją.
8. Reikalavimas sudaryti **sutartį su teritorijos tvarkytoju** yra perteklinis, nes tą gali padaryti ir renginio organizatoriaus darbuotojai, savanoriai. Nesvarbu, kas atlieka šiuos darbus – svarbu, kad teritorija po renginio būtų sutvarkyta ir švari. Atitinkamai reikalavimas parengti teritorijos sutvarkymo planą renginio metu irgi yra perteklinis.
9. Visiškai nelogiška leidimų išdavimo sistema **organizuojant renginį**, nes reikalaujama turėti ne tik Komisijos išduotą pažymėjimą, bet ir Administracijos Klientų aptarnavimo skyriaus leidimą išduotą pažymėjimą, nors abu dokumentus, leidžiančius organizuoti renginį, išduoda ta pati Savivaldybė.
10. Siūloma atsisakyti reikalavimo tvarkyti atskirą **turizmo infrastruktūros** vietinės rinkliavos apskaitą, tinkamai fiksuoti vietinės rinkliavos surinkimą apskaitos dokumentuose ir juos saugoti, nes tokių atskirai apskaitomų duomenų pačiam ūkio subjektui nereikia, o Savivaldybė gauna deklaracijas bei vietinės rinkliavos įmokas, todėl šią, tik Savivaldybės reikmėms naudojamą informaciją ir turėtų saugoti pati Savivaldybė. Siekiant supaprastinti, pagreitinti deklaracijų pildyti siūloma tai daryti elektroniniu būdu per Savivaldybės internetinį puslapį su galimybe eksportuoti duomenis iš ūkio subjektų duomenų bazių. Visi duomenys apie rinkliavas, kaip apie bet kokią mokėjimą, ir taip apskaitomi ūkio subjekto bendra tvarka.

PRIEDAI

1. Teisės aktų sąrašas;
2. Įpareigojimų sąrašas su reguliavimo naštos išlaidomis;
3. Vertinimo metodologija.